

หลักสูตรปฐมวัย

สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ
การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม
ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดศรีสะเกษ
ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2563

ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดศรีสะเกษ
สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

สภาพการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สังคม และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ประกอบกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ รวมทั้งกรอบยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๗๙) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๔) แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๗๙) เป้าหมายยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษา ในทศวรรษที่ ๒ (พ.ศ.๒๕๕๒-๒๕๖๑) แผนยุทธศาสตร์ชาติด้านเด็กปฐมวัย (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๔) นำไปสู่การกำหนดทักษะสำคัญสำหรับเด็กในศตวรรษที่ ๒๑ ที่มีความสำคัญต่อการกำหนดเป้าหมาย ในการพัฒนาเด็กปฐมวัย ให้มีความสอดคล้องและทันต่อการเปลี่ยนแปลงทุกด้าน

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดศรีสะเกษ ได้มีการพัฒนาการให้บริการช่วยเหลือระยะ แรกเริ่มสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษอย่างจริงจังและต่อเนื่อง โดยได้แต่งตั้งคณะทำงาน พิจารณาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐ เพื่อปรับปรุงให้สอดคล้องกับความต้องการ จำเป็นพิเศษตามประเภทความพิการของผู้เรียนและสภาพการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว เป็นหลักสูตร สถานศึกษา

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ การให้บริการช่วยเหลือ ระยะแรกเริ่มศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดศรีสะเกษ ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช ๒๕๖๓ เป็นหลักสูตรเพื่อให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มและเตรียมความพร้อมของเด็กที่มีความต้องการ จำเป็นพิเศษ รวมทั้งสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน จัดเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา พัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ตามธรรมชาติ อย่าง เต็มศักยภาพ โดยมีการกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษให้มี พัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญา และทักษะที่จำเป็นเฉพาะความพิการ เป็นคน ดี มีวินัย สำนึกความเป็นไทย และมีความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน และประเทศชาติใน อนาคต

ขอขอบคุณคณะกรรมการสถานศึกษา คณะครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกท่านของศูนย์ การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดศรีสะเกษ ที่ให้การสนับสนุน ร่วมมือ พัฒนาจนแล้วเสร็จ สามารถ นำไปใช้เป็นแนวทางการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการต่อไป

นางเกตอรอินท์ พิทักษ์โคชญากุล

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดศรีสะเกษ

ความนำ

กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายการพัฒนาการศึกษาปฐมวัยอย่างจริงจังและต่อเนื่อง โดยได้ประกาศใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช ๒๕๖๐ เพื่อใช้ในการจัดการศึกษาปฐมวัยที่ต้องพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิด - ๖ ปี ให้มีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญาที่เหมาะสมกับวัย ความสามารถ และความแตกต่างระหว่างบุคคลเป็นการเตรียมความพร้อมที่จะเรียนรู้และสร้างรากฐานชีวิตใช้พัฒนาเด็กปฐมวัยไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในตนเอง และมีความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

อาศัยความตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ (๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ มาตรา ๑๐ กำหนดไว้ว่า “การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย” และพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๕ กำหนดให้คนพิการมีสิทธิทางการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการจนตลอดชีวิต พร้อมทั้งได้รับเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา เลือกรับบริการทางการศึกษา สถานศึกษา ระบบ และรูปแบบการศึกษาโดยคำนึงถึงความสามารถ ความสนใจ ความถนัดและความต้องการจำเป็นพิเศษเฉพาะบุคคลนั้น

ดังนั้นเพื่อให้การจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการได้รับการพัฒนาตั้งแต่แรกเกิดถึง ๖ ปี ให้มีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและมีสติปัญญาที่เหมาะสมเต็มศักยภาพ ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดศรีสะเกษ แต่งตั้งคณะทำงานพัฒนาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดศรีสะเกษ ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช ๒๕๖๓ โดยคณะทำงานได้เพิ่มทักษะจำเป็นเฉพาะความพิการสำหรับเด็กพิการแต่ละประเภท เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพความพิการและศักยภาพของแต่ละบุคคล หลักสูตรนี้จึงเหมาะสำหรับศูนย์การศึกษาพิเศษ นอกจากนี้สถานศึกษา สถานพัฒนาเด็กเล็กและหน่วยงานที่มีเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ สามารถนำไปใช้เป็นกรอบและแนวทางในการพัฒนาเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษระดับปฐมวัยให้มีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญา และทักษะที่จำเป็นสำหรับเด็กพิการแต่ละประเภทเพื่อให้ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ปรัชญาการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ

การศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ เป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง ๖ ปีบริบูรณ์ อย่างเป็นองค์รวมบนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการตามสภาพความพิการของเด็กแต่ละบุคคลให้เต็มศักยภาพ ภายใต้บริบทสังคมและวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ ด้วยความรัก ความเอื้ออาทร และความเข้าใจของทุกคน เพื่อสร้างรากฐาน คุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เกิดคุณค่าต่อตนเอง ครอบครัว สังคม และประเทศชาติ

วิสัยทัศน์

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ มุ่งพัฒนาเด็กทุกคนให้ได้รับการพัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญา และทักษะที่จำเป็นสำหรับเด็กพิการแต่ละประเภท อย่างมีคุณภาพและต่อเนื่อง ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างมีความสุขและเหมาะสมตามศักยภาพ มีทักษะชีวิตและปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นคนดี มีวินัย และสำนึกความเป็นไทย โดยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา พ่อแม่ ครอบครัว ชุมชนและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็ก

หลักการ

เด็กทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมพัฒนาการตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ตลอดจนได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสม ด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กกับพ่อแม่ เด็กกับผู้สอน เด็กกับผู้เลี้ยงดู หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดู การพัฒนา และให้การศึกษาแก่เด็กปฐมวัย เพื่อให้เด็กมีโอกาสพัฒนาตนเองตามลำดับขั้นของการพัฒนาการทุกด้าน อย่างเป็นองค์รวม มีคุณภาพ และเต็มตามศักยภาพ โดยกำหนดหลักการ ดังนี้

๑. ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษทุกคน

๒. ยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และวิถีชีวิตของเด็กตามบริบทของชุมชน สังคม และวัฒนธรรมไทย

๓. ยึดพัฒนาการและการพัฒนาเด็กโดยองค์รวม ผ่านการเล่นอย่างมีความหมาย มีกิจกรรมที่หลากหลาย ได้รับเทคโนโลยี สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ได้ลงมือกระทำในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เหมาะสมกับสภาพความพิการ และมีการพักผ่อนเพียงพอ

๔. จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เด็กมีทักษะชีวิต และสามารถปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นคนดี มีวินัย และมีความสุข

๕. สร้างความรู้ ความเข้าใจ และประสานความร่วมมือในการพัฒนาเด็กระหว่างสถานศึกษากับพ่อแม่ ครอบครัว ชุมชน และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย
สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ
ตั้งแต่แรกเกิด - ๖ ปี

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ สำหรับ เด็กอายุแรกเกิด -๖ ปี

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ อายุแรกเกิด -๖ ปี เป็นการจัดการศึกษาในลักษณะของการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษา เด็กจะได้รับการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญา และทักษะที่จำเป็นสำหรับเด็กพิการแต่ละประเภทตามสภาพ ความพิการ และความสามารถของแต่ละบุคคล

จุดหมาย

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ มุ่งให้เด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษมีพัฒนาการเต็มตามศักยภาพ และมีความพร้อมในการเรียนรู้ต่อไป จึงกำหนดจุดหมายเพื่อให้เกิดกับเด็กเมื่อจบการศึกษาระดับปฐมวัย ดังนี้

๑. ร่างกายเจริญเติบโตตามวัย แข็งแรง และมีสุขนิสัยที่ดี
๒. สุขภาพจิตดี มีสุนทรียภาพ มีคุณธรรม จริยธรรม และจิตใจที่ดีงาม
๓. มีทักษะชีวิตและปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีวินัย และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข
๔. มีทักษะการคิด การใช้ภาษาสื่อสาร และการแสวงหาความรู้ได้เหมาะสมกับวัย
๕. มีทักษะที่จำเป็นเฉพาะความพิการสำหรับเด็กพิการแต่ละประเภท

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายตามหลักสูตรปฐมวัยสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องกำหนดประเภทและหลักเกณฑ์ของคณพิการทางการศึกษา พ.ศ.๒๕๕๒

๑. บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเห็น ได้แก่ บุคคลที่สูญเสียการเห็นตั้งแต่ระดับเล็กน้อยจนถึงตาบอดสนิท ซึ่งแบ่งเป็น ๒ ประเภทดังนี้

๑.๑ คนตาบอด หมายถึง บุคคลที่สูญเสียการเห็นมาก จนต้องใช้สื่อสัมผัสและสื่อเสียง หากตรวจวัดความชัดของสายตาสายตาข้างดีเมื่อแก้ไขแล้ว อยู่ในระดับ ๖ ส่วน ๖๐ (๖/๖๐) หรือ ๒๐ ส่วน ๒๐๐(๒๐/๒๐๐) จนถึงไม่สามารถรับรู้เรื่องแสง

๑.๒ คนเห็นเลือนราง หมายถึง บุคคลที่สูญเสียการเห็น แต่ยังสามารถอ่านอักษรตัวพิมพ์ขยายใหญ่ด้วยอุปกรณ์เครื่องช่วยความพิการ หรือเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก หากวัดความชัดของสายตาสายตาข้างดีเมื่อแก้ไขแล้วอยู่ในระดับ ๖ ส่วน ๑๘ (๖/๑๘) หรือ ๒๐ ส่วน ๗๐ (๒๐/๗๐)

๒. บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ได้แก่ บุคคลที่สูญเสียการได้ยินตั้งแต่ระดับหูตึงน้อยจนถึงหูหนวก ซึ่งแบ่งเป็น ๒ ประเภท ดังนี้

๒.๑ คนหูหนวก หมายถึง บุคคลที่สูญเสียการได้ยินมากจนไม่สามารถเข้าใจการพูดผ่านทางการได้ยินไม่ว่าจะใส่หรือไม่ใส่เครื่องช่วยฟัง ซึ่งโดยทั่วไปหากตรวจการได้ยินจะมีการสูญเสียการได้ยิน ๙๐ เดซิเบลขึ้นไป

๒.๒ คนหูตึง หมายถึง บุคคลที่มีการได้ยินเหลืออยู่เพียงพอที่จะได้ยินการพูดผ่านทางการได้ยิน โดยทั่วไปจะใส่เครื่องช่วยฟัง ซึ่งหากตรวจวัดการได้ยินจะมีการสูญเสียการได้ยิน น้อยกว่า ๙๐ เดซิเบลลงมา ถึง ๒๖ เดซิเบล

๓. บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ได้แก่ บุคคลที่มีความจำกัดอย่างชัดเจนในการปฏิบัติตนในปัจจุบัน ซึ่งมีลักษณะเฉพาะ คือ ความสามารถทางสติปัญญาต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ยอย่างน้อยสำคัญร่วมกับความจำกัดของทักษะการปรับตัวอีกอย่างน้อย ๒ ทักษะ จาก ๑๐ ทักษะ ได้แก่ การสื่อความหมาย การดูแลตนเอง การดำรงชีวิตภายในบ้าน ทักษะทางสังคม/การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น การรู้จักใช้ทรัพยากรในชุมชน การรู้จักดูแลควบคุมตนเอง การนำความรู้มาใช้ในการชีวิตประจำวันการทำงาน การใช้เวลาว่าง การรักษาสุขภาพอนามัยและความปลอดภัย ทั้งนี้ได้แสดงอาการดังกล่าวก่อนอายุ ๑๘ ปี

๔. บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ ซึ่งแบ่งเป็น ๒ ประเภทดังนี้

๔.๑ บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหว ได้แก่ บุคคลที่มีอวัยวะไม่สมส่วนหรือขาดหายไป กระดูกหรือกล้ามเนื้อผิดปกติ มีอุปสรรคในการเคลื่อนไหว ความบกพร่องดังกล่าวอาจเกิดจากโรคทางระบบประสาท โรคของระบบกล้ามเนื้อและกระดูก การไม่สมประกอบมาแต่กำเนิด อุบัติเหตุและโรคติดต่อ

๔.๒ บุคคลที่มีความบกพร่องทางสุขภาพ ได้แก่ บุคคลที่มีความเจ็บป่วยเรื้อรังหรือมีโรคประจำตัวซึ่งจำเป็นต้องได้รับการรักษาอย่างต่อเนื่อง และเป็นอุปสรรคต่อการศึกษา ซึ่งมีผลทำให้เกิดความจำเป็นต้องได้รับการศึกษาพิเศษ

๕. บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ได้แก่ บุคคลที่มีความผิดปกติในการทำงานของสมองบางส่วนที่แสดงถึงความบกพร่องในกระบวนการเรียนรู้ที่อาจเกิดขึ้นเฉพาะความสามารถด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้าน คือ การอ่าน การเขียน การคิดคำนวณ ซึ่งไม่สามารถเรียนรู้ในด้านที่บกพร่องได้ ทั้งที่มีระดับสติปัญญาปกติ

๖. บุคคลที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา ได้แก่ บุคคลที่มีความบกพร่องในการเปล่งเสียงพูด เช่น เสียงผิดปกติ อัตราความเร็วและจังหวะการพูดผิดปกติ หรือบุคคลที่มีความบกพร่องในเรื่องความเข้าใจหรือการใช้ภาษาพูด การเขียนหรือระบบสัญลักษณ์อื่นที่ใช้ในการติดต่อสื่อสาร ซึ่งอาจเกี่ยวกับรูปแบบ เนื้อหาและหน้าที่ของภาษา

๗. บุคคลที่มีความบกพร่องทางพฤติกรรมหรืออารมณ์ ได้แก่บุคคลที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปจากปกติเป็นอย่างมาก และปัญหาทางพฤติกรรมนั้นเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นผลจากความบกพร่องหรือความผิดปกติทางจิตใจหรือสมองในส่วนของการรับรู้ อารมณ์หรือความคิด เช่น โรคจิตเภท โรคซึมเศร้า โรคสมองเสื่อม เป็นต้น

๘. บุคคลออทิสติก ได้แก่ บุคคลที่มีความผิดปกติของระบบการทำงานของสมองบางส่วน ซึ่งส่งผลต่อความบกพร่องทางพัฒนาการด้านภาษา ด้านสังคมและการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม และมีข้อจำกัดด้านพฤติกรรม หรือมีความสนใจจำกัดเฉพาะเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยความผิดปกตินั้นค้นพบได้ก่อนอายุ ๓๐ เดือน

๙. บุคคลพิการซ้อน ได้แก่ บุคคลที่มีสภาพความบกพร่องหรือความพิการมากกว่าหนึ่งประเภทในบุคคลเดียวกัน

มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ กำหนดมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์จำนวน ๑๓ มาตรฐาน ประกอบด้วย

๑. พัฒนาการด้านร่างกาย ประกอบด้วย ๒ มาตรฐาน คือ

มาตรฐานที่ ๑ ร่างกายเจริญเติบโตและมีสุขนิสัยที่ดี

มาตรฐานที่ ๒ กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรง ใช้ได้อย่างคล่องแคล่วและประสานสัมพันธ์กัน

๒. พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ ประกอบด้วย ๓ มาตรฐาน คือ

มาตรฐานที่ ๓ มีสุขภาพจิตดีและมีความสุข

มาตรฐานที่ ๔ ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี และการเคลื่อนไหว

มาตรฐานที่ ๕ มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจที่ดีงาม

๓. พัฒนาการด้านสังคม ประกอบด้วย ๓ มาตรฐาน คือ

มาตรฐานที่ ๖ มีทักษะชีวิตและปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

มาตรฐานที่ ๗ รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมและความเป็นไทย

มาตรฐานที่ ๘ อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและปฏิบัติตามเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๔. พัฒนาการด้านสติปัญญา ประกอบด้วย ๔ มาตรฐาน คือ

มาตรฐานที่ ๙ ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมตามศักยภาพ

มาตรฐานที่ ๑๐ มีความสามารถในการคิดที่เป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ตามศักยภาพ

มาตรฐานที่ ๑๑ มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ตามศักยภาพ

มาตรฐานที่ ๑๒ มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้และมีความสามารถในการแสวงหาความรู้ได้ตามศักยภาพ

๕. พัฒนาการด้านทักษะที่จำเป็นเฉพาะความพิการ ประกอบด้วย ๑ มาตรฐาน คือ

มาตรฐานที่ ๑๓ มีการพัฒนาทักษะจำเป็นเฉพาะความพิการแต่ละประเภท

ในมาตรฐานนี้ แบ่งมาตรฐานได้ ๘ ประเภทความพิการ คือ

มาตรฐานที่ ๑๓.๑ มีการพัฒนาทักษะจำเป็นเฉพาะความบกพร่องทางการเห็น

มาตรฐานที่ ๑๓.๒ มีการพัฒนาทักษะจำเป็นเฉพาะความบกพร่องทางการได้ยิน

มาตรฐานที่ ๑๓.๓ มีการพัฒนาทักษะจำเป็นเฉพาะความบกพร่องทางสติปัญญา

มาตรฐานที่ ๑๓.๔ มีการพัฒนาทักษะจำเป็นเฉพาะความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ

มาตรฐานที่ ๑๓.๕ มีการพัฒนาทักษะจำเป็นเฉพาะความบกพร่องทางการเรียนรู้

มาตรฐานที่ ๑๓.๖ มีการพัฒนาทักษะจำเป็นเฉพาะความบกพร่องทางการพูดและภาษา

มาตรฐานที่ ๑๓.๗ มีการพัฒนาทักษะจำเป็นเฉพาะความบกพร่องทางพฤติกรรมหรืออารมณ์

มาตรฐานที่ ๑๓.๘ มีการพัฒนาทักษะจำเป็นเฉพาะบุคคลออทิสติก

ตัวบ่งชี้

ตัวบ่งชี้เป็นเป้าหมายในการพัฒนาเด็กที่มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์

สภาพที่พึงประสงค์

สภาพที่พึงประสงค์เป็นพฤติกรรมหรือความสามารถตามวัยที่คาดหวังให้เด็กเกิด บนพื้นฐานพัฒนาการตามวัยหรือความสามารถตามธรรมชาติในแต่ละระดับอายุ เพื่อนำไปใช้ในการกำหนดสาระการเรียนรู้ในการจัดประสบการณ์ และประเมินพัฒนาการเด็ก โดยมีรายละเอียดของมาตรฐาน คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตัวบ่งชี้ และสภาพที่พึงประสงค์ ดังนี้

มาตรฐานที่ ๑ ร่างกายเจริญเติบโตตามวัยและมีสุขนิสัยที่ดี

ตัวบ่งชี้ ๑.๑ น้ำหนัก ส่วนสูงและเส้นรอบศีรษะตามเกณฑ์

อายุ	สภาพที่พึงประสงค์
แรกเกิด - ๓ ปี	๑. น้ำหนักและส่วนสูงตามเกณฑ์ ๒. เส้นรอบศีรษะตามเกณฑ์
๓ - ๖ ปี	๑. น้ำหนักและส่วนสูงตามเกณฑ์ของกรมอนามัย

ตัวบ่งชี้ ๑.๒ มีสุขภาพอนามัยสุขนิสัยที่ดี

อายุ	สภาพที่พึงประสงค์
แรกเกิด - ๓ ปี	๑. มีภูมิคุ้มกันโรค ไม่ป่วยบ่อย ชับถ่ายเป็นเวลา รับประทานอาหาร นอนและพักผ่อนเหมาะสมกับวัย ๒. กิจกรรมการเคลื่อนไหวสอดคล้องตามพัฒนาการ
๓ - ๔ ปี	๑. ยอมรับประทานอาหารที่มีประโยชน์และดื่มน้ำที่สะอาดเมื่อมีผู้ชี้แนะ ๒. ล้างมือก่อน-หลังรับประทานอาหารและหลังจากขับถ่าย การใช้ห้องน้ำ ห้องส้วมเมื่อมีผู้ชี้แนะ ๓. ดูแลสุขภาพช่องปากและฟันโดยมีผู้ชี้แนะ ๔. นอนพักผ่อนเป็นเวลา ๕. ออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ
๔ - ๕ ปี	๑. รับประทานอาหารที่มีประโยชน์และดื่มน้ำสะอาดด้วยตนเอง ๒. ล้างมือก่อน-หลังรับประทานอาหารและหลังจากขับถ่าย การใช้ห้องน้ำ ห้องส้วมได้ด้วยตนเอง ๓. ดูแลสุขภาพช่องปากและฟันโดยการบ้วนปาก/แปรงฟันได้ด้วยตนเอง ๔. นอนพักผ่อนเป็นเวลา ๕. ออกกำลังกายเป็นเวลา

อายุ	สภาพที่พึงประสงค์
๕ - ๖ ปี	๑. รับประทานอาหารที่มีประโยชน์ตามหลักโภชนาการอาหารหลัก ๕ หมู่ และดื่มน้ำสะอาดได้ด้วยตนเอง ๒. ล้างมือก่อน-หลังรับประทานอาหารและหลังจากขับถ่าย การใช้ห้องน้ำ ห้องส้วมได้ด้วยตนเอง ๓. ดูแลสุขภาพช่องปากและฟันโดยการแปรงฟันได้ด้วยตนเอง ๔. นอนพักผ่อนเป็นเวลา ๕. ออกกำลังกายเป็นเวลา

ตัวบ่งชี้ ๑.๓ รักษาความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น

อายุ	สภาพที่พึงประสงค์
๓ - ๔ ปี	๑. เล่นและทำกิจกรรมอย่างปลอดภัยเมื่อมีผู้ชี้แนะ
๔ - ๕ ปี	๑. เล่นและทำกิจกรรมอย่างปลอดภัยด้วยตนเอง
๕ - ๖ ปี	๑. เล่น ทำกิจกรรมและปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างปลอดภัย

มาตรฐานที่ ๒ กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรง ใช้ได้อย่างคล่องแคล่วและประสานสัมพันธ์กัน

ตัวบ่งชี้ ๒.๑ เคลื่อนไหวร่างกายอย่างคล่องแคล่วประสานสัมพันธ์และทรงตัวได้

อายุ	สภาพที่พึงประสงค์
แรกเกิด - ๒ เดือน	๑. นอนหงายควบคุมศีรษะ ๒. นอนหงายยกแขนขาทั้งสองข้างขึ้นมาเล่นโดยเหยียดแขน ๓. เตะขาไป-มา ขณะนอนหงาย ๔. เมื่อจัดให้นอนคว่ำสามารถยกศีรษะและหันหน้าไปข้างใดข้างหนึ่งได้
๒ - ๔ เดือน	๑. นอนคว่ำยกศีรษะตั้งขึ้นได้ ๒. พลิกตะแคงซ้าย-ขวา ได้ ๓. นอนพลิกคว่ำและหงายได้
๔ - ๖ เดือน	๑. ยันหน้าอกพ้นพื้นโดยใช้แขนช่วย ๒. สามารถคืบได้ ๓. นั่งได้โดยต้องมีผู้ประคอง นั่งโดยใช้มือยันพื้นด้วยตนเอง
๖ - ๙ เดือน	๑. นั่งได้อย่างมั่นคง ๒. นั่งหลังตรงและเอี้ยวตัวใช้มือเล่นได้อย่างอิสระ ๓. คลานได้โดยใช้มือและเข่า ๔. นั่งชันเข่า/ยืนเข่า ๕. เกาะ ยืนได้เครื่องเรือนสูงระดับบอกได้ ๖. เกาะยืนแล้วนั่งลงที่พื้นได้

อายุ	สภาพที่พึงประสงค์
๙ เดือน - ๑ ปี	๑. ยืนทรงตัว (ตั้งไข่) ได้ช่วงสั้น ๆ ๒. นั่งจากทำยืนได้ ๓. เกาะเดิน
๑ ปี - ๑ ปี ๖ เดือน	๑. ลุกขึ้นยืนด้วยตนเอง ๒. ยืนได้ด้วยตนเอง ๓. ยืนบนพื้นกัมตัวหีบสิ่งของได้ ๔. เดินได้เองและแกว่งแขนตามสบาย ๕. เดินลากจูงของเล่นหรือสิ่งของได้ ๖. เดินข้ามสิ่งกีดขวางได้ ๗. เริ่มวิ่งหรือเดินเร็ว ๆ ได้
๑ ปี ๖ เดือน - ๒ ปี	๑. เดินถอยหลังได้ ๒. เดินขึ้นบันไดโดยจับมือผู้ใหญ่หรือราวบันได ๓. วิ่งและหยุดได้ทันทีและเริ่มวิ่งใหม่ได้
๒ - ๓ ปี	๑. นั่งยองๆ เล่น โดยไม่เสียการทรงตัว ๒. กระโดดอยู่กับที่ โดยเท้าทั้งสองข้างลอยพ้นพื้น ๓. ยืนขาเดียวได้
๓ - ๔ ปี	๑. เดินตามทิศทางที่กำหนดได้ ๒. เดินบนเส้นตรง ๓. เดินขึ้น-ลงบันไดโดยจับราวบันไดได้ ๔. เดินขึ้น-ลงบันไดแบบพักเท้า ๕. กลิ้งลูกบอลออกจากตัวได้ ๖. รับลูกบอลโดยใช้มือและลำตัวช่วย
๔ - ๕ ปี	๑. กระโดดข้ามสิ่งกีดขวางได้ ๒. กระโดดจากที่สูงลงพื้นที่ต่ำกว่าได้ ๓. เดินขึ้น-ลงบันไดแบบสลับเท้าได้ ๔. ยืนเตะลูกบอลได้ ๕. ยืนขาเดียวได้ ๔ วินาที ทั้ง ๒ ข้าง ๖. วิ่งไปข้างหน้าได้ ๗. วิ่งหลบหลีกสิ่งกีดขวางได้ ๘. วิ่งเตะลูกบอลได้ ๙. ยืนใช้เท้าหยุดลูกบอลได้ ๑๐. รับลูกบอลโดยใช้มือทั้งสองข้าง
๕ - ๖ ปี	๑. กระโดดขาเดียวไปข้างหน้าได้อย่างต่อเนื่องโดยไม่เสียการทรงตัว ๒. วิ่งหลบหลีกสิ่งกีดขวางได้อย่างคล่องแคล่ว ๓. รับลูกบอลที่กระดอนขึ้นจากพื้นได้

อายุ	สภาพที่พึงประสงค์
	๔. ยืนขาเดียวได้ ๖ วินาที ทั้ง ๒ ข้าง

ตัวบ่งชี้ ๒.๒ ใช้มือ-ตาประสานสัมพันธ์กัน

อายุ	สภาพที่พึงประสงค์
แรกเกิด - ๒ เดือน	๑. มองตามวัตถุที่อยู่กึ่งกลางลำตัว ๒. มองตามวัตถุที่เคลื่อนไหว
๒ - ๔ เดือน	๑. กำหรือจับสิ่งของที่ใส่ให้ในมือ ๒. มองหาเมื่อสิ่งของหายไปจากตา
๔ - ๖ เดือน	๑. เอื้อมคว้าใกล้ๆ ตัวได้ ๒. เปลี่ยนมือถือของได้ที่ละมือ
๖ - ๙ เดือน	๑. มองตามของตก ๒. จับของมากระทบกันด้วยมือ ๒ ข้าง ๓. หยิบจับสิ่งของที่มีน้ำหนักได้ ๔. เขย่าสิ่งของ ๕. ใช้นิ้วโป้งร่วมกับนิ้วอื่นหยิบสิ่งของได้
๙ เดือน - ๑ ปี	๑. ควบคุมกล้ามเนื้อริมฝีปาก ๒. หยิบของชิ้นเล็กใส่ภาชนะแล้วเทออก
๑ ปี - ๑ปี ๖ เดือน	๑. วางก้อนไม้ซ้อนกันได้ ๒ ก้อน ๒. เปิดหนังสือที่ละ ๓-๔ หน้า ๓. ผลัก ทูบ ตี ดึง บิด หมุน ทุกสิ่งที่มือสามารถเอื้อมถึง ๔. แกะหรือฉีกวัตถุได้
๑ ปี ๖ เดือน - ๒ ปี	๑. วางก้อนไม้ซ้อนกันได้ ๔-๖ ก้อน ๒. ร้อยลูกปัดลูกใหญ่ได้ ๓. เปิดพลิกหน้าหนังสือได้ที่ละแผ่น
๒ - ๓ ปี	๑. จับสี่เหลี่ยมแท่งใหญ่เพื่อขีดเขียนตามกรอบที่กำหนดได้ ๒. เลียนแบบลากเส้นเป็นวงต่อเนื่องหรือเส้นตรงแนวตั้ง ๓. ลากเส้นตรงได้ด้วยตนเอง
๓ - ๔ ปี	๑. ใช้กรรไกรตัดกระดาษขาดจากกันได้ ๒. เขียนรูปร่างกลมตามแบบได้ ๓. ร้อยวัสดุที่มีรูขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง ๑ ซม. ได้ ๔. หมุน/บิด สิ่งของและวัตถุได้ ๕. ควบคุมการเคลื่อนไหวนิ้วมัดแต่ละนิ้วได้ ๖. เลียนแบบวาดรูปกากบาท ๗. พับกระดาษตามแบบที่พับให้ดูได้ ๘. ปั่นดินน้ำมันตามจินตนาการได้

อายุ	สภาพที่พึงประสงค์
๔ - ๕ ปี	๑. ใช้กรรไกรตัดกระดาษตามแนวเส้นตรงได้ ๒. เขียนรูปสี่เหลี่ยมตามแบบได้อย่างมีมุมชัดเจน ๓. ร้อยวัสดุที่มีรูขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง ๐.๕ ซม. ได้ ๔. ฉีกกระดาษและปะติดรูปภาพได้
๕ - ๖ ปี	๑. ใช้กรรไกรตัดกระดาษตามแนวเส้นโค้งได้ ๒. เขียนรูปสามเหลี่ยมตามแบบได้อย่างมีมุมชัดเจน ๓. ร้อยวัสดุที่มีรูขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง ๐.๒๕ ซม. ได้ ๔. ร้อยเชือกขึ้นลงบนแผ่นพลาสติกที่เป็นรูได้ ๕. จับดินสอได้ถูกวิธี

มาตรฐานที่ ๓ มีสุขภาพจิตดีและมีความสุข

ตัวบ่งชี้ ๓.๑ แสดงออกทางอารมณ์ได้อย่างเหมาะสม

อายุ	สภาพที่พึงประสงค์
แรกเกิด - ๓ ปี	๑. อารมณ์ดี ยิ้มแย้ม หัวเราะง่าย แววตามีความสุข
	๒. มีการสะดุ้งหรือเคลื่อนไหวร่างกายเมื่อได้ยินเสียง
	๓. แสดงอาการว่ารับรู้ถึงการตำหนิว่ากล่าว
	๔. ตอบสนองต่อการกระตุ้นทางสังคมจากคนเคยรู้จัก
๓ - ๔ ปี	๑. แสดงอารมณ์ความรู้สึกได้เหมาะสมกับบางสถานการณ์
๔ - ๕ ปี	๑. แสดงอารมณ์ความรู้สึกได้ตาม สถานการณ์
๕ - ๖ ปี	๑. แสดงอารมณ์ ความรู้สึกได้สอดคล้องกับสถานการณ์อย่างเหมาะสม

ตัวบ่งชี้ ๓.๒ มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น

อายุ	สภาพที่พึงประสงค์
แรกเกิด - ๒ เดือน	๑. ยิ้มและหัวเราะได้เมื่อพอใจ
	๒. สบตา จ้องหน้าพ่อแม่หรือผู้เลี้ยงดู
๒ - ๔ เดือน	๑. ยิ้มทักทายเมื่อเห็นหน้าคนคุ้นเคย
๔ - ๖ เดือน	๑. แสดงอารมณ์ที่หลากหลายผ่านการส่งเสียง
	๑. แสดงอารมณ์สีหน้า หรือท่าทาง เพื่อบ่งบอกอารมณ์และความต้องการของตนเองต่อผู้อื่น
๖ - ๙ เดือน	๑. แสดงอารมณ์ตามความรู้สึก
	๒. แสดงอาการกลัวคนแปลกหน้า
๙ เดือน - ๑ ปี	๑. แสดงความต้องการของตนเองมากขึ้น
	๒. ตอบสนองเสียงที่คุ้นเคยเช่น เสียงแม่ เสียงโทรศัพท์ เสียงของเล่น
๑ ปี - ๑ ปี ๖ เดือน	๑. แสดงการตอบรับหรือปฏิเสธได้

อายุ	สภาพที่พึงประสงค์
๑ ปี ๖ เดือน - ๒ ปี	๑. แสดงความรักต่อผู้อื่น
๒ - ๓ ปี	๑. แสดงความภาคภูมิใจเมื่อทำสิ่งต่างๆ สำเร็จ
๓ - ๔ ปี	๑. กล้าพูดกล้าแสดงออก ๒. แสดงความพอใจในผลงานตนเอง
๔ - ๕ ปี	๑. กล้าพูดกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสมบางสถานการณ์ ๒. แสดงความพอใจในผลงานและความสามารถของตนเอง
๕ - ๖ ปี	๑. กล้าพูดกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสมตามสถานการณ์ ๒. แสดงความพอใจในผลงานและความสามารถของตนเองและผู้อื่น ๓. กล้าแสดงออก แสดงความสนใจและการผูกมิตร

มาตรฐานที่ ๔ ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี และการเคลื่อนไหว

ตัวบ่งชี้ ๔.๑ สนใจ มีความสุขและแสดงออกผ่านงานศิลปะดนตรี และการเคลื่อนไหว

อายุ	สภาพที่พึงประสงค์
แรกเกิด - ๒ เดือน	๑. แสดงปฏิกิริยาพอใจเมื่อรู้สึกสบายและไม่พอใจเมื่อรู้สึกไม่สบาย ๒. สบตาจ้องหน้า
๒ - ๔ เดือน	๑. มีปฏิกิริยาโต้ตอบด้วยการเคลื่อนไหวร่างกายเมื่อเห็นหรือได้ยินเสียงคนและสิ่งที่คุ้นเคย ๒. สนใจมองและยิ้มให้กับตนเองในกระจก ๓. เรียกร้องความสนใจเมื่อแม่หรือคนใกล้ชิดเดินมา
๔ - ๖ เดือน	๑. ยิ้มทักทายแสดงอาการดีใจ เมื่อเห็นสิ่งที่ตัวเองพอใจ ๒. จำหน้าแม่และคนคุ้นเคยได้ ๓. เล่นของเล่นที่มีเสียงได้
๖ - ๙ เดือน	๑. แสดงออกถึงการรับรู้อารมณ์และความรู้สึกของผู้อื่น ๒. เลียนแบบกิริยาท่าทางของผู้อื่นอย่างง่ายๆ
๙ เดือน - ๑ ปี	๑. มองผู้ใหญ่หรือเด็กคนอื่นๆ ทำกิจกรรมอย่างใกล้ชิด ๒. แยกตัวเองจากเงาในกระจกได้ ๓. สนใจการเล่นและของเล่น
๑ ปี - ๑ ปี ๖ เดือน	๑. เริ่มคุ้นเคยกับคนอื่น ๒. เข้าใจท่าทางและสีหน้าคนอื่น ๓. มองหาผู้ใหญ่เวลาถูกทิ้งให้อยู่คนเดียว
๑ ปี ๖ เดือน - ๒ ปี	๑. ชอบการออกไปเที่ยวนอกบ้าน ๒. แสดงความเป็นเจ้าของ
๒ - ๓ ปี	๑. สนใจหรือมีความสุขเมื่อได้ยินเสียงดนตรี

อายุ	สภาพที่พึงประสงค์
๓ - ๔ ปี	๑. สนใจ มีความสุข และแสดงออกผ่านงานศิลปะ ๒. สนใจ มีความสุข และแสดงออกผ่านเสียงเพลง ดนตรี ๓. สนใจ มีความสุข และแสดงท่าทาง/เคลื่อนไหวประกอบเพลง จังหวะ และดนตรี ๗. สร้างผลงานศิลปะเพื่อสื่อสารความคิด ความรู้สึกของตนเอง ๘. เคลื่อนไหวท่าทางเพื่อสื่อสารความคิด ความรู้สึกของตนเอง ๙. กระตือรือร้นในการเข้าร่วมกิจกรรม
๔ - ๕ ปี	๑. สนใจ มีความสุข และแสดงออกผ่านงานศิลปะ ๒. สนใจ มีความสุข และแสดงออกผ่านเสียงเพลง ดนตรี ๓. สนใจ มีความสุข และแสดงท่าทาง/เคลื่อนไหวประกอบเพลง จังหวะ และดนตรี ๕. ขออนุญาตหรือรอคอยเมื่อต้องการสิ่งของของผู้อื่นเมื่อมีผู้ชี้แนะ ๖. เล่นแบบมีจินตนาการโดยใช้ของเล่นเป็นส่วนประกอบ ๗. ขอของเล่นที่เพื่อนกำลังเล่นอยู่
๕ - ๖ ปี	๑. สนใจ มีความสุข และแสดงออกผ่านงานศิลปะ ๒. สนใจ มีความสุข และแสดงออกผ่านเสียงเพลง ดนตรี ๓. สนใจ มีความสุข และแสดงท่าทาง/เคลื่อนไหวประกอบเพลง จังหวะ และดนตรี ๔. เลือกของเล่นชนิดต่าง ๆ มาสมมติเป็นเหตุการณ์ง่ายๆ ๕. แสดงอารมณ์ ความรู้สึกได้สอดคล้องกับสถานการณ์อย่างเหมาะสม ๖. เล่นเลียนแบบบทบาทผู้ใหญ่ ๗. กล้าแสดงออก แสดงความสนใจและการผูกมิตร ๘. ทำงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จด้วยตนเอง ๙. ปฏิบัติตนเป็นผู้นำและผู้ตามได้เหมาะสมกับสถานการณ์ ๑๐. สร้างผลงานศิลปะเพื่อสื่อสารความคิด ความรู้สึกของตนเองโดยมี ๑๑. การดัดแปลงแปลกใหม่จากเดิม และมีรายละเอียดเพิ่มขึ้น

มาตรฐานที่ ๕ มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจที่ดีงาม

ตัวบ่งชี้ ๕.๑ ซื่อสัตย์สุจริต

อายุ	สภาพที่พึงประสงค์
๓ - ๔ ปี	๑. บอกหรือชี้ได้ว่าสิ่งใดเป็นของตนเองและสิ่งใดเป็นของผู้อื่น
๔ - ๕ ปี	๑. ขออนุญาตหรือรอคอยเมื่อต้องการสิ่งของของผู้อื่นเมื่อมีผู้ชี้แนะ
๕ - ๖ ปี	๑. ขออนุญาตหรือรอคอยเมื่อต้องการสิ่งของของผู้อื่นด้วยตนเอง

ตัวบ่งชี้ ๕.๒ มีความเมตตากรุณา มีน้ำใจและช่วยเหลือแบ่งปัน

อายุ	สภาพที่พึงประสงค์
๓ - ๔ ปี	๑.แสดงความรักเพื่อนและมีเมตตา สัตว์เลี้ยง ๒.รู้จักการแบ่งปัน
๔ - ๕ ปี	๑.แสดงความรักเพื่อนและมีเมตตาสัตว์เลี้ยง
๕ - ๖ ปี	๑. แสดงความรักเพื่อนและมีเมตตา สัตว์เลี้ยง

ตัวบ่งชี้ ๕.๓ มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น

อายุ	สภาพที่พึงประสงค์
๕ - ๔ ปี	๑.แสดงสีหน้าหรือท่าทางรับรู้ความรู้สึกผู้อื่น
๔ - ๕ ปี	๑.แสดงสีหน้าและท่าทางรับรู้ความรู้สึกผู้อื่น
๕ - ๖ ปี	๑.แสดงสีหน้าและท่าทางรับรู้ความรู้สึกผู้อื่นอย่างสอดคล้องกับสถานการณ์ ๒. แสดงอารมณ์ ความรู้สึกผู้อื่นได้สอดคล้องกับสถานการณ์อย่างเหมาะสม

ตัวบ่งชี้ ๕.๔ มีความรับผิดชอบ

อายุ	สภาพที่พึงประสงค์
๓ - ๔ ปี	๑.ทำงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ เมื่อมีผู้ช่วยเหลือ
๔ - ๕ ปี	๑.ทำงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ เมื่อมีผู้ชี้แนะ
๕ - ๖ ปี	๑.ทำงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จด้วยตนเอง

มาตรฐานที่ ๖ มีทักษะชีวิตและปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวบ่งชี้ ๖.๑ ช่วยเหลือตนเองในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน

อายุ	สภาพที่พึงประสงค์
๖ - ๙ เดือน	๑. ต้องการถือขวดนมด้วยตนเอง ๒. ถือหรือจับภาชนะแบบมีหูจับสองข้างได้ ๓. เคี้ยวอาหารแล้วกลืนได้
๙ เดือน - ๑ ปี	๑. หยิบอาหารกินได้ ๒. ดื่มน้ำจากแก้ว ๓. ให้ความร่วมมือเวลาแต่งตัว
๑ ปี - ๑ ปี ๖ เดือน	๑. เริ่มช่วยเหลือตนเองในการแปรงฟันล้างมือ โดยมีผู้ใหญ่ดูแล ๒. ถอดกางเกงเอวยืดได้
๑ ปี ๖ เดือน - ๒ ปี	๑. ใช้ช้อนตักอาหารเข้าปาก ๒. ล้างและเช็ดมือได้เอง ๓. ถอด-สวมรองเท้าได้
๒ - ๓ ปี	๑. สามารถให้ความร่วมมือในการแต่งกายได้ ๒. สามารถให้ความร่วมมือในการทำความสะอาดหลังการขับถ่ายได้

อายุ	สภาพที่พึงประสงค์
๓ - ๔ ปี	๑. สามารถทำความสะอาดร่างกายได้ ๒. แสดงท่าทางหรือพูดบอกความต้องการในการขับถ่ายได้
๔ - ๕ ปี	๑. สามารถทำความสะอาดห้องน้ำหลังการขับถ่ายได้ ๒. เก็บของเข้าที่ได้ ๓. สามารถแต่งกายได้อย่างเหมาะสม
๕ - ๖ ปี	๑. สามารถทำความสะอาดร่างกายหลังการขับถ่ายได้ด้วยตนเอง ๒. สามารถช่วยงานบ้านได้ (ระบุ.....) - เก็บที่นอนได้ - พับผ้า - ซักผ้าได้ - กวาดบ้าน - ถูบ้าน - ล้างจาน

ตัวบ่งชี้ ๖.๒ มีวินัยในตนเอง

อายุ	สภาพที่พึงประสงค์
๓ - ๔ ปี	๑. เก็บของเล่นของใช้เข้าที่เมื่อมีผู้ชี้แนะ ๒. เข้าแถวตามลำดับก่อนหลังได้เมื่อมีผู้ชี้แนะ
๔ - ๕ ปี	๑. เก็บของเล่นของใช้เข้าที่ด้วยตนเอง ๒. เข้าแถวตามลำดับก่อนหลังได้ด้วยตนเอง
๕ - ๖ ปี	๑. เก็บของเล่นของใช้เข้าที่อย่างเรียบร้อยด้วยตนเอง ๒. เข้าแถวตามลำดับก่อนหลังได้ด้วยตนเอง

ตัวบ่งชี้ ๖.๓ ประหยัดและพอเพียง

อายุ	สภาพที่พึงประสงค์
๓ - ๔ ปี	๑. ใช้สิ่งของเครื่องใช้อย่างประหยัดและพอเพียง โดยการช่วยเหลือ
๔ - ๕ ปี	๑. ใช้สิ่งของเครื่องใช้อย่างประหยัดและพอเพียง เมื่อมีผู้ชี้แนะ
๕ - ๖ ปี	๑. ใช้สิ่งของเครื่องใช้อย่างประหยัดและพอเพียง ด้วยตนเอง

มาตรฐานที่ ๗ รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมและความเป็นไทย

ตัวบ่งชี้ ๗.๑ สนใจและเรียนรู้สิ่งต่างๆ รอบตัว

อายุ	สภาพที่พึงประสงค์
แรกเกิด - ๒ เดือน	๑. จ้องมองสิ่งของที่เคลื่อนไหวหรือเครื่องแขวน ๒. เงียบเสียงเมื่อเห็นหน้าคน หรือมีคนมาอุ้ม
๒ - ๔ เดือน	๑. มองหาเมื่อสิ่งของหายไปจากตา ๒. สนใจมองและยิ้มให้กับตนเองในกระจก ๓. หยุดฟังเสียง หันตามเสียงเคาะ ๔. จำเสียงบุคคลที่ใกล้ชิด
๔ - ๖ เดือน	๑. ส่งเสียงตามเมื่อได้ยินเสียงพูด ๒. เข้าใจคำเรียกชื่อคนหรือสิ่งของง่ายๆ ๓. แยกแยะเสียงบุคคลที่คุ้นเคยได้
๖ - ๙ เดือน	๑. เริ่มรู้จักสิ่งของในชีวิตประจำวัน ๒. หันหาเมื่อเรียกชื่อ ๓. ตอบสนองตามคำสั่งง่ายๆ ๔. ใช้มือสำรวจส่วนต่างๆ ของใบหน้า
๙ เดือน - ๑ ปี	๑. รับรู้และแสดงออกถึงการกลับมาของบุคคลหรือสิ่งของ ๒. เลียนแบบการเคลื่อนไหวหน้าตา แลบลิ้นปากจู๋ ๓. ใช้นิ้วสำรวจพื้นที่ที่มีช่อง หรือ รู ๔. ตอบชื่อวัตถุได้ถูกต้อง ๖. ค้นหาของที่ปิดซ่อนจากสายตาได้
๑ ปี - ๑ปี ๖ เดือน	๑. สำรวจสิ่งของ โดยใช้หลายๆวิธี ๒. สนใจสำรวจสิ่งรอบตัว ๓. ชี้ส่วนต่างๆ ของร่างกายตามคำบอก อย่างน้อย ๑ อย่าง ๔. หยิบหรือชี้ตามคำบอก
๑ ปี ๖ เดือน - ๒ ปี	๑. สังเกต สำรวจลองผิดลองถูกกับคุณสมบัติของสิ่งต่างๆ ๒. ปฏิบัติตามคำสั่งได้ ๒ คำสั่งต่อเนื่อง ๓. เรียกหรือชี้ส่วนต่างๆ ของร่างกายได้ ๔. หยอดรูปทรงลงช่อง
๒ - ๓ ปี	๑. อยากเรียนรู้สิ่งต่างๆ ๒. ถามบ่อยถามซ้ำ ๓. จดจ่อต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้ยาวนานขึ้น ๔. พูดเป็นประโยคง่ายๆ ได้ ๕. แสดงท่าทาง/ส่งเสียง/พูดถามคำถาม เช่นอะไร/ทำไม

ตัวบ่งชี้ ๗.๒ คุณลักษณะธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

อายุ	สภาพที่พึงประสงค์
๓ - ๔ ปี	๑. เก็บและทิ้งขยะได้ถูกที่โดยการช่วยเหลือ/มีผู้ชี้แนะ
๔ - ๕ ปี	๑. คุณลักษณะธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมด้วยตนเองและเป็นแบบอย่าง
๕ - ๖ ปี	๑. เก็บและทิ้งขยะได้ถูกที่ด้วยตนเองและเป็นแบบอย่าง

ตัวบ่งชี้ ๗.๓ มีมารยาทตามวัฒนธรรมไทย และรักความเป็นไทย

อายุ	สภาพที่พึงประสงค์
๓ - ๔ ปี	๑. เล่นได้อย่างเหมาะสม ๒. สามารถใช้จินตนาการในการเล่นได้ ๓. ทำตามกฎในการเล่นเป็นกลุ่มได้โดยมีผู้ใหญ่แนะนำ ๔. รู้จักการ ขอ ขอบคุณ ขอโทษ
๔ - ๕ ปี	๑. ปฏิบัติตนตามมารยาทไทยได้ด้วยตนเอง ๒. ยืนตรงเมื่อได้ยินเพลงชาติไทยและเพลงสรรเสริญพระบารมี ๓. ขออนุญาตหรือรอคอยเมื่อต้องการสิ่งของของผู้อื่นเมื่อมีผู้ชี้แนะ ๔. เล่นแบบมีจินตนาการโดยใช้ของเล่นเป็นส่วนประกอบ ๕. ขอของเล่นที่เพื่อนกำลังเล่นอยู่
๕ - ๖ ปี	๑. เลือกของเล่นชนิดต่างๆ มาสมมติเป็นเหตุการณ์ง่ายๆ ๒. แสดงอารมณ์ ความรู้สึกได้สอดคล้องกับสถานการณ์อย่างเหมาะสม ๓. เล่นเลียนแบบบทบาทผู้ใหญ่ ๔. กล้าแสดงออก แสดงความสนใจและการผูกมิตร ๕. ทำงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จด้วยตนเอง ๖. ปฏิบัติตนเป็นผู้นำและผู้ตามได้เหมาะสมกับสถานการณ์

มาตรฐานที่ ๘ อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม
ในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ตัวบ่งชี้ ๘.๑ ยอมรับความเหมือนและความแตกต่างระหว่างบุคคล

อายุ	สภาพที่พึงประสงค์
๓ - ๔ ปี	๑. ทำตามกฎในการเล่นเป็นกลุ่มได้โดยมีผู้ใหญ่แนะนำ
๔ - ๕ ปี	๑. เล่นและทำกิจกรรมร่วมกับเด็กที่แตกต่างไปจากตน
๕ - ๖ ปี	๑. ปฏิบัติตนเป็นผู้นำและผู้ตามได้เหมาะสมกับสถานการณ์

ตัวบ่งชี้ ๘.๒ มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น

อายุ	สภาพที่พึงประสงค์
๓ - ๔ ปี	๑. เล่นร่วมกับเพื่อนเมื่อมีผู้ชี้แนะ ๒. ยิ้มหรือทักทายผู้ใหญ่และบุคคลที่คุ้นเคย เมื่อมีผู้ชี้แนะ
๔ - ๕ ปี	๑. เล่นหรือทำงานร่วมกับเพื่อนเป็นกลุ่มเมื่อมีผู้ชี้แนะ ๒. ยิ้ม ทักทายหรือพูดคุยกับผู้ใหญ่และบุคคลที่คุ้นเคยได้ด้วยตนเอง
๕ - ๖ ปี	๑. เล่นหรือทำงานร่วมมือกับเพื่อนอย่างมีเป้าหมาย ๒. ยิ้ม ทักทายและพูดคุยกับผู้ใหญ่และบุคคลที่คุ้นเคยได้เหมาะสมกับสถานการณ์

ตัวบ่งชี้ ๘.๓ ปฏิบัติตนเบื้องต้นในการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

อายุ	สภาพที่พึงประสงค์
๓ - ๔ ปี	๑. ปฏิบัติตามข้อตกลงเมื่อมีผู้ชี้แนะ ๒. ปฏิบัติตนเป็นผู้นำและผู้ตามเมื่อมีผู้ชี้แนะ ๓. ยอมรับการประนีประนอมแก้ไขปัญหาเมื่อมีผู้ชี้แนะ
๔ - ๕ ปี	๑. มีส่วนร่วมสร้างข้อตกลงและปฏิบัติตามข้อตกลงเมื่อมีผู้ชี้แนะ ๒. ปฏิบัติตนเป็นผู้นำและผู้ตามได้ด้วยตนเองเมื่อมีผู้ชี้แนะ ๓. ประนีประนอมแก้ไขปัญหาโดยปราศจากการใช้ความรุนแรง เมื่อมีผู้ชี้แนะ
๕ - ๖ ปี	๑. มีส่วนร่วมสร้างข้อตกลงและปฏิบัติตามข้อตกลงด้วยตนเอง ๒. ปฏิบัติตนเป็นผู้นำและผู้ตามได้เหมาะสมกับสถานการณ์ ๓. ประนีประนอมแก้ไขปัญหาโดยปราศจากการใช้ความรุนแรงด้วยตนเอง

มาตรฐานที่ ๙ ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมตามศักยภาพ

ตัวบ่งชี้ ๙.๑ รับรู้และเข้าใจความหมายของภาษาได้

อายุ	สภาพที่พึงประสงค์
แรกเกิด - ๒ เดือน	๑. ตอบสนองต่อเสียง ๒. ส่งเสียงอ้อแอ้ ๓. ทำเสียงในลำคอ (อู ออ อือ)
๒ - ๔ เดือน	๑. หยุดฟังเสียง และหันตามเสียงเคาะ ๒. หัวเราะเสียงดังดีใจเมื่อมีคนมาเล่นด้วย
๕ - ๖ เดือน	๑. หันตามเสียงจ้องมองปากคน ๒. ส่งเสียงตามเมื่อได้ยินเสียงพูด ๓. ส่งเสียงได้หลายเสียง ๔. เลียนแบบการเล่นทำเสียง

๖ - ๙ เดือน	<ol style="list-style-type: none"> ๑. รับรู้ภาษาและแสดงสีหน้าท่าทาง ๒. ตอบสนองต่อคำสั่งง่ายๆ ๓. เลียนแบบกิริยาท่าทาง เช่น บ้าย บาย จ๊ะเอ๋ ๔. เลียนแบบเสียงได้ เช่น ปาๆมาๆหม่าๆ ๕. มองหน้าผู้พูดและออกเสียงตอบสนอง ๖. หันหาเมื่อเรียกชื่อ/มีปฏิกิริยาตอบรับเมื่อเรียกชื่อตนเอง
๙ เดือน - ๑ ปี	<ol style="list-style-type: none"> ๑. รู้ว่าคำ แต่ละคำมีความหมายต่างกัน อย่างน้อย ๓-๕ คำ ๒. ปฏิบัติตามคำสั่งง่ายๆ โดยใช้ท่าทางประกอบ ๓. ตอบสนองต่อคำโดยใช้ท่าทางประกอบคำ ๔. หยุดกระทำเมื่อได้ยินเสียงห้าม ๕. รู้จักเชื่อมโยงคำพูดกับการกระทำ เช่น ไม่ จะสายหน้า ๖. พูดคำพยางค์เดียวได้
๑ ปี - ๑ ปี ๖ เดือน	<ol style="list-style-type: none"> ๑. หยิบหรือชี้ตามคำบอก ๒. ชี้ส่วนต่างๆ ของร่างกายตามคำบอกอย่างน้อย ๑ ส่วน ๓. แสดงการตอบรับหรือปฏิเสธได้ ๔. แสดงท่าทาง/ส่งเสียง/พูดบอกความต้องการได้ ๕. พูดคำที่มีความหมายได้อย่างน้อย ๒ คำ ๖. เลียนคำพูดได้ ๒ คำต่อกัน เช่น ไปเที่ยว
๑ ปี ๖ เดือน - ๒ ปี	<ol style="list-style-type: none"> ๑. ปฏิบัติตามคำสั่งได้ ทีละ ๑ คำสั่ง ๒. สนใจของจำลองหรือรูปภาพตามระยะเวลาที่ครูกำหนดไว้ ๓. แสดงความรักต่อผู้อื่น
๒ - ๓ ปี	<ol style="list-style-type: none"> ๑. ฟังและสนใจดูหนังสือนิทานภาพ ๒. แสดงท่าทางประกอบเพลง ๓. แสดงความภาคภูมิใจเมื่อทำสิ่งต่างๆสำเร็จ ๔. ร้องเพลงได้บางคำ และร้องเพลงคลอตามทำนอง ๕. พูดเป็นประโยคง่ายๆ ได้ ๖. แสดงท่าทาง/ส่งเสียง/พูดถามคำถาม เช่นอะไร/ทำไม ๗. ใช้คำสรรพนามแทนตนเองหรือผู้อื่นได้ เช่น ผม หนู

ตัวบ่งชี้ ๙.๒ แสดงออกและ/หรือพูดเพื่อสื่อความหมายได้

อายุ	สภาพที่พึงประสงค์
แรกเกิด - ๒ เดือน	๑. ส่งเสียงในคอ ๒. ส่งเสียงอ้อแอ้ ๓. ตอบสนองต่อเสียง ๔. ทำเสียงในลำคอ (อู ออ อือ) ๕. ส่งเสียงตามเมื่อได้ยินเสียงพูด ๖. ส่งเสียงได้หลายเสียง ๗. เล่นแบบการเล่นทำเสียง
๒ - ๔ เดือน	๑. ส่งเสียง อ้อแอ้ ได้ตอบ ๒. ยิ้มทักทายเมื่อเห็นหน้าคนคุ้นเคย ๓. หัวเราะเสียงดังดีใจเมื่อมีคนมาเล่นด้วย ๔. หยุดฟังเสียง และหันตามเสียงเคาะ ๕. มีโทนเสียงสูงๆ ต่ำๆ ๖. มีการสะดุ้งหรือเคลื่อนไหวร่างกายเมื่อได้ยินเสียง
๔ - ๖ เดือน	๑. ส่งเสียงที่ไม่มีความหมาย ๒. ส่งเสียงได้หลายเสียง ๓. แสดงอารมณ์ที่หลากหลายผ่านการส่งเสียง ๔. ยิ้มทักทายแสดงอาการดีใจ เมื่อเห็นสิ่งที่ตัวเองพอใจ ๕. ยิ้มให้คนอื่นชอบเล่นกับคน ๖. หันตามเสียงจ้องมองปากคน ๗. ส่งเสียงตามเมื่อได้ยินเสียงพูด ๘. ส่งเสียงได้หลายเสียง ๙. เล่นแบบการเล่นทำเสียง
๖ - ๙ เดือน	๑. พยายามเลียนเสียงต่างๆ ๒. ทำเสียงซ้ำๆ เช่น หม่า หม่า ๓. แสดงอารมณ์ตามความรู้สึก ๔. แสดงอาการกลัวคนแปลกหน้า ๕. เล่นแบบกิริยาท่าทาง เช่น บ้าย บาย จ๊ะเอ๋ ๖. เล่นแบบเสียงได้ เช่น ปาๆมาๆหม่าๆ ๗. มองหน้าผู้พูดและออกเสียงตอบสนอง ๗. หันหาเมื่อเรียกชื่อ/มีปฏิกริยาตอบรับเมื่อเรียกชื่อตนเอง
๙ เดือน - ๑ ปี	๑. รู้จักเชื่อมโยงคำพูดกับการกระทำ เช่น ไม่จะสั้นหัว ๒. พูดคำพยางค์เดียวได้อย่างน้อย ๒ คำ ๓. แสดงอารมณ์ตามความรู้สึก

อายุ	สภาพที่พึงประสงค์
	<p>๔. แสดงอาการกลัวคนแปลกหน้า</p> <p>๑.เลียนแบบกิริยาท่าทาง เช่น บ้าย บาย จ๊ะเอ๋</p> <p>๒.เลียนแบบเสียงได้ เช่น ปาๆมาๆหม่าๆ</p> <p>๓.มองหน้าผู้พูดและออกเสียงตอบสนอง</p> <p>๔.หันหาเมื่อเรียกชื่อ/มีปฏิกิริยาตอบรับเมื่อเรียกชื่อตนเอง</p> <p>๕.แสดงความต้องการของตนเองมากขึ้นโดยทำท่าหรือส่งเสียง</p> <p>๖.ตอบสนองเสียงที่คุ้นเคยเช่น เสียงแม่ เสียงโทรทัศน์ เสียงของเล่น</p> <p>๗.หยุดกระทำเมื่อได้ยินเสียงห้าม</p> <p>๘.รู้จักเชื่อมโยงคำพูดกับการกระทำ เช่น ไม่ จะสายหน้า</p> <p>๙.พูดคำพยางค์เดียวได้</p>
๑ ปี - ๑ ปี ๖ เดือน	<p>๑. พูดคำพยางค์เดียว</p> <p>๒.แสดงการตอบรับหรือปฏิเสธได้</p> <p>๓.แสดงท่าทาง/ส่งเสียง/พูดบอกความต้องการได้</p> <p>๔.พูดคำที่มีความหมายได้อย่างน้อย ๒ คำ</p>
๑ ปี ๖ เดือน - ๒ ปี	<p>๑. พูดคำตามพยางค์ท้าย</p> <p>๒.เลียนคำพูดได้ ๒ คำต่อกัน เช่น ไปเที่ยว</p> <p>๓.แสดงความรักต่อผู้อื่น</p>
๒ - ๓ ปี	<p>๑. พูดเป็นวลีสั้นๆ เช่น ไปเที่ยว กินข้าว</p> <p>๒. มักจะถามคำถาม “อะไร” และ “ทำไม”</p> <p>๓.แสดงความภาคภูมิใจเมื่อทำสิ่งต่างๆสำเร็จ</p> <p>๔.ร้องเพลงได้บางคำ และร้องเพลงคลอตามทำนอง</p> <p>๕.พูดเป็นประโยคง่ายๆ ได้</p> <p>๖.แสดงท่าทาง/ส่งเสียง/พูดถามคำถาม เช่นอะไร/ทำไม</p> <p>๗.ใช้คำสรรพนามแทนตนเองหรือผู้อื่นได้ เช่น ผม หนู</p>

ตัวบ่งชี้ ๙.๓ สนทนาโต้ตอบและเล่าเรื่องให้ผู้อื่นเข้าใจ

อายุ	สภาพที่พึงประสงค์
๓ - ๔ ปี	<p>๑.บอกชื่อเล่นตนเองได้</p> <p>๒.บอกชื่อเล่นผู้อื่นได้</p> <p>๓.บอกชื่อและนามสกุลจริงของตนเองได้</p> <p>๔.ฟังผู้อื่นพูดจนจบและพูดโต้ตอบเกี่ยวกับเรื่องที่ฟัง</p> <p>๕.เล่าเรื่องจากภาพด้วยภาษาของตน</p> <p>๖.พูดถึงเหตุการณ์ที่เพิ่งผ่านไปใหม่ๆได้</p> <p>๗.ผลิตภัณฑ์พูดคุยกับเพื่อนในกลุ่ม</p>

๔ - ๕ ปี	๑. ตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องรอบตัว ๒. บอกอายุของตนเองได้ ๓. เล่าเรื่องเป็นประโยคอย่างต่อเนื่อง ๔. ตอบคำถามได้ถูกต้อง เมื่อถามว่า ถ้ารู้สึกร้อน/ ไม่สบาย/ หิว จะทำอย่างไร ๕. พูดมีเหตุผล ๖. อ่านออกเสียงพยัญชนะได้ถูกต้อง ดังนี้ ก ง ด น ย
๕ - ๖ ปี	๑. ตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องเล่าหรือนิทาน ๒. บอกที่อยู่ของตนได้ ๓. บอกวันเดือนปีเกิดได้ ๔. สามารถบอกชื่อได้ ๓ หมวด ได้แก่ สัตว์ เสื้อผ้า อาหาร ๕. สามารถอธิบายหน้าที่ หรือคุณสมบัติของสิ่งของได้อย่างน้อย ๖ ชนิด

ตัวบ่งชี้ ๙.๔ อ่าน เขียนภาพและสัญลักษณ์ได้

อายุ	สภาพที่พึงประสงค์
๓ - ๔ ปี	๑. อธิบายรูปภาพต่างๆ ในหนังสือได้ ๒. ท่องเลข ๑-๑๐ และนับจำนวนได้
๔ - ๕ ปี	๑. เขียนรูปสี่เหลี่ยมตามแบบได้อย่างมีมุมชัดเจน ๒. จับดินสอหรือสีเทียนขีดเขียนตามกรอบที่กำหนดได้ ๓. เลียนแบบลากเส้นเป็นวงต่อเนื่อง ๔. เลียนแบบลากเส้นเป็นเส้นตรงแนวตั้ง ๕. ลากเส้นตรงได้ด้วยตนเอง ๖. เขียนรูปสี่เหลี่ยมตามแบบได้อย่างมีมุมชัดเจน
๕ - ๖ ปี	๑. เขียนรูปสามเหลี่ยมตามแบบได้อย่างมีมุมชัดเจน ๒. จับดินสอได้ถูกวิธี

มาตรฐานที่ ๑๐ มีความสามารถในการคิดที่เป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ตามศักยภาพ

ตัวบ่งชี้ ๑๐.๑ มีความสามารถในการคิดรวบยอด

อายุ	สภาพที่พึงประสงค์
๓ - ๔ ปี	๑. บอกลักษณะของสิ่งต่างๆ จากการสังเกตโดยใช้ประสาทสัมผัส ๒. เข้าใจตำแหน่ง บน ล่าง ๓. แยก/จำแนกสีได้ ๔. จับคู่สิ่งของหรือรูปภาพที่เหมือนกันได้ ๕. ต่อจิ๊กซอว์ได้

อายุ	สภาพที่พึงประสงค์
	๖. บอกหน้าที่ของส่วนต่างๆ ของร่างกายได้
๔ - ๕ ปี	๑. เรียงลำดับขนาดของสิ่งของ อย่างน้อย ๓ ลำดับ ๒. เลือกสีตามคำสั่งได้ ๓. เลือกวัตถุอันดับแรกและอันดับสุดท้ายได้ ๔. บอกเวลาเช้า กลางวัน เย็น และกลางคืนได้ ๕. บอกอุณหภูมิร้อนหรือเย็นได้
๕ - ๖ ปี	๑. เรียงลำดับขนาดของสิ่งของอย่างน้อย ๔ ลำดับ ๒. นับนิ้วจากมือข้างหนึ่งต่อเนื่องไปอีกข้างหนึ่งและบอกจำนวนนิ้วที่นับได้ ๓. จับคู่ตัวเลขกับจำนวนสิ่งของได้ ๔. ต่อกภาพ โดมิโนรูปภาพ

ตัวบ่งชี้ ๑๐.๒ มีความสามารถในการคิดเชิงเหตุผล

อายุ	สภาพที่พึงประสงค์
๓ - ๔ ปี	๑. ระบุผลที่เกิดขึ้นในเหตุการณ์หรือการกระทำเมื่อมีผู้ชี้แนะ
๔ - ๕ ปี	๑.บอกเวลาเช้า กลางวัน เย็น และกลางคืนได้ ๒.บอกอุณหภูมิร้อนหรือเย็นได้ ๓. ระบุปัญหา และแก้ปัญหาโดยลองผิดลองถูก
๕ - ๖ ปี	๑.ใช้เงินในการซื้อขายได้

ตัวบ่งชี้ ๑๐.๓ มีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาและตัดสินใจ

อายุ	สภาพที่พึงประสงค์
๓ - ๔ ปี	๑. ตัดสินใจในเรื่องง่ายๆ
๔ - ๕ ปี	๒. ระบุปัญหา และแก้ปัญหาโดยลองผิดลองถูก
๕ - ๖ ปี	๑.ตัดสินใจในเรื่องง่ายๆ และเริ่มเรียนรู้ผลที่เกิดขึ้น ๒. ระบุปัญหาสร้างทางเลือกและเลือกวิธีแก้ปัญหา ๓. แก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้

มาตรฐานที่ ๑๑ มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ตามศักยภาพ

ตัวบ่งชี้ ๑๑.๑ ทำงานศิลปะตามจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์

อายุ	สภาพที่พึงประสงค์
๓ - ๔ ปี	๑. สร้างผลงานศิลปะเพื่อสื่อสารความคิด อย่างอิสระ

๔ - ๕ ปี	๑. สร้างผลงานศิลปะเพื่อสื่อสารความคิด ความรู้สึกของตนเอง ๒. เล่นแบบมีจินตนาการโดยใช้ของเล่นเป็นส่วนประกอบ
๕ - ๖ ปี	๑. สร้างผลงานศิลปะเพื่อสื่อสารความคิด ความรู้สึกของตนเองโดยมีการ ดัดแปลงแปลกใหม่จากเดิม และมีรายละเอียดเพิ่มขึ้น ๒. แสดงความสนใจในอาชีพต่างๆ

ตัวบ่งชี้ ๑๑.๒ แสดงท่าทาง/เคลื่อนไหวตามจินตนาการอย่างสร้างสรรค์

อายุ	สภาพที่พึงประสงค์
๓ - ๔ ปี	๑. เคลื่อนไหวท่าทางเพื่อสื่อสารความคิด ความรู้สึกของตนเอง
๔ - ๕ ปี	๑. เคลื่อนไหวท่าทางเพื่อสื่อสารความคิด ความรู้สึกของตนเองอย่าง หลากหลายหรือแปลกใหม่ ๒. เล่นแบบมีจินตนาการโดยใช้ของเล่นเป็นส่วนประกอบ
๕ - ๖ ปี	๑. เลือกของเล่นชนิดต่างๆ มาสมมติเป็นเหตุการณ์ง่ายๆ ๒. เล่นเลียนแบบบทบาทผู้ใหญ่

มาตรฐานที่ ๑๒ มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้และมีความสามารถในการแสวงหาความรู้ได้
ตามศักยภาพ

ตัวบ่งชี้ ๑๒.๑ มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้

อายุ	สภาพที่พึงประสงค์
๓ - ๔ ปี	๑. สนใจฟังด้วยตนเอง ๒. กระตือรือร้นในการเข้าร่วมกิจกรรม
๔ - ๕ ปี	๑. สนใจเกี่ยวกับสัญลักษณ์หรือตัวหนังสือที่พบเห็น
๕ - ๖ ปี	๑. สนใจหยิบหนังสือมาอ่านสื่อความคิดด้วยตนเอง

ตัวบ่งชี้ ๑๒.๒ มีความสามารถในการแสวงหาความรู้

อายุ	สภาพที่พึงประสงค์
๓ - ๔ ปี	๑. ใช้ประโยคคำถามว่า “ใคร” “อะไร” ในการค้นหาคำตอบ
๔ - ๕ ปี	๑. ค้นหาคำตอบของข้อสงสัยต่างๆ ตามวิธีการที่มีผู้ชี้แนะ ๒. ใช้ประโยคคำถามว่า “ที่ไหน” “ทำไม” ในการค้นหาคำตอบ ๓. ตอบคำถามได้ถูกต้อง เมื่อถามว่า ถ้ารู้สึกร้อน/ ไม่สบาย/ หิว จะทำ อย่างไร
๕ - ๖ ปี	๑. สามารถบอกชื่อได้ ๓ หมวด ได้แก่ สัตว์ เสื้อผ้า อาหาร ๒. สามารถอธิบายหน้าที่ หรือคุณสมบัติของสิ่งของได้อย่างน้อย ๖ ชนิด

มาตรฐาน ๑๓ มีการพัฒนาทักษะจำเป็นเฉพาะความพิการแต่ละประเภท

มาตรฐาน ๑๓.๑ การพัฒนาทักษะจำเป็นเฉพาะความบกพร่องทางการเห็น

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์
<p>๑. มีความสามารถในการบูรณาการประสาทสัมผัสที่เหลืออยู่ในการดำรงชีวิต</p>	<p>๑.๑ รับรู้ต่อการใช้ประสาทสัมผัสทางการเห็นที่เหลืออยู่ (สำหรับบุคคลสายตาสายตาเลือนราง) ในการมองสิ่งต่างๆรอบตัวได้</p> <p>๑.๒ รับรู้ต่อการใช้ประสาทสัมผัสทางการได้ยินเสียงต่างๆ ในสภาพแวดล้อมได้</p> <p>๑.๓ รับรู้ต่อการใช้ประสาทสัมผัสทางการดมกลิ่นสิ่งต่างๆ รอบตัวได้</p> <p>๑.๔ รับรู้ต่อการใช้ประสาทสัมผัสทางการชิมรสสิ่งต่างๆในชีวิตประจำวันได้</p> <p>๑.๕ รับรู้ต่อการใช้ประสาทสัมผัสทางผิวหนังสัมผัสสิ่งต่างๆ รอบตัวและในสภาพแวดล้อมได้</p> <p>๑.๖ รับรู้ต่อการใช้ประสาทการรับรู้การทรงตัวได้</p> <p>๑.๗ รับรู้ต่อการใช้ประสาทการรับรู้การเคลื่อนไหว เอ็นและข้อต่อได้</p> <p>๑.๘ ใช้ประสาทสัมผัสในการรับประทานอาหาร</p>
<p>๒. มีความสามารถในการสร้างความคุ้นเคยกับสภาพแวดล้อมและการเคลื่อนไหวของคนตาบอด</p>	<p>๒.๑ มีความคิดรวบยอดที่เกี่ยวข้องกับการสร้างความคุ้นเคยกับสภาพแวดล้อม และการเคลื่อนไหวของคนตาบอด</p> <p>๒.๒ เดินทางกับผู้นำทางได้อย่างเหมาะสมและปลอดภัย</p> <p>๒.๓ เดินโดยอิสระในสถานที่คุ้นเคยได้อย่างอิสระและปลอดภัย</p>
<p>๓. มีการเตรียมความพร้อมในการอ่านอักษรเบรลล์</p>	<p>๓.๑ เคลื่อนที่มีและนิ้วมือในการสัมผัสจุดนูน เส้นนูน และภาพนูนได้ตามแบบ</p>
<p>๔. มีการเตรียมความพร้อมในการเขียนอักษรเบรลล์</p>	<p>๔.๑ ใสและเลื่อนกระดาษในสแลต (Slate) ได้อย่างถูกวิธี</p> <p>๔.๒ จับสไตลัส (Stylus) ในการเขียนจุดนูนได้อย่างถูกวิธี</p>
<p>๕. มีความสามารถในการอ่านอักษร</p>	<p>๕.๑ การอ่านอักษรเบรลล์ไทยที่เป็นพยัญชนะเซลล์เดียวและตัวเลข</p>

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์
เบรลล์พยัญชนะไทยที่มีเซลดียวและตัวเลข	
๖. มีความสามารถในการเขียนอักษรเบรลล์พยัญชนะไทยที่มีเซลดียวและตัวเลข	๖.๑ การเขียนอักษรเบรลล์ที่เป็นพยัญชนะไทยเซลดียว และตัวเลข
๗. มีความสามารถในการใช้ลูกคิด	๗.๑ การใช้ลูกคิดในการบวกลบง่ายๆ
๘. สามารถใช้เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก เครื่องช่วยในการเรียนรู้	๘.๑ ใช้อุปกรณ์ช่วยในการสื่อสารทางเลือก ๘.๒ ใช้อุปกรณ์ช่วยในการเข้าถึงคอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนรู้ ๘.๓ ใช้โปรแกรมเสริมผ่านคอมพิวเตอร์เพื่อช่วยในการเรียนรู้

มาตรฐาน ๑๓.๒ การพัฒนาทักษะจำเป็นเฉพาะความบกพร่องทางการได้ยิน

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์
๑. สามารถใช้และดูแลเครื่องช่วยฟังหรือเครื่องประสาทหูเทียม	๑.๑ บอกส่วนต่าง ๆ ของเครื่องช่วยฟังหรือเครื่องประสาทหูเทียม ๑.๒ ใช้เครื่องช่วยฟังได้ถูกต้องหรือเครื่องประสาทหูเทียม ๑.๓ ดูแลรักษาเครื่องช่วยฟังหรือเครื่องประสาทหูเทียม
๒. สามารถใช้การได้ยินที่หลงเหลืออยู่ในชีวิตประจำวัน	๒.๑ รู้ว่ามีเสียง/ไม่มีเสียง ๒.๒ บอกเสียงที่ได้ยิน ๒.๓ บอกแหล่งที่มาของเสียง
๓. สามารถแปลงเสียงหรือพูดตามแบบ	๓.๑ แปลงเสียงคำที่ไม่มี ความหมายตามแบบ ๓.๒ พูดคำง่ายๆ ที่มีความหมายตามแบบ ๓.๓ พูดเป็นวลีง่ายๆ ตามแบบ ๓.๔ พูดเป็นประโยคง่ายๆตามแบบ
๔. สามารถอ่านริมฝีปาก	๔.๑ อ่านริมฝีปากและเข้าใจความหมาย ๔.๒ ทำรูปปากเป็นคำที่มีความหมายและผู้อื่นเข้าใจได้ ๔.๓ ทำรูปปากเป็นวลีง่ายๆ และผู้อื่นเข้าใจได้ ๔.๔ ทำรูปปากเป็นประโยคง่ายๆ และผู้อื่นเข้าใจได้

๕. สามารถใช้ภาษาท่าทางและภาษามือในการสื่อสาร	๕.๑ ใช้ภาษาท่าทางในการสื่อสาร ๕.๒ ใช้ภาษามือบอกชื่อสิ่งต่างๆ รอบตัว ๕.๓ ใช้ภาษามือเพื่อการสนทนาและสื่อสาร
๖. สามารถสะกดนิ้วมือ	๖.๑ สะกดนิ้วมือพยัญชนะไทย ๖.๒ สะกดนิ้วมือ สระและสระเปลี่ยนรูป ๖.๓ สะกดนิ้วมือ วรรณยุกต์ ๖.๔ สะกดนิ้วมือชื่อตนเอง ๖.๕ สะกดนิ้วมือค่าง่ายๆ ๖.๖ สะกดนิ้วมืออักษรภาษาอังกฤษ
๗. สามารถใช้เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก เครื่องช่วยในการเรียนรู้	๗.๑ ใช้อุปกรณ์ช่วยในการสื่อสารทางเลือก ๗.๒. ใช้อุปกรณ์ช่วยในการเข้าถึงคอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนรู้ ๗.๓ ใช้โปรแกรมเสริมผ่านคอมพิวเตอร์เพื่อช่วยในการเรียนรู้

มาตรฐาน ๑๓.๓ การพัฒนาทักษะจำเป็นเฉพาะความบกพร่องทางสติปัญญา

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์
๑. สามารถสื่อสารได้เหมาะสมกับสถานการณ์	๑.๑ สื่อสารได้เหมาะสมกับสถานการณ์
๒. สามารถดูแลตนเองและความปลอดภัยในชีวิตประจำวัน	๒.๑ ดูแลตนเองและความปลอดภัยในชีวิตประจำวัน
๓. มีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับผู้อื่นอย่างเหมาะสม	๓.๑ มีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับผู้อื่นอย่างเหมาะสม
๔. รู้จักใช้ทรัพยากรในชุมชน	๔.๑ ใช้สิ่งของสาธารณะอย่างเหมาะสม
๕. สามารถใช้เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก เครื่องช่วยในการเรียนรู้	๕.๑ ใช้อุปกรณ์ช่วยในการสื่อสารทางเลือก ๕.๒ ใช้อุปกรณ์ช่วยในการเข้าถึงคอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนรู้ ๕.๓ ใช้โปรแกรมเสริมผ่านคอมพิวเตอร์เพื่อช่วยในการเรียนรู้

มาตรฐาน ๑๓.๔ การพัฒนาทักษะจำเป็นเฉพาะความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหว หรือสุขภาพ

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์
๑. ดูแลสุขอนามัยเพื่อป้องกัน ภาวะแทรกซ้อน	๑.๑ ดูแลหรือทำความสะอาดแผลกดทับได้ ๑.๒ บริหารกล้ามเนื้อและข้อต่อเพื่อคงสภาพได้ ๑.๓ จัดทำนั่ง ทานอน หรือทำกิจกรรมในท่าทางที่ ถูกต้อง ๑.๔ ดูแลอุปกรณ์ เครื่องช่วยส่วนตัวได้
๒. สามารถใช้และดูแลรักษาอุปกรณ์ เครื่องช่วยในการเคลื่อนย้ายตนเอง (Walker รถเข็น ไม้เท้า ไม้ค้ำยัน ฯลฯ)	๒.๑ เคลื่อนย้ายตนเองในการใช้อุปกรณ์เครื่องช่วย ๒.๒ ทรงตัวอยู่ในอุปกรณ์เครื่องช่วยในการ เคลื่อนย้ายตนเองได้ ๒.๓ เคลื่อนย้ายตนเองด้วยอุปกรณ์เครื่องช่วย บนทาง ราบและทางลาดได้ ๒.๔ เก็บรักษาและดูแลอุปกรณ์เครื่องช่วยในการ เคลื่อนย้ายตนเองได้
๓. สามารถใช้และดูแลรักษา อุปกรณ์เสริม กายอุปกรณ์ อุปกรณ์ ดัดแปลง	๓.๑ ถอดและใส่กายอุปกรณ์เสริม กายอุปกรณ์ อุปกรณ์ดัดแปลง ๓.๒ ใช้กายอุปกรณ์เสริม กายอุปกรณ์ อุปกรณ์ ดัดแปลงในการทำกิจกรรม ๓.๓ เก็บรักษาและดูแลกายอุปกรณ์เสริม กายอุปกรณ์ อุปกรณ์ดัดแปลง
๔. สามารถใช้เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สะดวก เครื่องช่วยในการเรียนรู้	๔.๑ ใช้อุปกรณ์ช่วยในการสื่อสารทางเลือก ๔.๒ ใช้อุปกรณ์ช่วยในการเข้าถึงคอมพิวเตอร์เพื่อ การเรียนรู้ ๔.๓ ใช้โปรแกรมเสริมผ่านคอมพิวเตอร์เพื่อช่วยใน การเรียนรู้
๕. ควบคุมอวัยวะที่ใช้ในการพูด การเคี้ยว และการกลืน	๕.๑ ควบคุมกล้ามเนื้อรอบปากได้ ๕.๒ ควบคุมการใช้ลิ้นได้ ๕.๓ เป่าและดูดได้ ๕.๔ เคี้ยวและกลืนได้ ๕.๕ ควบคุมน้ำลายได้

มาตรฐาน ๑๓.๕ การพัฒนาทักษะจำเป็นเฉพาะความบกพร่องทางการเรียนรู้

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์
๑. มีความสามารถในการรับรู้การได้ยิน	๑.๑ จำเสียงจากสิ่งที่ได้ยินในชีวิตประจำวัน ๑.๒ จำแนกเสียงที่แตกต่าง ๑.๓ แยกเสียงที่กำหนดให้ออกจากเสียงอื่นๆได้

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์
๒. มีความสามารถในการรับรู้การเห็น	๒.๑ การจำภาพที่เห็นในชีวิตประจำวัน ๒.๒. การแยกวัตถุ ภาพ ตัวพยัญชนะที่กำหนดให้อยู่ ในพื้นที่ต่างกัน ๒.๓ ตากับมือเคลื่อนไหวสัมพันธ์กัน ๒.๔ การบอกส่วนที่หายไปของรูปภาพที่กำหนด ๒.๕ บอกความสัมพันธ์ของคุณลักษณะตำแหน่ง ลำดับ รูปร่างของสิ่งที่อยู่รอบตัว
๓. มีความสามารถในการจัดลำดับความคิด	๓.๑ เรียงลำดับเหตุการณ์ ขั้นตอนในการเล่นหรือการ ทำกิจกรรมได้
๔. มีความสามารถในการจัดระเบียบ ตนเอง	๔.๑ จัดการตนเองได้ ๔.๒ จัดลำดับกิจกรรมตนเองได้
๕. มีความสามารถในการบอกตำแหน่ง/ ทิศทาง	๕.๑ บอกทิศทางหรือตำแหน่งของสิ่งต่างๆ
๖. สามารถใช้เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก ช่วยเหลือในการเรียนรู้	๖.๑ ใช้อุปกรณ์ช่วยในการสื่อสารทางเลือก ๖.๒ ใช้อุปกรณ์ช่วยในการเข้าถึงคอมพิวเตอร์เพื่อการ เรียนรู้ ๖.๓ ใช้โปรแกรมเสริมผ่านคอมพิวเตอร์เพื่อช่วยในการ เรียนรู้

มาตรฐาน ๑๓.๖ การพัฒนาทักษะจำเป็นเฉพาะความบกพร่องทางการพูดและภาษา

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์
๑. สามารถควบคุมอวัยวะในการออกเสียง	๑.๑ เคลื่อนไหวอวัยวะในการพูด ๑.๒ ควบคุมอวัยวะในการพูด
๒. สามารถออกเสียงตามหน่วยเสียงได้ ชัดเจน	๒.๑ การออกเสียง หน่วยเสียงสระได้ชัดเจน ๒.๒ การออกเสียง หน่วยเสียงพยัญชนะได้ชัดเจน ๒.๓ การออกเสียงคำได้ชัดเจน
๓. สามารถเปล่งเสียงให้เหมาะสมกับ ธรรมชาติของแต่ละคน	๓.๑ เปล่งเสียงในระดับเสียงที่ทำให้ผู้อื่นฟังได้
๔. สามารถควบคุมจังหวะการพูด	๔.๑ ควบคุมจังหวะการพูดได้เป็นจังหวะปกติ (๗๐-๑๐๐ คำต่อนาที) ๔.๒ พูดได้คล่องหรือลดภาวะการติดอ่าง ๔.๓ พูดเว้นวรรคตอนได้ถูกต้อง

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์
๕. สามารถใช้เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก เครื่องช่วยในการเรียนรู้	๕.๑ ใช้อุปกรณ์ช่วยในการสื่อสารทางเลือก ๕.๒ ใช้อุปกรณ์ช่วยในการเข้าถึงคอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนรู้ ๕.๓ ใช้โปรแกรมเสริมผ่านคอมพิวเตอร์เพื่อช่วยในการเรียนรู้

มาตรฐาน ๑๓.๗ การพัฒนาทักษะจำเป็นเฉพาะความบกพร่องทางพฤติกรรมหรืออารมณ์

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์
๑. สามารถจัดการกับอารมณ์ของตนเองได้	๑.๑ ควบคุมความรู้สึกรหรืออารมณ์ของตนเองได้ ๑.๒ แสดงออกทางอารมณ์อย่างเหมาะสมตามสถานการณ์
๒. สามารถควบคุมพฤติกรรมของตนเองได้อย่างเหมาะสม	๒.๑ ควบคุมตนเองในการทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนได้อย่างเหมาะสม
๓. สามารถปรับตัวในการอยู่ร่วมกับสังคม	๓.๑ การปฏิบัติตามกฎกติกาและมารยาททางสังคมได้อย่างถูกต้อง
๔. สามารถใช้เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก เครื่องช่วยในการเรียนรู้	๔.๑ ใช้อุปกรณ์ช่วยในการสื่อสารทางเลือก ๔.๒ ใช้อุปกรณ์ช่วยในการเข้าถึงคอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนรู้ ๔.๓ ใช้โปรแกรมเสริมผ่านคอมพิวเตอร์เพื่อช่วยในการเรียนรู้

มาตรฐาน ๑๓.๘ การพัฒนาทักษะจำเป็นเฉพาะบุคคลออทิสติก

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์
๑. ตอบสนองต่อสิ่งเร้าจากประสาทสัมผัสได้เหมาะสม	๑.๑ ตอบสนองต่อการทรงตัวได้เหมาะสม ๑.๒ ตอบสนองต่อการเคลื่อนไหวเอ็นและข้อต่อได้เหมาะสม ๑.๓ ตอบสนองต่อกายสัมผัสได้เหมาะสม ๑.๔ ตอบสนองต่อการดมกลิ่นได้เหมาะสม ๑.๕ ตอบสนองต่อเสียงที่ได้ยินได้เหมาะสม ๑.๖ ตอบสนองต่อการเห็นได้เหมาะสม ๑.๗ ตอบสนองต่อการลิ้มรสได้เหมาะสม
๒. เข้าใจภาษาและแสดงออกทางภาษาได้อย่างเหมาะสม	๒.๑ ปฏิบัติตามคำสั่งได้

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์
	๒.๒ สื่อสารโดยใช้ท่าทาง รูปภาพ สัญลักษณ์ คำพูดในชีวิตประจำวัน
๓. แสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมตามสถานการณ์	๓.๑ รับรู้และแสดงอารมณ์ของตนเองและบุคคลอื่นอย่างเหมาะสม ๓.๒ ปฏิบัติตามข้อตกลงของห้องเรียนและโรงเรียน ๓.๓ ปฏิบัติตนเหมาะสมตามสถานการณ์ ต่าง ๆ ๓.๔ สามารถรอคอยในสถานการณ์ต่างๆได้ ๓.๕ เข้าใจและยอมรับการเปลี่ยนแปลงในสถานการณ์ต่างๆได้ ๓.๖ สามารถควบคุมตนเองในสถานการณ์ต่างๆได้
๔. สามารถใช้เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก เครื่องช่วยในการเรียนรู้	๔.๑ ใช้อุปกรณ์ช่วยในการสื่อสารทางเลือก ๔.๒. ใช้อุปกรณ์ช่วยในการเข้าถึงคอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนรู้ ๔.๓ ใช้โปรแกรมเสริมผ่านคอมพิวเตอร์เพื่อช่วยในการเรียนรู้

การจัดเวลาเรียน

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ กำหนดกรอบโครงสร้างเวลาในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็ก ใน ๑ ปีการศึกษาโดยประมาณ มีเวลาเรียนไม่น้อยกว่า ๑๘๐ วัน ในแต่ละวันจะใช้เวลาไม่น้อยกว่า ๕ ชั่วโมง ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับอายุของเด็กที่เริ่มเข้าสถานศึกษาหรือศูนย์การศึกษาพิเศษ เวลาเรียนจึงขึ้นอยู่กับความพร้อม พัฒนาการและศักยภาพของเด็กพิจารณาตามประเภทและสภาพความพิการของแต่ละบุคคล

สาระการเรียนรู้

สาระการเรียนรู้ เป็นสื่อกลางในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็ก เพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กทุกด้าน ให้เป็นไปตามจุดหมายของหลักสูตรที่กำหนด ประกอบด้วย ประสบการณ์สำคัญ และสาระที่ควรเรียนรู้ ดังนี้

๑. ประสบการณ์สำคัญ ประสบการณ์สำคัญเป็นแนวทางสำหรับผู้สอนนำไปใช้ในการออกแบบการจัดประสบการณ์ให้เด็กปฐมวัยเรียนรู้ ลงมือปฏิบัติ และได้รับการส่งเสริมพัฒนาการครอบคลุมทุกด้าน ดังนี้

๑.๑ ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย เป็นการสนับสนุนให้เด็กได้มีโอกาสพัฒนาการใช้กล้ามเนื้อใหญ่ กล้ามเนื้อเล็ก และการประสานสัมพันธ์ระหว่างกล้ามเนื้อและระบบประสาท ในการทำกิจวัตรประจำวันหรือทำกิจกรรมต่างๆ และสนับสนุนให้เด็กมีโอกาสดูแลสุขภาพและสุขอนามัย สุขนิสัย และการรักษาความปลอดภัย ดังนี้

ด้านร่างกาย	ประสบการณ์สำคัญ
๑.๑.๑ การใช้กล้ามเนื้อใหญ่	(๑) การเคลื่อนไหวอยู่กับที่ (๒) การเคลื่อนไหวเคลื่อนที่ (๓) การเคลื่อนไหวพร้อมวัสดุอุปกรณ์ (๔) การเคลื่อนไหวที่ใช้การประสานสัมพันธ์ของการใช้กล้ามเนื้อใหญ่ในการขว้าง การจับ การโยน การเตะ (๕) การเล่นเครื่องเล่นสนามอย่างอิสระ
๑.๑.๒ การใช้กล้ามเนื้อเล็ก	(๑) การเล่นเครื่องเล่นสัมผัสและการสร้างจากแท่งไม้ บล็อก (๒) การเขียนภาพและการเล่นกับสี (๓) การปั้น (๔) การประดิษฐ์สิ่งต่างๆ ด้วย วัสดุ (๕) การหยิบจับ การใช้กรรไกร การฉีก การตัด การปะ และ การร้อยวัสดุ
๑.๑.๓ การรักษาสุขภาพอนามัยส่วนตน	(๑) การปฏิบัติตนตามสุขอนามัย สุขอนามัยที่ดีในกิจวัตรประจำวัน
๑.๑.๔ การรักษาความปลอดภัย	(๑) การปฏิบัติตนให้ปลอดภัยในกิจวัตรประจำวัน (๒) การฟังนิทาน เรื่องราว เหตุการณ์ เกี่ยวกับการป้องกัน และ รักษาความปลอดภัย (๓) การเล่นเครื่องเล่นอย่างปลอดภัย (๔) การเล่นบทบาทสมมติเหตุการณ์ต่างๆ
๑.๑.๕ การตระหนักรู้เกี่ยวกับร่างกายตนเอง	(๑) การเคลื่อนไหวโดยควบคุมตนเองไปในทิศทาง ระดับ และ พื้นที่ (๒) การเคลื่อนไหวข้ามสิ่งกีดขวาง

๑.๒ ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ เป็นการสนับสนุนให้เด็กได้แสดงออกทางอารมณ์และความรู้สึกของตนเองที่เหมาะสมกับวัย ตระหนักถึงลักษณะพิเศษเฉพาะที่เป็นอัตลักษณ์ ความเป็นตัวของตัวเอง มีความสุข ร่าเริงแจ่มใส การเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ได้พัฒนาคุณธรรม จริยธรรม สุนทรียภาพ ความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง และความเชื่อมั่นในตนเองขณะปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ดังนี้

ด้านอารมณ์	ประสบการณ์สำคัญ
๑.๒.๑ สุนทรียภาพ ดนตรี	(๑) การฟังเพลง การร้องเพลง และการแสดงปฏิกิริยาโต้ตอบ (๒) เสียงดนตรี (๓) การเล่นเครื่องดนตรีประกอบจังหวะ (๔) การเคลื่อนไหวตามเสียงเพลง/ดนตรี (๕) การเล่นบทบาทสมมติ

ด้านอารมณ์	ประสบการณ์สำคัญ
	(๖) การทำกิจกรรมศิลปะต่างๆ (๗) การสร้างสรรค์สิ่งสวยงาม
๑.๒.๒ การเล่น	(๑) การเล่นอิสระ (๒) การเล่นรายบุคคล กลุ่มย่อย กลุ่มใหญ่ (๓) การเล่นตามมุมประสบการณ์ (๔) การเล่นนอกห้องเรียน
๑.๒.๓ คุณธรรม จริยธรรม	(๑) การปฏิบัติตนตามหลักศาสนาที่นับถือ (๒) การฟังนิทานเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม (๓) การร่วมสนทนาและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเห็นเชิงจริยธรรม
๑.๒.๔ การแสดงออกทางอารมณ์	(๑) การพูดสะท้อนความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น (๒) การเล่นเกมบทบาทสมมติ (๓) การเคลื่อนไหวตามเสียงเพลง/ดนตรี (๔) การร้องเพลง (๕) การทำงานศิลปะ
๑.๒.๕ การมีอัตลักษณ์เฉพาะตนและเชื่อว่าตนเองมีความสามารถ	(๑) การปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ตามความสามารถของตนเอง
๑.๒.๖ การเห็นอกเห็นใจผู้อื่น	(๑) การแสดงความยินดีเมื่อผู้อื่นมีความสุข เห็นใจเมื่อผู้อื่นเศร้า (๒) หรือเสียใจและการช่วยเหลือปถอบโยนเมื่อผู้อื่นได้รับบาดเจ็บ

๑.๓ ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคม เป็นการสนับสนุนให้เด็กได้มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งแวดล้อมต่างๆ รอบตัวจากการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ผ่านการเรียนรู้ทางสังคม เช่น การเล่น การทำงานกับผู้อื่น การปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน การแก้ปัญหาข้อขัดแย้งต่างๆ

ด้านสังคม	ประสบการณ์สำคัญ
๑.๓.๑ การปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน	(๑) การช่วยเหลือตนเองในกิจวัตรประจำวัน (๒) การปฏิบัติตนตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
๑.๓.๒ การดูแลรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	(๑) การมีส่วนร่วมรับผิดชอบดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน (๒) การใช้วัสดุและสิ่งของเครื่องใช้อย่างคุ้มค่า (๓) การทำงานศิลปะที่นำวัสดุหรือสิ่งของเครื่องใช้ที่ใช้อยู่แล้ว มาใช้ซ้ำหรือแปรรูปแล้วนำกลับมาใช้ใหม่ (๔) การเพาะปลูกและดูแลต้นไม้ (๕) การเลี้ยงสัตว์

ด้านสังคม	ประสบการณ์สำคัญ
	(๖) การสนทนาข่าวและเหตุการณ์ที่เกี่ยวกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชีวิตประจำวัน
๑.๓.๓ การปฏิบัติตามวัฒนธรรมท้องถิ่นและความเป็นไทย	(๑) การเล่นบทบาทสมมติการปฏิบัติตนในความเป็นคนไทย (๒) การปฏิบัติตนตามวัฒนธรรมท้องถิ่นที่อาศัยและประเพณีไทย (๓) การประกอบอาหารไทย (๔) การศึกษานอกสถานที่ (๕) การละเล่นพื้นบ้านของไทย
๑.๓.๔ การมีปฏิสัมพันธ์ มีวินัย มีส่วนร่วม และบทบาทสมาชิกของสังคม	(๑) การร่วมกำหนดข้อตกลงของห้องเรียน (๒) การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของห้องเรียน (๓) การให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ (๔) การดูแลห้องเรียนร่วมกัน (๕) การร่วมกิจกรรมวันสำคัญ
๑.๓.๕ การเล่นและทำงานแบบร่วมมือร่วมใจ	(๑) การร่วมสนทนาและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น (๒) การเล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น (๓) การทำศิลปะแบบร่วมมือ
๑.๓.๖ การแก้ปัญหา ความขัดแย้ง	(๑) การมีส่วนร่วมในการเลือกวิธีการแก้ปัญหา (๒) การมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาความขัดแย้ง
๑.๓.๗ การยอมรับในความเหมือนและความแตกต่างระหว่างบุคคล	(๑) การเล่นหรือทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่มเพื่อน

๑.๔ ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา เป็นการสนับสนุนให้เด็กได้รับรู้และเรียนรู้สิ่งต่างๆ รอบตัวผ่านการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม บุคคลและสื่อต่างๆ ด้วยกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อเปิดโอกาสให้เด็กพัฒนาการใช้ภาษา จินตนาการความคิดสร้างสรรค์ การแก้ปัญหา การคิดเชิงเหตุผล และการคิดรวบยอดเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ รอบตัวและมีความคิดรวบยอดทางคณิตศาสตร์ที่เป็นพื้นฐานของการเรียนรู้ในระดับที่สูงขึ้นต่อไป

การพัฒนาด้าน	ประสบการณ์สำคัญ
๑.๔.๑ การใช้ภาษา	(๑) การฟังเสียงต่างๆ ในสิ่งแวดล้อม (๒) การฟังและปฏิบัติตามคำแนะนำ (๓) การฟังเพลง นิทาน คำคล้องจอง บทร้อยกรองหรือเรื่องราวต่างๆ (๔) การพูดแสดงความคิด ความรู้สึก และความต้องการ (๕) การพูดกับผู้อื่นเกี่ยวกับประสบการณ์ของตนเอง หรือพูดเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับตนเอง

การพัฒนาด้าน	ประสบการณ์สำคัญ
	<p>(๖) การพูดอธิบายเกี่ยวกับสิ่งของ เหตุการณ์ และความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ</p> <p>(๗) การพูดอย่างสร้างสรรค์ในการเล่น และการกระทำต่างๆ</p> <p>(๘) การรอจังหวะที่เหมาะสมในการพูด</p> <p>(๙) การพูดเรียงลำดับคำเพื่อใช้ในการสื่อสาร</p> <p>(๑๐) การอ่านหนังสือภาพ นิทาน หลากหลายประเภท/รูปแบบ</p> <p>(๑๑) การอ่านอย่างอิสระตามลำพัง การอ่านร่วมกัน การอ่านโดยมีผู้ชี้แนะ</p> <p>(๑๒) การเห็นแบบอย่างของการอ่านที่ถูกต้อง</p> <p>(๑๓) การสังเกตทิศทางการอ่านตัวอักษร คำ และข้อความ</p> <p>(๑๔) การอ่านและชี้ข้อความ โดยกวาดสายตาตามบรรทัดจากซ้ายไปขวา และจากบนลงล่าง</p> <p>(๑๕) การสังเกตตัวอักษรในชื่อของตน หรือคำคุ้นเคย</p> <p>(๑๖) การสังเกตตัวอักษรที่ประกอบเป็นคำผ่านการอ่านหรือเขียนของผู้ใหญ่</p> <p>(๑๗) การคาดเดาคำ วลี หรือประโยค ที่มีโครงสร้างซ้ำๆ กัน จากนิทาน เพลง คำคล้องจอง</p> <p>(๑๘) การเล่นเกมภาษา</p> <p>(๑๙) การเห็นแบบอย่างของการเขียนที่ถูกต้อง</p> <p>(๒๐) การเขียนร่วมกันตามโอกาส และการเขียนอิสระ</p> <p>(๒๑) การเขียนคำที่มีความหมายกับตัวเด็ก/คำคุ้นเคย</p> <p>(๒๒) การคิดสะกดคำและเขียนเพื่อสื่อความหมายด้วยตนเองอย่างอิสระ</p>
<p>๑.๔.๒ การคิดรวบยอด การคิดเชิงเหตุผล การตัดสินใจและ แก้ปัญหา</p>	<p>(๑) การสังเกตลักษณะ ส่วนประกอบ การเปลี่ยนแปลง และความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ โดยใช้ประสาทสัมผัสอย่างเหมาะสม</p> <p>(๒) การสังเกตสิ่งต่างๆ และสถานที่จากมุมมองที่ต่างกัน</p> <p>(๓) การบอกและแสดงตำแหน่ง ทิศทาง และระยะทางของสิ่งต่างๆ ด้วยการกระทำ ภาพวาด ภาพถ่าย และรูปภาพ</p> <p>(๔) การเล่นกับสื่อต่างๆ ที่เป็นทรงกลม ทรงสี่เหลี่ยมมุมฉาก ทรงกระบอก กรวย</p> <p>(๕) การคัดแยก การจัดกลุ่ม และการจำแนกสิ่งต่างๆ ตามลักษณะ และรูปร่าง รูปทรง</p> <p>(๖) การต่อของชิ้นเล็กเติมในชิ้นใหญ่ให้สมบูรณ์ และการแยกชิ้นส่วน</p>

การพัฒนาด้าน	ประสบการณ์สำคัญ
	<p>(๗) การทำซ้ำ การต่อเติม และการสร้างแบบรูป</p> <p>(๘) การนับและแสดงจำนวนของสิ่งต่างๆ ในชีวิตประจำวัน</p> <p>(๙) การเปรียบเทียบและเรียงลำดับจำนวนของสิ่งต่างๆ</p> <p>(๑๐) การรวมและการแยกสิ่งต่างๆ</p> <p>(๑๑) การบอกและแสดงอันดับที่ของสิ่งต่างๆ</p> <p>(๑๒) การชั่ง ตวง วัดสิ่งต่างๆ โดยใช้เครื่องมือและหน่วยที่ไม่ใช่หน่วยมาตรฐาน</p> <p>(๑๓) การจับคู่ การเปรียบเทียบ และการเรียงลำดับ สิ่งต่างๆ ตามลักษณะความยาว/ความสูง น้ำหนัก ปริมาตร</p> <p>(๑๔) การบอกและเรียงลำดับกิจกรรมหรือเหตุการณ์ตามช่วงเวลา</p> <p>(๑๕) การใช้ภาษาทางคณิตศาสตร์กับเหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน</p> <p>(๑๖) การอธิบายเชื่อมโยงสาเหตุและผลที่เกิดขึ้นในเหตุการณ์หรือการกระทำ</p> <p>(๑๗) การคาดเดาหรือการคาดคะเนสิ่งที่จะเกิดขึ้นอย่างมีเหตุผล</p> <p>(๑๘) การมีส่วนร่วมในการลงความเห็นจากข้อมูลอย่างมีเหตุผล</p> <p>(๑๙) การตัดสินใจและมีส่วนร่วมในกระบวนการแก้ปัญหา</p>
<p>๑.๔.๓ จินตนาการและความคิดสร้างสรรค์</p>	<p>(๑) การรับรู้ และแสดงความคิดความรู้สึกผ่านสื่อ วัสดุ ของเล่น และชิ้นงาน</p> <p>(๒) การแสดงความคิดสร้างสรรค์ผ่านภาษา ท่าทาง การเคลื่อนไหวและศิลปะ</p> <p>(๓) การสร้างสรรค์ชิ้นงานโดยใช้รูปร่างรูปทรงจากวัสดุที่หลากหลาย</p>
<p>๑.๔.๔ เจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้และการแสวงหาความรู้</p>	<p>(๑) การสำรวจสิ่งต่างๆ และแหล่งเรียนรู้รอบตัว</p> <p>(๒) การตั้งคำถามในเรื่องที่สนใจ</p> <p>(๓) การสืบเสาะหาความรู้เพื่อค้นหาคำตอบของข้อสงสัยต่างๆ</p> <p>(๔) การมีส่วนร่วมในการรวบรวมข้อมูลและนำเสนอข้อมูลจากการสืบเสาะหาความรู้ในรูปแบบต่างๆ และแผนภูมิอย่างง่าย</p>

๑.๕ ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมการพัฒนาทักษะจำเป็นเฉพาะความพิการ

๑.๕.๑ ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมการพัฒนาทักษะจำเป็นเฉพาะความบกพร่องทางการเห็น

ทักษะจำเป็นเฉพาะความบกพร่องทางการเห็น	ประสบการณ์สำคัญ
<p>๑. มีความสามารถในการบูรณาการประสาทสัมผัสที่ เหลืออยู่ในการดำรงชีวิต</p> <p>๑.๑ รับผิดชอบต่อการใช้ประสาทสัมผัสทางการเห็นที่เหลืออยู่ (สำหรับบุคคลสายตาเลือนราง) ในการมองสิ่งต่างๆรอบตัวได้</p>	<p>(๑) การมองแสงในทิศทางต่างๆ</p> <p>(๒) การมองวัตถุที่มีสีสดใสที่อยู่กับที่</p> <p>(๓) การมองตามวัตถุที่มีสีสดใสที่เคลื่อนไหว</p> <p>(๔) การมองหาวัตถุกำหนดให้</p> <p>(๕) การหยิบสิ่งของที่มีขนาดและสีที่แตกต่างกัน</p> <p>(๖) การสำรวจสิ่งต่างๆรอบตัว</p> <p>(๗) การโยงเส้นไปตามตำแหน่งที่กำหนดให้</p> <p>(๘) การมองภาพตามที่กำหนด</p> <p>(๙) การมองของจริงแล้วให้เลือกภาพที่ตรงกับสิ่งที่มองเห็น</p> <p>(๑๐) การบรรยายภาพจากสิ่งที่เห็น</p> <p>(๑๑) การเลียนแบบสีหน้าท่าทาง</p> <p>(๑๒) การบอกรายละเอียดของวัตถุที่เห็น</p>
<p>๑.๒ รับผิดชอบต่อการใช้ประสาทสัมผัสทางการได้ยินเสียงต่างๆในสภาพแวดล้อมได้</p>	<p>(๑) การบอกเสียงจากสิ่งที่ได้ยิน</p> <p>(๒) การบอกแหล่งที่มาของเสียง</p> <p>(๓) การแยกความแตกต่างของเสียงชนิดต่างๆ</p> <p>(๔) การบอกจังหวะของเสียง</p>
<p>๑.๓ รับผิดชอบต่อการใช้ประสาทสัมผัสทางการดมกลิ่นสิ่งต่างๆรอบตัวได้</p>	<p>(๑) การดมกลิ่นของใช้ประเภทต่างๆ</p> <p>(๒) การดมกลิ่นอาหารประเภทต่างๆ</p> <p>(๓) การดมกลิ่นผลไม้ประเภทต่างๆ</p> <p>(๔) การดมกลิ่นดอกไม้ประเภทต่างๆ</p> <p>(๕) การดมกลิ่นต่างๆในสภาพแวดล้อม</p>
<p>๑.๔ รับผิดชอบต่อการใช้ประสาทสัมผัสทางการชิมรสสิ่งต่างๆในชีวิตประจำวันได้</p>	<p>(๑) การชิมและบอกรสชาติของอาหารชนิดต่างๆ</p> <p>(๒) การชิมและบอกชื่ออาหาร ผัก ผลไม้ประเภทต่างๆ</p> <p>(๓) การชิมและบอกลักษณะของอาหาร ประเภทต่างๆ</p>
<p>๑.๕ รับผิดชอบต่อการใช้ประสาทสัมผัสทางผิวหนังสัมผัสสิ่งต่างๆรอบตัวและในสภาพแวดล้อมได้</p>	<p>(๑) การบอกชื่อสิ่งของต่างๆด้วยการสัมผัสทางผิวหนัง</p> <p>(๒) การบอกลักษณะรูปร่างของสิ่งต่างๆด้วยการสัมผัสทางผิวหนัง</p> <p>(๓) การบอกลักษณะพื้นผิวของสิ่งต่างๆด้วยการสัมผัสทางผิวหนัง</p>

ทักษะจำเป็นเฉพาะความ บกพร่องทางการเห็น	ประสบการณ์สำคัญ
	<ul style="list-style-type: none"> (๔) การบอกสภาพแวดล้อมโดยการรับรู้ทางผิวหนัง (๕) การสัมผัสสิ่งต่างๆที่มีอุณหภูมิที่แตกต่างกัน (๖) การบอกสถานะของสิ่งต่างๆ
<p>๑.๖ รับรู้ต่อการใช้ประสาท การรับรู้การทรงตัวได้</p>	<ul style="list-style-type: none"> (๑) การเล่นเกมที่ใช้การปีน ป่าย ห้อย โหน กระโดด (๒) การเล่นเกมที่มีการเคลื่อนไหวไปในระนาบที่แตกต่างกัน (๓) การนั่งเครื่องเล่นหรืออุปกรณ์ที่มีการเคลื่อนไหว (๔) การยืนทรงตัวในรูปแบบต่างๆ (๕) การเดินทรงตัว (๖) การหมุนศีรษะและการเคลื่อนไหวไปในระนาบที่แตกต่างกัน (๗) การนั่งทรงตัว (๘) การเคลื่อนไหวแบบราบเรียบและทิศทางต่างๆ
<p>๑.๗ รับรู้ต่อการใช้ประสาท การรับรู้การเคลื่อนไหว เอ็นและข้อต่อได้</p>	<ul style="list-style-type: none"> (๑) การกระโดดในรูปแบบต่างๆ (๒) การเล่นเกมที่มีการโหนหรือปีนป่าย (๓) การหิ้ว ลาก ผลัก ดึง ยก สิ่งของหรือวัตถุที่มีน้ำหนัก (๔) การออกกำลังกายในท่าต่างๆ (๕) การคลานบนสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน (๖) การทำท่าประกอบเพลงที่มีจังหวะเบาๆ สบายๆ (๗) การเคี้ยวอาหารหรือวัตถุที่มีความเหนียว (๘) การนวดที่มีการลงน้ำหนักที่ข้อต่อ
<p>๑.๘ การรับรู้ต่อการใช้ ประสาทสัมผัสในการ รับประทานอาหาร</p>	<ul style="list-style-type: none"> ๑. ตำแหน่งของภาชนะใส่อาหาร ๒. ตำแหน่งของอุปกรณ์ใช้สำหรับรับประทานอาหาร

ทักษะจำเป็นเฉพาะความ บกพร่องทางการเห็น	ประสบการณ์สำคัญ
<p>๒. การสร้างความคุ้นเคยกับสภาพแวดล้อม และการเคลื่อนไหวของคนตาบอด</p> <p>๒.๑ ความคิดรวบยอดที่เกี่ยวข้องกับการสร้างความคุ้นเคยกับสภาพแวดล้อม และการเคลื่อนไหว</p>	<p>(๑) การรับรู้เกี่ยวกับเวลา (๒) การรับรู้เกี่ยวกับทิศทาง (๓) การรับรู้เกี่ยวกับระยะทาง (๔) การรับรู้เกี่ยวกับพื้นผิว (๕) การรับรู้เกี่ยวกับอุณหภูมิ (๖) การรับรู้เกี่ยวกับกลิ่น (๗) การรับรู้เกี่ยวกับเสียง (๘) การรับรู้เกี่ยวกับสภาพแวดล้อม (๙) การเรียงลำดับของสถานที่ เหตุการณ์ หรือเวลา</p>
<p>๒.๒ การเดินทางกับผู้นำทาง</p> <p>๒.๒.๑ การแตะน้ำ และการจับแขนผู้นำทาง</p>	<p>(๑) การยืนก่อนการเดินทางกับผู้นำทางเมื่อผู้นำทาง (๒) การรับรู้สัญลักษณ์ก่อนการเดินทาง (๓) การเลื่อนมือและจับแขนของผู้นำทาง</p>
<p>๒.๒.๒ การก้าวเดินโดยมีผู้นำทาง</p>	<p>(๑) การก้าวเดินกับผู้นำทาง (๒) การรู้จังหวะการเดินทางกับผู้นำทาง</p>
<p>๒.๒.๓ การเปลี่ยนข้าง</p>	<p>(๑) การเลื่อนมือก่อนการเปลี่ยนข้าง (๒) การจับแขนผู้นำทางขณะเปลี่ยนข้าง</p>
<p>๒.๒.๔ การหมุนกลับตัว</p>	<p>(๑) การหมุนตัวเข้าหากัน (๒) การยื่นมือไปจับแขนอีกข้างของผู้นำทาง (๓) การปล่อยแขนและเดินต่อ</p>
<p>๒.๒.๕ การตอบรับหรือปฏิเสธการนำทาง</p>	<p>(๑) การตอบรับการนำทาง (๒) การปฏิเสธการนำทาง</p>
<p>๒.๒.๖ การเดินทางแคบโดยมีผู้นำทาง</p>	<p>(๑) การใช้สัญลักษณ์เมื่อต้องการเดินในทางแคบ (๒) การจับแขนผู้นำทางเมื่อเดินในทางแคบ (๓) การก้าวเดินกับผู้นำทางเมื่อเดินในทางแคบ (๔) การกลับมาเดินในเส้นทางปกติ</p>
<p>๒.๒.๗ การเดินกับผู้นำทาง ขึ้นลงบันไดได้</p>	<p>(๑) การขึ้น-ลงบันไดกับผู้นำทางโดยไม่จับราว (๒) การขึ้น-ลงบันไดกับผู้นำทางและจับราวบันได</p>

ทักษะจำเป็นเฉพาะความ บกพร่องทางการเห็น	ประสบการณ์สำคัญ
๒.๒.๘ การเดินกับ ผู้นำทาง ในการเข้า-ออกประตู	(๑) การเข้า-ออกประตูที่เป็นประตูชนิดผลักออกจากตัว (๒) การเข้า-ออกประตูที่เป็นประตูชนิดเปิดเข้าหาตัว (๓) การเข้า-ออกประตูที่เป็นประตูชนิดเลื่อน
๒.๒.๙ การนั่งเก้าอี้	(๑) การสำรวจ การจับ และการนั่งเก้าอี้ที่ไม่มีพนักพิง (๒) การสำรวจ การจับ และการนั่งเก้าอี้ที่มีพนักพิง (๓) การนั่งเก้าอี้ที่ไม่มีโต๊ะ (๔) การนั่งเก้าอี้ที่มีโต๊ะ
๒.๒.๑๐ การหาของ	(๑) การหาของบนโต๊ะ (๒) การหาของที่พื้น
๒.๒.๑๑ การขึ้น-ลง ยานพาหนะ	(๑) การขึ้นรถ (๒) การลงรถ
๒.๒.๑๒ การเข้า-ออก ลิฟต์	(๑) การเข้าลิฟต์ (๒) การออกลิฟต์
๒.๓ การเดินโดยอิสระใน สถานที่คุ้นเคย ๒.๓.๑ การเดินโดยการ ป้องกันตนเองส่วนบน	(๑) การใช้แขนในการป้องกันตนเองส่วนบน
๒.๓.๒ การเดินโดยการ ป้องกันตนเองส่วนล่าง	(๑) การใช้แขนในการป้องกันตนเองส่วนล่าง
๒.๓.๓ การเดินโดยการ เกาะราว	(๑) การยื่นมือจับราวในการเดิน
๒.๓.๔ การเดินโดยการ ละเลาะ	(๑) การยื่นมือแตะผนังหรือราวในการเดินละเลาะ
๒.๓.๕ การเดินโดยใช้ไม้ เท้าขาว	(๑) การจับไม้เท้า (๒) การแกว่งไม้เท้า (๓) การเดินร่วมกับไม้เท้า (๔) การเดินบนพื้นต่างระดับโดยใช้ไม้เท้าขาว
๓. การเตรียมความพร้อม การ อ่านอักษรเบรลล์ ๓.๑ การเคลื่อนที่ของมือ และนิ้วมือในการสัมผัส	(๑) การเคลื่อนมือและนิ้วมือข้างเดียว สัมผัสภาพนูน เส้นนูน จุด นูน ในทิศทางต่างๆ (๒) การเคลื่อนมือและนิ้วมือทั้งสองข้างสัมผัสภาพนูน เส้นนูน จุดนูน ในทิศทางต่างๆ (๓) การเคลื่อนมือบนเส้นจุดนูนอักษรเบรลล์
๔. การเตรียมความพร้อม การ	(๑) การรู้จักอุปกรณ์การเขียนอักษรเบรลล์ (๒) การใส่และเลื่อนกระดาษ

ทักษะจำเป็นเฉพาะความ บกพร่องทางการเห็น	ประสบการณ์สำคัญ
เขียนอักษรเบรลล์ ๔.๑ การใส่และเลื่อน กระดาษ	
๔.๒ การจับสไตลัส (Stylus) ในการเขียนจุด	(๑) การจับสไตลัส ในการเขียน (๒) การกดจุดอักษรเบรลล์
๕. มีความสามารถในการ อ่าน อักษรเบรลล์พยัญชนะ ไทย ที่มีเซลเดียวและตัวเลข ๕.๑ การอ่านอักษรเบรลล์ ไทยที่เป็นพยัญชนะเซลเดียว และตัวเลข	(๑) การอ่านอักษรเบรลล์ พยัญชนะภาษาไทย กลุ่มจุด ๑, ๒, ๔, ๕ (๒) การอ่านอักษรเบรลล์พยัญชนะภาษาไทย กลุ่มจุด ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ (๓) การอ่านอักษรเบรลล์พยัญชนะภาษาไทย กลุ่มจุด ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ (๔) การอ่านตัวเลขอักษรเบรลล์ จำนวน ๑-๑๐
๖.มีความสามารถในการ เขียน อักษรเบรลล์พยัญชนะไทย ที่มีเซลเดียวและตัวเลข ๖.๑ การเขียนอักษรเบรลล์ ที่เป็นพยัญชนะไทยเซลล์เดียว และตัวเลข	(๑) การเขียนพยัญชนะ กลุ่มจุด ๑, ๒, ๔, ๕ (๒) การเขียนพยัญชนะ กลุ่มจุด ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ (๓) การเขียนพยัญชนะ กลุ่มจุด ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ (๔) การเขียนตัวเลขอักษรเบรลล์ จำนวน ๑-๑๐
๖.๒ การเขียนอักษรเบรลล์ ที่เป็นพยัญชนะภาษาอังกฤษ ระดับ๑	(๑) การเขียนพยัญชนะภาษาอังกฤษ A-Z (๒) การเขียนพยัญชนะภาษาอังกฤษ a-z
๗. มีความสามารถในการใช้ ลูกคิด ๗.๑ การใช้ลูกคิดในการ บวกลบง่ายๆ	(๑) การตั้งค่าและอ่านค่าลูกคิด (๒) การบวกจำนวนที่มีผลลัพธ์ไม่เกินสิบ (๓) การลบจำนวนที่มีตัวตั้งไม่เกินสิบ
๘. สามารถใช้เทคโนโลยีสิ่ง อำนวยความสะดวก เครื่องช่วยในการเรียนรู้	(๑) การใช้อุปกรณ์ช่วยในการสื่อสารทางเลือก

ทักษะจำเป็นเฉพาะความ บกพร่องทางการเห็น	ประสบการณ์สำคัญ
๘.๑ ใช้อุปกรณ์ช่วยในการ สื่อสารทางเลือก	
๘.๒ ใช้อุปกรณ์ช่วยในการ เข้าถึงคอมพิวเตอร์เพื่อการ เรียนรู้	(๑) การใช้อุปกรณ์ช่วยในการเข้าถึงคอมพิวเตอร์
๘.๓ ใช้โปรแกรมเสริม ผ่านคอมพิวเตอร์เพื่อช่วยใน การเรียนรู้	(๑) การใช้โปรแกรมเสริมผ่านคอมพิวเตอร์เพื่อช่วยในการเรียนรู้

๑.๕.๒ ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมการพัฒนาทักษะจำเป็นเฉพาะความบกพร่องทางการได้ยิน

ทักษะจำเป็นเฉพาะความ บกพร่องทางการได้ยิน	ประสบการณ์ที่สำคัญ
๑. สามารถใช้และดูแล เครื่องช่วยฟัง ๑.๑ บอกส่วนต่าง ๆ ของ เครื่องช่วยฟังหรือเครื่อง ประสาทหูเทียม	(๑) การบอกส่วนต่าง ๆ ของเครื่องช่วยฟังหรือเครื่องประสาทหู เทียมจากของจริง
๑.๒ ใช้เครื่องช่วยฟังหรือ เครื่องประสาทหูเทียมได้ถูกต้อง	(๑) การใส่และถอดเครื่องช่วยฟังหรือเครื่องประสาทหูเทียม (๒) การเปิด-ปิดเครื่องช่วยฟังหรือเครื่องประสาทหูเทียม (๓) การปรับระดับเสียงเครื่องช่วยฟังหรือเครื่องประสาทหูเทียม (๔) การตรวจสอบการทำงานของเครื่องช่วยฟังหรือเครื่อง ประสาทหูเทียม
๑.๓ ดูแลรักษาเครื่องช่วย ฟังหรือเครื่องประสาทหูเทียม	(๑) การทำความสะอาดเครื่องช่วยฟังหรือเครื่องประสาทหูเทียม (๒) การเก็บรักษาเครื่องช่วยฟังหรือเครื่องประสาทหูเทียม

ทักษะจำเป็นเฉพาะความ บกพร่องทางการได้ยิน	ประสบการณ์ที่สำคัญ
<p>๒. สามารถใช้การได้ยินที่ หลงเหลืออยู่ใน ชีวิตประจำวัน ๒.๑ รู้ว่ามีเสียง/ไม่มีเสียง</p>	<p>(๑) การเคาะ ตีต สี่ ตี เป่า เขย่า เครื่องดนตรี (๒) การฟังเสียงจากเครื่องเล่น (๓) การฟังเสียงจากสิ่งแวดล้อม</p>
<p>๒.๒ บอกละเอียดที่ได้ยิน</p>	<p>(๑) การบอกละเอียดที่ได้ยินจากเครื่องดนตรี (๒) การบอกละเอียดที่ได้ยินจากเครื่องเล่น (๓) การบอกละเอียดที่ได้ยินจากสิ่งแวดล้อม (๔) การจำแนกละเอียด (๕) การเปรียบเทียบละเอียด</p>
<p>๒.๓ บอกละเอียดที่มาของ ละเอียด</p>	<p>(๑) การฟังละเอียดสิ่งต่างๆ รอบตัว และบอกละเอียดที่มาละเอียด</p>
<p>๓. สามารถเปล่งละเอียดหรือพูด ตามแบบ ๓.๑ เปล่งละเอียดคำที่ไม่มี ความหมายตามแบบ</p>	<p>(๑) การกำหนดลมหายใจเข้าออก (๒) การกลั่น/กักลมหายใจ (๓) การเปล่งละเอียดคำที่ไม่มี ความหมายตามแบบ (๔) การเปล่งละเอียดพยัญชนะตามฐานการเกิดละเอียดตามแบบ (๕) การเปล่งละเอียดสระ และเปรียบเทียบละเอียดสระสั้น-ยาว ตามแบบ (๖) การเปล่งละเอียดวรรณยุกต์ และเปรียบเทียบละเอียดวรรณยุกต์ สูง-ต่ำ ตามแบบ (๗) การจัดรูปริมฝีปากตามฐานการเกิดละเอียดตามแบบ</p>
<p>๓.๒ พูดคำง่ายๆ ที่มี ความหมายตามแบบ</p>	<p>(๑) การพูดเป็นคำง่ายๆเกี่ยวกับตนเองตามแบบ (๒) การพูดเป็นคำง่ายๆเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อมตามแบบ (๓) การพูดเป็นคำง่ายๆเกี่ยวกับธรรมชาติรอบตัวตามแบบ (๔) การพูดเป็นคำง่ายๆเกี่ยวกับสิ่งต่างๆรอบตัวตามแบบ</p>
<p>๓.๓ พูดเป็นวลีง่ายๆ ตาม แบบ</p>	<p>(๑) การพูดเป็นวลีง่ายๆ ตามแบบ</p>
<p>๓.๔ พูดเป็นประโยคง่ายๆ ตามแบบ</p>	<p>(๑) การพูดเป็นประโยคง่ายๆ ตามแบบ</p>
<p>๔. สามารถอ่านริมฝีปาก ๔.๑ อ่านริมฝีปากและ เข้าใจความหมาย</p>	<p>(๑) การอ่านริมฝีปากและปฏิบัติตาม</p>
<p>๔.๒ ทำรูปปากเป็นคำที่มี ความหมายและผู้อื่นเข้าใจได้</p>	<p>(๑) การทำรูปปากเป็นคำที่มีความหมายง่ายๆ</p>

ทักษะจำเป็นเฉพาะความ บกพร่องทางการได้ยิน	ประสบการณ์ที่สำคัญ
๔.๓ ทำรูปปากเป็นวลีง่ายๆ และผู้อื่นเข้าใจได้	(๑) การทำรูปปากเป็นวลีง่ายๆ
๔.๔ ทำรูปปากเป็นประโยค ง่ายๆ และผู้อื่นเข้าใจได้	(๑) การทำรูปปากเป็นประโยคง่ายๆ
๕. สามารถใช้ภาษามือในการ สื่อสาร ๕.๑ ใช้ภาษาท่าทางในการ สื่อสาร	(๑) การจัดทำและการเคลื่อนไหวของมือพื้นฐานในการใช้ภาษามือ การใช้สีหน้าประกอบท่าทางในการสื่อสาร
๕.๒ ใช้ภาษามือบอกชื่อสิ่ง ต่างๆ รอบตัว	(๑) การใช้ภาษามือบอกชื่อบุคคล (๒) การใช้ภาษามือบอกชื่ออาหาร ผักและผลไม้ (๓) การใช้ภาษามือบอกชื่อสัตว์ (๔) การใช้ภาษามือบอกชื่อสิ่งของ (๕) การใช้ภาษามือบอกชื่อสิ่งแวดล้อมรอบตัว
๕.๓ ใช้ภาษามือเพื่อการ สนทนาและสื่อสาร	(๑) การใช้ภาษามือเพื่อการสื่อสารเกี่ยวกับตนเอง (๒) การใช้ภาษามือเพื่อการสื่อสารเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่ (๓) การใช้ภาษามือเพื่อการสื่อสารเกี่ยวกับธรรมชาติรอบตัว (๔) การใช้ภาษามือเพื่อการสื่อสารเกี่ยวกับสิ่งต่างๆรอบตัว
๖. สามารถสะกดนิ้วมือ ๖.๑ สะกดนิ้วมือพยัญชนะ ไทย	(๑) การฝึกสะกดนิ้วมือพยัญชนะไทยชุด ก ข ค ฅ (๒) การฝึกสะกดนิ้วมือพยัญชนะไทยชุด ต ถ ฐ ฒ ท ฎ (๓) การฝึกสะกดนิ้วมือพยัญชนะไทยชุด ส ศ ษ (๔) การฝึกสะกดนิ้วมือพยัญชนะไทยชุด พ ป ผ ฝ ภ (๕) การฝึกสะกดนิ้วมือพยัญชนะไทยชุด ห ฮ (๖) การฝึกสะกดนิ้วมือพยัญชนะไทยชุด ด ฎ (๗) การฝึกสะกดนิ้วมือพยัญชนะไทยชุด ฟ ฝ (๘) การฝึกสะกดนิ้วมือพยัญชนะไทยชุด ล ฬ (๙) การฝึกสะกดนิ้วมือพยัญชนะไทยชุด ย ญ (๑๐) การฝึกสะกดนิ้วมือพยัญชนะไทยชุด น ฌ ง (๑๑) การฝึกสะกดนิ้วมือพยัญชนะไทยชุด ท ธ (๑๒) การฝึกสะกดนิ้วมือพยัญชนะไทยชุด ฉ ช ฌ (๑๓) การฝึกสะกดนิ้วมือพยัญชนะไทย จ ช บ ร ม ว อ
๖.๒ สะกดนิ้วมือ สระและ สระเปลี่ยนรูป	(๑) การสะกดนิ้วมือสระ อี อี อี้ อือ โอ ไอ โย (๒) การสะกดนิ้วมือสระ อะ อา อุ อู เอ แอ อำ ไม้ไต่คู้ (๓) ไม้หันอากาศ การันต์ ฤ และ เครื่องหมาย ฯ

ทักษะจำเป็นเฉพาะความ บกพร่องทางการได้ยิน	ประสบการณ์ที่สำคัญ
๖.๓ สะกดนิ้วมือ วรรณยุกต์	(๑) การสะกดนิ้วมือ วรรณยุกต์
๖.๔ สะกดนิ้วมือชื่อตนเอง	(๑) การสะกดนิ้วมือชื่อตนเอง
๖.๕ สะกดนิ้วมือค่าง่ายๆ	(๑) การสะกดนิ้วมือค่าง่ายๆ เกี่ยวกับตนเอง (๒) การสะกดนิ้วมือค่าง่ายๆ เกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อม (๓) การสะกดนิ้วมือค่าง่ายๆ เกี่ยวกับธรรมชาติรอบตัว (๔) การสะกดนิ้วมือค่าง่ายๆ เกี่ยวกับสิ่งต่างๆรอบตัว
๖.๖ สะกดนิ้วมืออักษร ภาษาอังกฤษ	(๑) การสะกดนิ้วมืออักษรภาษาอังกฤษ A B C D E F (๒) การสะกดนิ้วมืออักษรภาษาอังกฤษ G H I J K (๓) การสะกดนิ้วมืออักษรภาษาอังกฤษ L M N O P (๔) การสะกดนิ้วมืออักษรภาษาอังกฤษ Q R S T U (๕) การสะกดนิ้วมืออักษรภาษาอังกฤษ V W X Y Z
๗. สามารถใช้เทคโนโลยีสิ่ง อำนวยความสะดวกเครื่องช่วย ในการเรียนรู้ ๗.๑ ใช้อุปกรณ์ช่วยในการ สื่อสารทางเลือก	(๑) การใช้อุปกรณ์ช่วยในการสื่อสารทางเลือก
๗.๒ ใช้อุปกรณ์ช่วยในการ เข้าถึงคอมพิวเตอร์เพื่อการ เรียนรู้	(๑) การใช้อุปกรณ์ช่วยในการเข้าถึงคอมพิวเตอร์
๗.๓ ใช้โปรแกรมเสริมผ่าน คอมพิวเตอร์เพื่อช่วยในการ เรียนรู้	(๑) การใช้โปรแกรมเสริมผ่านคอมพิวเตอร์เพื่อช่วยในการเรียนรู้

๑.๕.๓ ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมการพัฒนาทักษะจำเป็นเฉพาะความบกพร่องทางสติปัญญา

ทักษะจำเป็นเฉพาะความ บกพร่องทางสติปัญญา	ประสบการณ์สำคัญ
๑. สามารถสื่อสารได้เหมาะสม กับสถานการณ์ ๑.๑ สื่อสารได้เหมาะสมกับ สถานการณ์	(๑) การใช้ภาษาท่าทางบอกความต้องการ (๒) การใช้ภาษาที่เหมาะสมกับสถานการณ์ (๓) การสนทนาโต้ตอบ/เล่าเรื่องด้วยประโยคสั้นๆ ได้

ทักษะจำเป็นเฉพาะความ บกพร่องทางสติปัญญา	ประสบการณ์สำคัญ
<p>๒. สามารถดูแลตนเองและความปลอดภัยในชีวิตประจำวัน</p> <p>๒.๑ ดูแลตนเองและความปลอดภัยในชีวิตประจำวัน</p>	<p>(๑) การทำกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันด้วยตนเอง</p> <p>(๒) การเลือกรับประทานอาหารที่เป็นประโยชน์</p> <p>(๓) การระมัดระวังเรื่องความปลอดภัยตนเอง</p> <p>(๔) การทำงานบ้านง่ายๆ</p>
<p>๓. มีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับผู้อื่นอย่างเหมาะสม</p> <p>๓.๑ การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับผู้อื่นอย่างเหมาะสม</p>	<p>(๑) การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น</p> <p>(๒) การเล่นกับเพื่อน</p> <p>(๓) การเล่นเลียนแบบผู้อื่น</p> <p>(๔) การเล่นตามกติกา</p> <p>(๕) การเล่นบทบาทสมมติ</p> <p>(๖) การปฏิบัติตามกฎกติกาทางสังคม</p>
<p>๔. รู้จักใช้ทรัพยากรในชุมชน</p> <p>๔.๑ การรู้จักใช้ทรัพยากรในชุมชน</p>	<p>(๑) การใช้สิ่งของสาธารณะอย่างเหมาะสม</p> <p>(๒) การปฏิบัติตามข้อตกลงการใช้สิ่งของสาธารณะอย่างเหมาะสม</p> <p>(๓) การดูแลรักษาสิ่งของสาธารณะได้อย่างเหมาะสม</p>
<p>๕. สามารถใช้เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้</p> <p>๕.๑ ใช้อุปกรณ์ช่วยในการสื่อสารทางเลือก</p>	<p>(๑) การใช้อุปกรณ์ช่วยในการสื่อสารทางเลือก</p>
<p>๕.๒ ใช้อุปกรณ์ช่วยในการเข้าถึงคอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนรู้</p>	<p>(๑) การใช้อุปกรณ์ช่วยในการเข้าถึงคอมพิวเตอร์</p>
<p>๕.๓ ใช้โปรแกรมเสริมผ่านคอมพิวเตอร์เพื่อช่วยในการเรียนรู้</p>	<p>(๑) การใช้โปรแกรมเสริมผ่านคอมพิวเตอร์เพื่อช่วยในการเรียนรู้</p>

๑.๕.๔ ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมการพัฒนาทักษะจำเป็นเฉพาะความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ

ทักษะจำเป็นเฉพาะความ บกพร่องทางร่างกาย	ประสบการณ์ที่สำคัญ
๑. ดูแลสุขอนามัยของตนเอง เพื่อป้องกันภาวะแทรกซ้อน ๑.๑ การป้องกัน ดูแลและ รักษาความสะอาดแผลกดทับ	(๑) การใช้อุปกรณ์ช่วยป้องกันแผลกดทับ (๒) การพลิกตะแคงตัว (๓) การยกตัวขณะอยู่ในท่านั่ง (๔) การดูแลและรักษาความสะอาดผิวหนัง
๑.๒ บริหารกล้ามเนื้อและ ข้อต่อเพื่อคงสภาพ	(๑) การยืดเหยียดกล้ามเนื้อ (๒) การลงน้ำหนัก (๓) การเพิ่มกำลังกล้ามเนื้อ
๑.๓ จัดท่านอน ท่านั่ง และ ทำกิจกรรมในท่าทางที่ถูกต้อง	(๑) การจัดท่านอนที่ถูกต้อง (๒) การจัดท่านั่งที่ถูกต้อง (๓) การจัดท่าขณะทำกิจกรรมที่ถูกต้อง
๑.๔ ดูแลอุปกรณ์ เครื่องช่วยส่วนตัวได้	(๑) การดูแลและการปฏิบัติตนเมื่อใส่อุปกรณ์เครื่องช่วยส่วนตัว ได้ เช่น สายสวนปัสสาวะ ถังขับถ่ายบริเวณหน้าท้อง ท่อ อาหาร ฯลฯ
๒. สามารถใช้อุปกรณ์ เครื่องช่วยในการ เคลื่อนย้ายตนเอง (Walker รถเข็น ไม้เท้า ไม้ค้ำยัน ๒.๑ เคลื่อนย้ายตนเองใน การใช้อุปกรณ์เครื่องช่วย	(๑) การเคลื่อนย้ายตนเองเข้าไปจับ Walker (๒) การเคลื่อนย้ายตนเองเข้าไปนั่งเก้าอี้รถเข็น (๓) การเคลื่อนย้ายตนเองเข้าไปจับไม้เท้า (๔) การเคลื่อนย้ายตนเองเข้าไปใช้ไม้ค้ำยัน
๒.๒ ทรงตัวอยู่ในอุปกรณ์ เครื่องช่วยและป้องกันตนเอง ขณะเคลื่อนย้ายตนเองได้	(๑) การทรงตัวอยู่ในอุปกรณ์เครื่องช่วยในการเคลื่อนย้าย ตนเอง (๒) การทรงตัวอยู่ในอุปกรณ์เครื่องช่วยในการเคลื่อนย้าย ตนเองเมื่อมีแรงต้าน (๓) การทรงตัวอยู่ในอุปกรณ์เครื่องช่วยในการเคลื่อนย้าย ตนเองโดยมีการถ่ายน้ำหนักไปในทิศทางต่างๆ (๔) ป้องกันตนเองขณะล้มจากการใช้อุปกรณ์เครื่องช่วยในการ เคลื่อนย้ายตนเอง
๒.๓ เคลื่อนย้ายตนเองด้วย อุปกรณ์เครื่องช่วยได้	(๑) การเคลื่อนย้ายตนเองโดยใช้อุปกรณ์เครื่องช่วยบนทางราบ (๒) การเคลื่อนย้ายตนเองโดยใช้อุปกรณ์เครื่องช่วยบนทางลาด (๓) การเคลื่อนย้ายตนเองโดยใช้อุปกรณ์เครื่องช่วยบนทางต่าง ระดับ

ทักษะจำเป็นเฉพาะความ บกพร่องทางร่างกาย	ประสบการณ์ที่สำคัญ
๒.๔ เก็บรักษาและดูแล อุปกรณ์เครื่องช่วยในการ เคลื่อนย้ายตนเอง	(๑) การเก็บรักษาและดูแลอุปกรณ์เครื่องช่วยในการเคลื่อนย้าย ตนเอง
๓. สามารถใช้และดูแลรักษา กายอุปกรณ์เสริม กายอุปกรณ์เทียม อุปกรณ์ดัดแปลง ๓.๑ ถอดและใส่กาย อุปกรณ์เสริม กายอุปกรณ์เทียม หรืออุปกรณ์ดัดแปลง	(๑) การถอดและใส่กายอุปกรณ์เสริม (๒) การถอดและใส่กายอุปกรณ์เทียม (๓) การถอดและใส่อุปกรณ์ดัดแปลง
๓.๒ ใช้กายอุปกรณ์เสริม กายอุปกรณ์เทียม หรืออุปกรณ์ ดัดแปลงในการทำกิจกรรม	(๑) การใช้กายอุปกรณ์เสริมในการทำกิจกรรม หรือเมื่อมีแรง ต้านต่างๆ (๒) การใช้กายอุปกรณ์เทียมในการทำกิจกรรมหรือเมื่อมีแรง ต้านต่างๆ (๓) การใช้อุปกรณ์ดัดแปลงในการทำกิจกรรมหรือเมื่อมีแรง ต้านต่างๆ
๓.๓ เก็บรักษาและดูแล กายอุปกรณ์เสริม กายอุปกรณ์ อุปกรณ์เทียม หรืออุปกรณ์ ดัดแปลง	(๑) การเก็บรักษาและดูแลกายอุปกรณ์เสริม (๒) การเก็บรักษาและดูแลกายอุปกรณ์เทียม (๓) การเก็บรักษาและดูแลอุปกรณ์ดัดแปลง
๔. สามารถใช้เทคโนโลยีสิ่ง อำนวยความสะดวก เครื่องช่วยในการเรียนรู้ ๔.๑ ใช้อุปกรณ์ช่วยในการ สื่อสารทางเลือก	(๑) การใช้อุปกรณ์ช่วยในการสื่อสารทางเลือก
๔.๒ ใช้อุปกรณ์ช่วยในการ เข้าถึงคอมพิวเตอร์เพื่อการ เรียนรู้	(๑) การใช้อุปกรณ์ช่วยในการเข้าถึงคอมพิวเตอร์
๔.๓ ใช้โปรแกรมเสริมผ่าน คอมพิวเตอร์เพื่อช่วยในการ เรียนรู้	(๑) การใช้โปรแกรมเสริมผ่านคอมพิวเตอร์เพื่อช่วยในการ เรียนรู้
๕. ควบคุมอวัยวะที่ใช้ใน การพูด การเคี้ยว และการ กลืน	(๑) การเคลื่อนไหวริมฝีปาก (๒) การควบคุมกล้ามเนื้อรอบปาก

ทักษะจำเป็นเฉพาะความ บกพร่องทางร่างกาย	ประสบการณ์ที่สำคัญ
๕.๑ ควบคุมกล้ามเนื้อรอบปาก	
๕.๒ ควบคุมการใช้ลิ้น	(๑) การเคลื่อนไหวลิ้นตามที่กำหนด
๕.๓ เป่าและดูด	(๑) การเป่าลมออกจากปาก (๒) การดูดของเหลว
๕.๔ การกลืนและเคี้ยวได้	(๑) การยับยั้งการรุกร (๒) การกลืนน้ำลาย (๓) การกลืนอาหารชิ้น (๔) การกลืนอาหารเหลว (๕) การกัดอาหารประเภทต่างๆ (๖) การเคี้ยวอาหารประเภทต่างๆ
๕.๕ การควบคุมน้ำลาย	(๑) การปิดริมฝีปาก (๒) การใช้ริมฝีปากคาบ (๓) การบริหารริมฝีปาก

๑.๕.๕ ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมการพัฒนาทักษะจำเป็นเฉพาะความบกพร่องทางการเรียนรู้

ทักษะจำเป็นเฉพาะความ บกพร่องทางการเรียนรู้	ประสบการณ์ที่สำคัญ
๑. มีความสามารถในการรับรู้ การได้ยิน ๑.๑ จำเสียงที่ได้ยินใน ชีวิตประจำวัน	(๑) การพูดตามเสียงที่ได้ยิน (๒) การพูดย้อนกลับจากเสียงที่ได้ยิน (๓) การบอกเสียงที่เคยได้ยิน
๑.๒ จำแนกเสียงที่แตกต่าง	(๑) การแยกเสียงบุคคล เสียงสัตว์ เสียงในชีวิตประจำวัน (๒) การแยกเสียงธรรมชาติ (๓) การแยกเสียงเหมือน- ต่าง ดัง – เบา
๑.๓ แยกเสียงที่กำหนดให้ ออกจากเสียงอื่นๆได้	(๑) การบอกเสียงที่กำหนดออกจากเสียงอื่นๆ

ทักษะจำเป็นเฉพาะความ บกพร่องทางการเรียนรู้	ประสบการณ์ที่สำคัญ
<p>๒. มีความสามารถในการรับรู้ การเห็น</p> <p>๒.๑. การจำภาพที่เห็นใน ชีวิตประจำวัน</p>	<p>(๑) การบอกภาพจากการจดจำ</p> <p>(๒) การบอกภาพสัญลักษณ์จากการจดจำ</p>
<p>๒.๒. การแยกวัตถุ ภาพ ตัว พยัญชนะที่กำหนดให้อยู่ในพื้น ฉากที่ต่างกัน</p>	<p>(๑) การแยกวัตถุที่กำหนดให้ออกจากสิ่งต่างๆที่ต่างกัน</p> <p>(๒) การแยกภาพที่กำหนดให้ออกจากฉากหลังที่ต่างกัน</p> <p>(๓) การแยกตัวอักษรที่กำหนดให้ออกจากฉากหลังที่ต่างกัน</p> <p>(๔) การแยกสัญลักษณ์ที่กำหนดให้ออกจากฉากหลังที่ต่างกัน</p>
<p>๒.๓. ตากับมือเคลื่อนไหว สัมพันธ์กัน</p>	<p>(๑) การสร้างสรรค์สิ่งสวยงาม</p> <p>(๒) การเขียนภาพและการเล่นกับสี</p> <p>(๓) การปั้น</p> <p>(๔) การประดิษฐ์สิ่งต่างๆด้วยเศษวัสดุ</p> <p>(๕) การหยิบจับการใช้กรรไกร การฉีก การตัด การปะและการ ร้อยวัสดุ</p>
<p>๒.๔ การบอกส่วนที่หายไป ของรูปภาพที่กำหนด</p>	<p>(๑) การบอกส่วนที่หายไปของรูปภาพ</p> <p>(๒) เติมองค์ประกอบของรูปภาพที่หายไปให้สมบูรณ์</p> <p>(๓) เติมส่วนของรูปเรขาคณิตที่หายไป</p>
<p>๒.๕ บอกความสัมพันธ์ของ คุณลักษณะตำแหน่ง ลำดับ รูปร่างของสิ่งที่อยู่รอบตัว</p>	<p>(๑) การจัดการเรียนรู้ความสัมพันธ์ของตำแหน่ง ลำดับ รูปร่าง ของสิ่งที่อยู่รอบตัว ได้อย่างเหมาะสม</p> <p>(๒) การบอกความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆรอบตัว</p> <p>(๓) การบอกตำแหน่งของสิ่งต่างๆตามที่กำหนด</p> <p>(๔) การวางวัตถุหรือสิ่งของตามตำแหน่งที่กำหนด</p> <p>(๕) การเรียงลำดับรูปร่าง ตัวเลข พยัญชนะ คำศัพท์ตามแบบ</p> <p>(๖) การประกอบรูปร่างเรขาคณิตเป็นสิ่งของ เครื่องใช้ สัตว์ คน</p> <p>(๗) การต่อเติมและการสร้างแบบรูปตามจินตนาการ</p> <p>(๘) การคัดลอกรูปภาพ</p> <p>(๙) สร้างภาพวาดด้วยตนเอง</p>
<p>๓. มีความสามารถในการ จัดลำดับความคิด</p> <p>๓.๑. เรียงลำดับเหตุการณ์ ขั้นตอนในการเล่นหรือการทำ กิจกรรมได้</p>	<p>(๑) การบอกและเรียงลำดับกิจกรรม</p> <p>(๒) การบอกและเรียงลำดับเหตุการณ์ตามช่วงเวลา</p> <p>(๓) การบอกขั้นตอนในการเล่นหรือการทำกิจกรรม</p> <p>(๔) การเล่านิทาน</p> <p>(๕) การเล่าเรื่องเกี่ยวกับชีวิตประจำวัน</p>
<p>๔. มีความสามารถในการจัด</p>	<p>(๑) การรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย</p>

ทักษะจำเป็นเฉพาะความ บกพร่องทางการเรียนรู้	ประสบการณ์ที่สำคัญ
ระเบียบตนเอง ๔.๑ จัดการตนเองได้	(๒) การร่วมมือในการทำงานร่วมกับผู้อื่น
๔.๒ จัดลำดับกิจกรรม ตนเองได้	(๑) การจัดลำดับกิจกรรมตนเองในชีวิตประจำวัน (๒) การปฏิบัติกิจกรรมประจำวันตามตารางที่กำหนด
๕. มีความสามารถในการบอก ตำแหน่ง/ทิศทาง ๕.๑ บอกทิศทางหรือ ตำแหน่งของสิ่งต่างๆ	(๑) การวางสิ่งของที่อยู่ทางซ้าย-ขวา บน-ล่าง หน้า-หลัง (๒) การบอกหรือชี้ตำแหน่งสิ่งของหรือวัตถุ (๓) การจัดตำแหน่งของภาพ สัญลักษณ์ สิ่งของหรือวัตถุตามที่กำหนด (๔) การจัดตำแหน่งหรือทิศทางสิ่งของหรือวัตถุให้อยู่ทิศทางเดียวกัน (๕) การจัดตำแหน่งหรือทิศทางรูปภาพให้อยู่ทิศทางเดียวกัน (๖) การบอกตำแหน่ง ทิศทางของสถานที่ที่คุ้นเคย
๖. สามารถใช้เทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก เครื่องช่วยในการเรียนรู้ ๖.๑ ใช้อุปกรณ์ช่วยในการ สื่อสารทางเลือก	(๑) การใช้อุปกรณ์ช่วยในการสื่อสารทางเลือก
๖.๒ ใช้อุปกรณ์ช่วยในการ เข้าถึงคอมพิวเตอร์เพื่อการ เรียนรู้	(๑) การใช้อุปกรณ์ช่วยในการเข้าถึงคอมพิวเตอร์
๖.๓ ใช้โปรแกรมเสริมผ่าน คอมพิวเตอร์เพื่อช่วยในการ เรียนรู้	(๑) การใช้โปรแกรมเสริมผ่านคอมพิวเตอร์เพื่อช่วยในการ เรียนรู้

๑.๕.๖ ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมการพัฒนาทักษะจำเป็นเฉพาะความบกพร่องทางการ
พูดและภาษา

ทักษะจำเป็นเฉพาะความ บกพร่องทางการพูดและภาษา	ประสบการณ์สำคัญ
๑.สามารถควบคุมอวัยวะใน การออกเสียง ๑.๑ ควบคุมอวัยวะในการ พูด	(๑) การควบคุมอวัยวะในปาก (๒) การบริหารความแข็งแรงของกล้ามเนื้อที่เกี่ยวข้องกับ การพูด (๓) การควบคุมลมหายใจ (๔) การกักและพ่นลม

ทักษะจำเป็นเฉพาะความ บกพร่องทางการพูดและภาษา	ประสบการณ์สำคัญ
<p>๑.๒ เคลื่อนไหวอวัยวะใน การพูด</p>	<p>(๑) การเคลื่อนไหวลิ้น (๒) การอ้า หุบ ห่อปาก (๓) การยิงฟันและฟันลมผ่านไรฟัน</p>
<p>๒. สามารถออกเสียงตาม หน่วยเสียงได้ชัดเจน ๒.๑ ออกเสียงให้ชัดเจน</p>	<p>(๑) การออกเสียงพยัญชนะตามหน่วยเสียง (๒) การออกเสียงตามฐานที่เกิดเสียงจากง่ายไปหายาก (๓) การออกเสียงคำควบกล้ำ (๔) การออกเสียงคำที่ขาดหาย</p>
<p>๓. เปล่งเสียงให้เหมาะสมกับ ธรรมชาติของแต่ละคน ๓.๑ เปล่งเสียงในระดับ เสียงที่ทำให้ผู้อื่นฟังได้</p>	<p>(๑) การเปล่งเสียงสูงต่ำประกอบจังหวะ (๒) การเปล่งเสียงพูดโดยใช้คำง่ายๆในระยะเวลาใกล้-ไกล (๓) การเปล่งเสียงดังหรือเบา</p>
<p>๔. สามารถควบคุมจังหวะ การพูด ๔.๑ ควบคุมจังหวะการพูด ได้เป็นจังหวะปกติ (๗๐-๑๐๐คำต่อนาที)</p>	<p>(๑) การพูดตามจังหวะที่กำหนด (๒) การออกเสียงตามจังหวะที่เคาะ ช้า-เร็ว (๓) การกำหนดการหายใจเข้า-ออก/ท้องโป่ง-แฟบ (๔) การเล่าเรื่องกับกับตนเอง (๕) การเล่านิทานสั้นๆ</p>
<p>๔.๒ พูดได้คล่องหรือลด ภาวะการติดอ่าง</p>	<p>(๑) การผ่อนคลายกล้ามเนื้อขากรรไกรและอวัยวะในการพูด (๒) การลากเสียงสระและพยัญชนะให้ยาวจนสุดลมหายใจ (๓) การเคลื่อนไหวอวัยวะของการพูดหนึ่งช่วงลมหายใจ (๔) การหายใจและการผ่อนคลาย</p>
<p>๔.๓ พูดเว้นวรรคตอนได้ ถูกต้อง</p>	<p>(๑) การพูดหรือเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับตนเอง (๒) การอ่านข้อความโดยทำเครื่องหมายวรรคตอน</p>
<p>๕. สามารถใช้เทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก เครื่องช่วยในการเรียนรู้ ๕.๑ ใช้อุปกรณ์ช่วยในการ สื่อสารทางเลือก</p>	<p>(๑) การใช้อุปกรณ์ช่วยในการสื่อสารทางเลือก</p>
<p>๕.๒ ใช้อุปกรณ์ช่วยในการ เข้าถึงคอมพิวเตอร์เพื่อการ เรียนรู้</p>	<p>(๑) การใช้อุปกรณ์ช่วยในการเข้าถึงคอมพิวเตอร์</p>

ทักษะจำเป็นเฉพาะความ บกพร่องทางการพูดและภาษา	ประสบการณ์สำคัญ
๕.๓ ใช้โปรแกรมเสริมผ่าน คอมพิวเตอร์เพื่อช่วยในการ เรียนรู้	(๑) การใช้โปรแกรมเสริมผ่านคอมพิวเตอร์เพื่อช่วยในการ เรียนรู้

**๑.๕.๗ ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมการพัฒนาทักษะจำเป็นเฉพาะความบกพร่อง
ทางพฤติกรรมหรืออารมณ์**

ทักษะจำเป็นเฉพาะความ บกพร่องทางพฤติกรรมหรือ อารมณ์	ประสบการณ์สำคัญ
๑. สามารถจัดการกับอารมณ์ ของตนเอง ๑.๑ ควบคุมความรู้สึกหรือ อารมณ์ของตนเองได้	(๑) การพูดสะท้อนความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น (๒) การเล่นเกมบทบาทสมมติ (๓) การได้ทำในสิ่งที่นักเรียนชอบ (๔) การทำงานศิลปะ (๕) การเล่นเป็นกลุ่ม
๑.๒ แสดงออกทางอารมณ์ อย่างเหมาะสมตามสถานการณ์	(๑) การเล่นเกมบทบาทสมมติ (๒) การทำกิจกรรมดนตรี (๓) การทำกิจกรรมศิลปะ (๔) การฟังนิทานและเล่าเรื่อง (๕) การนั่งสมาธิ ทำกิจกรรมฝึกสมาธิ (๖) การออกกำลังกาย (๗) การทำกิจกรรมนันทนาการ (๘) การทำกิจกรรมในชุมชน (๙) การเดินเล่น (๑๐) การทำกิจกรรมทางสังคมร่วมกับเพื่อน
๒. สามารถควบคุมพฤติกรรม ของตนเองได้อย่างเหมาะสม ๒.๑ ควบคุมตนเองในการ ทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนได้ อย่างเหมาะสม	(๑) การมอบหมายงานให้ทำร่วมกับเพื่อน (๒) การเล่นเกมกับเพื่อนแบบมีกติกา (๓) การปฏิบัติตนตามกฎกติกาของชั้นเรียน (๔) การฝึกระเบียบวินัย (๕) การรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย (๖) การเล่นเกมบทบาทสมมติ (๗) การปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นและสิ่งแวดล้อม
๓. สามารถปรับตัวในการอยู่ ร่วมกับสังคม	(๑) การรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย (๒) การปฏิบัติตามข้อตกลงของห้องเรียนและโรงเรียน

ทักษะจำเป็นเฉพาะความ บกพร่องทางพฤติกรรมหรือ อารมณ์	ประสบการณ์สำคัญ
๓.๑ การปฏิบัติตามกฎกติกา และมารยาททางสังคมได้อย่าง เหมาะสม	(๓) การปฏิบัติตามกติกาการเล่น (๔) การปฏิบัติตนในสถานที่ต่าง ๆ อย่างเหมาะสม (๕) การปฏิบัติตนตามมารยาททางสังคม

๑.๕.๘ ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมการพัฒนาทักษะจำเป็นเฉพาะบุคคลออทิสติก

ทักษะจำเป็นเฉพาะสำหรับ บุคคลออทิสติก	ประสบการณ์สำคัญ
๑. ตอบสนองต่อสิ่งเร้าจาก ประสาทสัมผัสได้ เหมาะสม ๑.๑ ตอบสนองต่อการ ทรงตัวได้เหมาะสม	(๑) การเล่นเกมที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงตำแหน่ง ของศีรษะ การปีนป่าย ห้อย โหน (๒) การเล่นเกมที่มีการเคลื่อนไหวไปในระนาบที่ แตกต่างกัน (๓) การนั่งเครื่องเล่นหรืออุปกรณ์ที่มีการเคลื่อนไหว (๔) การยืนทรงตัวบนอุปกรณ์หรือในรูปแบบต่างๆ (๕) การเดินทรงตัว (๖) การหมุนศีรษะและการเคลื่อนไหวไปในระนาบที่แตกต่างกัน (๗) การเคลื่อนไหวแบบราบเรียบและทิศทางต่างๆ
๑.๒ ตอบสนองต่อการ เคลื่อนไหวกล้ามเนื้อเอ็นและ ข้อต่อได้เหมาะสม	(๑) การกระโดดในรูปแบบต่างๆ (๒) การเล่นเกมที่มีการโหนหรือปีนป่าย (๓) การหิ้ว ลาก ผลัก ดึง ยก สิ่งของหรือวัตถุที่มีน้ำหนัก (๔) การออกกำลังกายในท่าต่างๆ (๕) การคลานบนสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน (๖) การทำท่าประกอบเพลงที่มีจังหวะช้าหรือเร็ว (๗) การเคี้ยวอาหารหรือวัตถุที่มีความเหนียว (๘) การลงน้ำหนักที่ข้อต่อ
๑.๓ ตอบสนองต่อกาย สัมผัสได้เหมาะสม	(๑) การเพิ่มแรงกดลงบริเวณผิวหนัง ร่างกาย (๒) การกอดรัดหรือใส่อุปกรณ์ที่มีการลงน้ำหนักบนร่างกาย ของเด็ก (๓) การทำกิจกรรมศิลปะที่ใช้วัสดุที่มีพื้นผิวหรือลักษณะที่ แตกต่างกัน (๔) การเล่นอิสระบนพื้นผิวหรือลักษณะที่แตกต่างกัน

ทักษะจำเป็นเฉพาะสำหรับบุคคลออทิสติก	ประสบการณ์สำคัญ
	(๕) การนวดสัมผัสแบบต่างๆ (๖) การสัมผัสสิ่งต่างๆที่มีอุณหภูมิและลักษณะที่แตกต่างกัน
๑.๔ ตอบสนองต่อการดมกลิ่นได้เหมาะสม	(๑) การดมกลิ่นสิ่งต่างๆ ในชีวิตประจำวัน (๒) การไปทัศนศึกษา นอกสถานที่ที่มีกลิ่นต่างๆ (๓) การปรับตัวต่อสภาพแวดล้อมที่มีกลิ่นต่างๆ
๑.๕ ตอบสนองต่อเสียงที่ได้ยินได้เหมาะสม	(๑) การฟังเสียงที่มีระดับความดังที่แตกต่างกัน (๒) การเล่นเครื่องดนตรี (๓) การเคลื่อนไหวตามเสียงเพลง (๔) การร้องเพลง (๕) การเล่นเกมที่มีเสียง (๖) การทัศนศึกษาสถานที่ที่มีเสียงต่างๆ
๑.๖ ตอบสนองต่อการเห็นได้เหมาะสม	(๑) การลดแสงสว่างป้องกันการหันเหความสนใจ (๒) การทำกิจกรรมที่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่มีแสงสว่าง หรือแสงสีแตกต่างกัน (๓) การเล่นเกมที่ต้องใช้สายตา (๔) การเล่นเกมที่มีแสงและสีสดใส (๕) การทำกิจกรรมที่ใช้วัสดุที่มีแสงสว่าง หรือแสงสีกระตุ้นความสนใจ
๑.๗ ตอบสนองต่อการลิ้มรสได้เหมาะสม	(๑) การชิมอาหารที่มีรสชาติต่างๆ (๒) การชิมอาหารที่มีอุณหภูมิต่างๆ (๓) การชิมอาหารที่มีลักษณะต่างๆ (๔) การประกอบอาหารง่ายๆ
๒. เข้าใจภาษาและแสดงออกทางภาษาได้อย่างเหมาะสม ๒.๑ ปฏิบัติตามคำสั่งได้	(๑) การปฏิบัติตามคำสั่งง่ายๆ (๒) การปฏิบัติตามตารางกิจกรรม

ทักษะจำเป็นเฉพาะสำหรับ บุคคลออทิสติก	ประสบการณ์สำคัญ
๒.๒ สื่อสารโดยใช้ ท่าทาง รูปภาพ สัญลักษณ์ คำพูดในชีวิตประจำวัน	<ul style="list-style-type: none"> (๑) การบอกความต้องการโดยใช้ท่าทาง ชี้อักษรภาพหรือพูด (๒) การตอบคำถามโดยใช้ท่าทาง ชี้อักษรภาพหรือพูด (๓) การพูดโดยใช้สื่อ (๔) การใช้วิธีการสื่อสารทางเลือก (๕) การเล่นบทบาทสมมติเกี่ยวกับการสื่อสาร (๖) การทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้ (๗) การร่วมกิจกรรมกับผู้อื่น
๓. แสดงพฤติกรรมที่ เหมาะสมตามสถานการณ์ ๓.๑ รับรู้และแสดง อารมณ์ของตนเองและบุคคล อื่น อย่างเหมาะสม	<ul style="list-style-type: none"> (๑) การใช้สื่อที่ส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านการเห็นเกี่ยวกับอารมณ์ (๒) การบอกหรือเลือกภาพอารมณ์จากการดูภาพสถานการณ์ต่างๆ (๓) การฟังนิทาน (๔) การดูวีดิทัศน์นิทานสั้นๆ (๕) การเคลื่อนไหวตามเสียงเพลง ดนตรี (๖) การแสดงสีหน้า ท่าทางเกี่ยวกับอารมณ์หน้ากระจก (๗) การเล่นหรือทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน (๘) การร่วมกิจกรรมกับผู้อื่นในชุมชน
๓.๒ ปฏิบัติตามข้อตกลง ของห้องเรียนและโรงเรียน	<ul style="list-style-type: none"> (๑) การร่วมกำหนดข้อตกลง กติกาและเงื่อนไขของห้องเรียนและโรงเรียน (๒) การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของห้องเรียนและโรงเรียน (๓) การให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆในห้องเรียนและโรงเรียน
๓.๓ ปฏิบัติตนเหมาะสม ตามสถานการณ์ต่างๆ	<ul style="list-style-type: none"> (๑) การปฏิบัติตนตามมารยาทของสังคม (๒) การแสดงบทบาทสมมติ (๓) การใช้สื่อที่ส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านการเห็นชื่อบอกพฤติกรรมที่เหมาะสม (๔) การร่วมกิจกรรมวันสำคัญต่างๆ (๕) การศึกษานอกสถานที่ (๖) การทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น (๗) การไปในสถานที่ต่างๆ (๘) การทำกิจกรรมตามมุมต่างๆ

ทักษะจำเป็นเฉพาะสำหรับบุคคลออทิสติก	ประสบการณ์สำคัญ
<p>๔. สามารถใช้เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกช่วยในการเรียนรู้</p> <p>๔.๑ ใช้อุปกรณ์ช่วยในการสื่อสารทางเลือก</p>	<p>(๑) การใช้อุปกรณ์ช่วยในการสื่อสารทางเลือก</p>
<p>๔.๒ ใช้อุปกรณ์ช่วยในการเข้าถึงคอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนรู้</p>	<p>(๑) การใช้อุปกรณ์ช่วยในการเข้าถึงคอมพิวเตอร์</p>
<p>๔.๓ ใช้โปรแกรมเสริมผ่านคอมพิวเตอร์เพื่อช่วยในการเรียนรู้</p>	<p>(๑) การใช้โปรแกรมเสริมผ่านคอมพิวเตอร์เพื่อช่วยในการเรียนรู้</p>

๒. สาระที่ควรเรียนรู้

สาระที่ควรเรียนรู้ เป็นเรื่องราวรอบตัวเด็กที่นำมาเป็นสื่อกลางในการจัดกิจกรรมให้เด็กเกิดแนวคิดหลังจากนำสาระที่ควรรู้นั้นๆ มาจัดประสบการณ์ให้เด็ก เพื่อให้บรรลุจุดหมายที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ ไม่เน้นการท่องจำเนื้อหา ผู้สอนสามารถกำหนดรายละเอียดขึ้นเองให้สอดคล้องกับวัย ความต้องการ และความสนใจของเด็ก โดยให้เด็กได้เรียนรู้ผ่านประสบการณ์สำคัญ ทั้งนี้ อาจยืดหยุ่นเนื้อหาได้ โดยคำนึงถึงประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมในชีวิตจริงของเด็ก ดังนี้

๒.๑ เรื่องราวที่เกี่ยวกับตัวเด็ก เด็กควรเรียนรู้ชื่อ นามสกุล รูปร่างหน้าตา อวัยวะต่างๆ วิธีระมัดระวังร่างกายให้สะอาดและมีสุขภาพอนามัยที่ดี การรับประทานอาหารที่เป็นประโยชน์ การระมัดระวังความปลอดภัยของตนเองจากผู้อื่นและภัยใกล้ตัว รวมทั้งการปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างปลอดภัย การรู้จักประวัติความเป็นมาของตนเองและครอบครัว การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัวและโรงเรียน การเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น การรู้จักแสดงความคิดเห็นของตนเองและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การกำกับตนเอง การเล่นและทำสิ่งต่างๆ ด้วยตนเองตามลำพังหรือกับผู้อื่น การตระหนักรู้เกี่ยวกับตนเอง ความภาคภูมิใจในตนเอง การสะท้อนการรับรู้อารมณ์และความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น การแสดงออกทางอารมณ์และความรู้สึกอย่างเหมาะสม การแสดงมารยาทที่ดี การมีคุณธรรมจริยธรรม

๒.๒ เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก เด็กควรเรียนรู้เกี่ยวกับครอบครัวสถานศึกษา ชุมชน และบุคคลต่างๆ ที่เด็กต้องเกี่ยวข้องหรือใกล้ชิดและมีปฏิสัมพันธ์ใน

ชีวิตประจำวัน สถานที่สำคัญ วันสำคัญ อาชีพของคนในชุมชน ศาสนา แหล่งวัฒนธรรมในชุมชน สัญลักษณ์สำคัญของชาติไทยและการปฏิบัติตามวัฒนธรรมท้องถิ่นและความเป็นไทย หรือแหล่งเรียนรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นอื่นๆ

๒.๓ ธรรมชาติรอบตัว เด็กควรเรียนรู้เกี่ยวกับชื่อ ลักษณะ ส่วนประกอบ การเปลี่ยนแปลงและความสัมพันธ์ของมนุษย์ สัตว์ พืช ตลอดจนการรู้จักเกี่ยวกับดิน น้ำ ท้องฟ้า สภาพอากาศ ภัยธรรมชาติ แรงและพลังงานในชีวิตประจำวันที่แวดล้อมเด็ก รวมทั้งการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และการรักษาสาธารณสุขสมบัติ

๒.๔ สิ่งต่างๆ รอบตัวเด็ก เด็กควรเรียนรู้เกี่ยวกับการใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมายในชีวิตประจำวัน ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการใช้หนังสือและตัวหนังสือ รู้จักชื่อ ลักษณะ สี ผิวสัมผัส ขนาด รูปร่าง รูปทรง ปริมาตร น้ำหนัก จำนวน ส่วนประกอบ การเปลี่ยนแปลงและความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ รอบตัว เวลา เงิน ประโยชน์ การใช้งาน และการเลือกใช้สิ่งของเครื่องใช้ ยานพาหนะ การคมนาคม เทคโนโลยีและการสื่อสารต่างๆ ที่ใช้อยู่ในชีวิตประจำวันอย่างประหยัด ปลอดภัยและรักษาสิ่งแวดล้อม

การจัดประสบการณ์

การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กแรกเกิดถึง ๖ ปี เป็นการจัดกิจกรรมในลักษณะการบูรณาการผ่านการเล่น การลงมือกระทำจากประสบการณ์ตรงอย่างหลากหลายโดยคำนึงถึงข้อจำกัดของเด็กพิการแต่ละคน ให้เกิดความรู้ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรม รวมทั้งเกิดการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ไม่จัดเป็นรายวิชา โดยมีหลักการ และแนวทางการจัดประสบการณ์ ดังนี้

๑. หลักการจัดประสบการณ์

๑.๑ จัดประสบการณ์การเล่นและการเรียนรู้้อย่างหลากหลาย เพื่อพัฒนาเด็กโดยองค์รวม อย่างสมดุลและต่อเนื่อง

๑.๒ เน้นเด็กเป็นสำคัญ สนองความต้องการ ความสนใจ ความแตกต่างระหว่างบุคคล และบริบทของสังคมที่เด็กอาศัยอยู่

๑.๓ จัดให้เด็กได้รับการพัฒนา โดยให้ความสำคัญกับกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการของเด็ก

๑.๔ จัดการประเมินพัฒนาการให้เป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่อง และเป็นส่วนหนึ่งของ การจัดประสบการณ์ พร้อมทั้งนำผลการประเมินมาพัฒนาเด็กอย่างต่อเนื่อง

๑.๕ ให้พ่อแม่ ครอบครัว ชุมชน และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก

๒. แนวทางการจัดประสบการณ์

๒.๑ จัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับจิตวิทยาพัฒนาการและการทำงานของสมองที่เหมาะสมกับอายุ วุฒิภาวะและระดับพัฒนาการ เพื่อให้เด็กทุกคนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ

๒.๒ จัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับแบบการเรียนรู้ของเด็กพิการแต่ละประเภท เด็กได้ลงมือกระทำ เรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้า ได้เคลื่อนไหว สำรวจ เล่น สังเกต สืบค้น ทดลอง และคิดแก้ปัญหาด้วยตนเอง โดยมีแนวการจัดการเรียนรู้ของเด็กพิการแต่ละประเภท ดังนี้

๒.๒.๑ เด็กที่มีความบกพร่องทางการเห็น ควรจัดการเรียนรู้ที่เน้นการใช้ประสาทสัมผัสที่เหลืออยู่ในการทำกิจกรรม

๒.๒.๒ เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ควรจัดการเรียนรู้ที่เน้นการสื่อสาร โดยการใช้ภาษามือ ภาษาท่าทาง การอ่านริมฝีปาก การฝึกพูด

๒.๒.๓ เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ควรจัดการเรียนรู้ที่เน้นการสอนซ้ำๆ สอนจากง่ายไปยาก เป็นขั้นตอน และการวิเคราะห์งาน

๒.๒.๔ เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ ควรจัดการเรียนรู้ที่เน้นการใช้เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก

๒.๒.๕ เด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ควรจัดการเรียนรู้ที่เน้นการจำ จากการเห็นและได้ยิน การเรียงลำดับ การจัดระเบียบตัวเอง

๒.๒.๖ เด็กที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา ควรจัดการเรียนรู้ที่เน้นการออกเสียงให้ชัดเจน การสื่อสารที่ผู้อื่นเข้าใจได้

๒.๒.๗ เด็กที่มีความบกพร่องทางพฤติกรรมหรืออารมณ์ ควรจัดการเรียนรู้ที่เน้นการควบคุมพฤติกรรมและอารมณ์ของตนเอง การแสดงออกทางพฤติกรรมได้อย่างเหมาะสม

๒.๒.๘ เด็กออทิสติก ควรจัดการเรียนรู้ที่เน้นการสื่อสาร การอยู่ร่วมกันในสังคม การตอบสนองต่อประสาทสัมผัสทั้ง ๗

๒.๒.๙ เด็กพิการซ้อน ควรจัดการเรียนรู้ที่เน้นตามลักษณะความพิการแต่ละประเภท

๒.๓ จัดประสบการณ์แบบบูรณาการ โดยบูรณาการทั้งกิจกรรม ทักษะ และสาระการเรียนรู้

๒.๔ จัดประสบการณ์ให้เด็กได้ริเริ่มคิด วางแผน ตัดสินใจลงมือกระทำและนำเสนอความคิด โดยผู้สอนหรือผู้จัดประสบการณ์เป็นผู้สนับสนุนอำนวยความสะดวก และเรียนรู้ร่วมกับเด็ก

๒.๕ จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กอื่นกับผู้ใหญ่ ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในบรรยากาศที่อบอุ่นมีความสุข และเรียนรู้การทำกิจกรรมแบบร่วมมือในลักษณะต่างๆ กัน

๒.๖ จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อ เทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก และแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายและอยู่ในวิถีชีวิตของเด็ก สอดคล้องกับบริบท สังคม และวัฒนธรรมที่แวดล้อมเด็ก

๒.๗ จัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยที่ดีและทักษะการใช้ชีวิตประจำวัน ตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตลอดจนสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรม และการมีวินัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

๒.๘ จัดประสบการณ์ทั้งในลักษณะที่มีการวางแผนไว้ล่วงหน้าและแผนที่เกิดขึ้นในสภาพจริง โดยไม่ได้คาดการณ์ไว้

๒.๙ จัดทำสารนิทัศน์ด้วยการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กเป็นรายบุคคล นำมาไตร่ตรองและใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเด็กและการวิจัยในชั้นเรียน

๒.๑๐ จัดประสบการณ์โดยให้พ่อแม่ ครอบครัว และชุมชนมีส่วนร่วมทั้งการวางแผนการสนับสนุนสื่อ แหล่งเรียนรู้ การเข้าร่วมกิจกรรม และการประเมินพัฒนาการ

๓. การจัดกิจกรรมประจำวัน

กิจกรรมสำหรับเด็กอายุแรกเกิดถึง ๖ ปี สามารถนำมาจัดเป็นกิจกรรมประจำวันได้หลายรูปแบบ เป็นการช่วยให้ผู้สอนหรือผู้จัดประสบการณ์ทราบว่าแต่ละวันจะทำกิจกรรมอะไร เมื่อใด และอย่างไร ทั้งนี้ การจัดกิจกรรมประจำวันสามารถจัดได้หลายรูปแบบ ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมในการนำไปใช้ของแต่ละหน่วยงานและสภาพชุมชน ที่สำคัญผู้สอนต้องคำนึงถึงการจัดกิจกรรมให้ครอบคลุมพัฒนาการทุกด้าน การจัดกิจกรรมประจำวันมีหลักการจัดและขอบข่ายของกิจกรรมประจำวัน ดังนี้

๓.๑ หลักการจัดกิจกรรมประจำวัน

๓.๑.๑ กำหนดระยะเวลาในการจัดกิจกรรมแต่ละกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัยของเด็กในแต่ละวัน แต่ยืดหยุ่นได้ตามความต้องการและความสนใจของเด็ก เช่น

วัย ๓-๔ ปี มีความสนใจประมาณ ๘-๑๒ นาที

วัย ๔-๕ ปี มีความสนใจประมาณ ๑๒-๑๕ นาที

วัย ๕-๖ ปี มีความสนใจประมาณ ๑๕-๒๐ นาที

๓.๑.๒ กิจกรรมที่ต้องใช้ความคิดทั้งในกลุ่มเล็กและกลุ่มใหญ่ ไม่ควรใช้เวลาต่อเนื่องนานเกินกว่า ๒๐ นาที

๓.๑.๓ กิจกรรมที่เด็กมีอิสระเลือกเล่นเสรี เพื่อช่วยให้เด็กรู้จักเลือก ตัดสินใจคิดแก้ปัญหา คิดสร้างสรรค์ เช่น การเล่นตามมุม การเล่นกลางแจ้ง ฯลฯ ใช้เวลาประมาณ ๔๐-๖๐ นาที

๓.๑.๔ กิจกรรมควรมีความสมดุลระหว่างกิจกรรมในห้องและนอกห้อง กิจกรรมที่ใช้กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็ก กิจกรรมที่เป็นรายบุคคล กลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่ กิจกรรมที่เด็กเป็นผู้ริเริ่มและผู้สอน หรือผู้จัดประสบการณ์เป็นผู้ริเริ่ม และกิจกรรมที่ใช้กำลังและไม่ใช้กำลัง จัดให้ครบทุกประเภท ทั้งนี้ กิจกรรมที่ต้องออกกำลังควรจัดสลับกับกิจกรรมที่ไม่ต้องออกกำลังมากนัก เพื่อเด็กจะได้ไม่เหนื่อยเกินไป

๓.๒ ขอบข่ายของกิจกรรมประจำวัน

การเลือกกิจกรรมที่จะนำมาจัดในแต่ละวันสามารถจัดได้หลายรูปแบบ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมในการนำไปใช้ของแต่ละหน่วยงานและสภาพชุมชน ที่สำคัญผู้สอนต้องคำนึงถึงการจัดกิจกรรมให้ครอบคลุมพัฒนาการทุกด้าน ดังต่อไปนี้

๓.๒.๑ การพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่ เป็นการพัฒนาความแข็งแรง การทรงตัว การยืดหยุ่น ความคล่องแคล่วในการใช้อวัยวะต่างๆ และจังหวะการเคลื่อนไหวในการใช้กล้ามเนื้อใหญ่ โดยจัดกิจกรรมให้เด็กได้เล่นอิสระกลางแจ้ง เล่นเครื่องเล่นสนาม ปีนป่ายเล่นอิสระ เคลื่อนไหวร่างกายตามจังหวะดนตรี

๓.๒.๒ การพัฒนากล้ามเนื้อเล็ก เป็นการพัฒนาความแข็งแรงของกล้ามเนื้อเล็ก กล้ามเนื้อมือ-นิ้วมือ การประสานสัมพันธ์ระหว่างกล้ามเนื้อและระบบประสาทตามือได้อย่าง คล่องแคล่วและประสานสัมพันธ์กัน โดยจัดกิจกรรมให้เด็กได้เล่นเครื่องเล่นสัมผัส เล่นเกมการศึกษา ฝึกช่วยเหลือตนเองในการแต่งกาย หยิบจับช้อนส้อม และใช้วัสดุอุปกรณ์ศิลปะ เช่น สีเทียน กรรไกร พู่กัน ดินเหนียว ฯลฯ

๓.๒.๓ การพัฒนาอารมณ์ จิตใจ และปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม เป็นการ ปลูกฝังให้เด็กมีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น มีความเชื่อมั่น กล้าแสดงออก มีวินัย รับผิดชอบ ซื่อสัตย์ ประหยัด เมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อ แบ่งปัน มีมารยาทและปฏิบัติตามวัฒนธรรมไทยและ ศาสนาที่นับถือโดยจัดกิจกรรมต่างๆ ผ่านการเล่นให้เด็กได้มีโอกาสตัดสินใจเลือก ได้รับการตอบสนอง ความต้องการ ได้ฝึกปฏิบัติโดยสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม อย่างต่อเนื่อง

๓.๒.๔ การพัฒนาสังคมนิสัย เป็นการพัฒนาให้เด็กมีลักษณะนิสัยที่ดี แสดงออก อย่างเหมาะสมและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ช่วยเหลือตนเองในการทำกิจวัตรประจำวัน มี นิสัยรักการทำงาน ระมัดระวังความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น โดยรวมทั้งระมัดระวังอันตรายจาก คนแปลกหน้า ให้เด็กได้ปฏิบัติกิจวัตรประจำวันอย่างสม่ำเสมอ รับประทานอาหาร พักผ่อนนอนหลับ ขับถ่าย ทำความสะอาดร่างกาย เล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น ปฏิบัติตามกฎกติกาข้อตกลงของ ส่วนรวม เก็บของเข้าที่เมื่อเล่นหรือทำงานเสร็จ

๓.๒.๕ การพัฒนาการคิด เป็นการพัฒนาให้เด็กมีความสามารถในการคิด แก้ปัญหาความคิดรวบยอด และคิดเชิงเหตุผลทางคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ โดยจัดกิจกรรมให้ เด็กได้สนทนาอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เชิญวิทยากรมาพูดคุยกับเด็ก ศึกษาออกสถานที่ เล่น เกมการศึกษา ฝึกการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน ฝึกออกแบบและสร้างชิ้นงาน และทำกิจกรรมทั้ง เป็นกลุ่มย่อย กลุ่มใหญ่ และรายบุคคล

๓.๒.๖ การพัฒนาภาษา เป็นการพัฒนาให้เด็กใช้ภาษาสื่อสารถ่ายทอด ความรู้สึกนึกคิด ความรู้ความเข้าใจในสิ่งต่างๆ ที่เด็กมีประสบการณ์โดยสามารถตั้งคำถามในสิ่ง ที่สงสัยใคร่รู้ จัดกิจกรรมทางภาษาให้มีความหลากหลายในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มุ่งปลูกฝังให้เด็กได้กล้าแสดงออกในการฟัง พูด อ่าน เขียน มีนิสัยรักการอ่าน และบุคคลแวดล้อมต้อง เป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้ภาษา ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงหลักการจัดกิจกรรมทางภาษาที่เหมาะสมกับเด็ก เป็นสำคัญ

๓.๒.๗ การส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ เป็นการส่งเสริมให้เด็กมี ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ได้ถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกและเห็นความสวยงามของสิ่งต่างๆ โดยจัด กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ ดนตรี การเคลื่อนไหวและจังหวะตามจินตนาการ ประดิษฐ์สิ่งต่างๆ อย่าง อิสระ เล่นบทบาทสมมติ เล่นน้ำ เล่นทราย เล่นบล็อก และเล่นก่อสร้าง

เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ และแหล่งเรียนรู้

การจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการ ต้องใช้เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ และแหล่ง เรียนรู้ ที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษ ของแต่ละบุคคล รวมทั้งการใช้แหล่งเรียนรู้ต่างๆ ที่

มีในท้องถิ่น มาใช้ประกอบในการจัดการเรียนรู้ ที่สามารถส่งเสริมและสื่อสารให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยศูนย์การศึกษาพิเศษ ควรจัดให้มีอย่างพอเพียง เพื่อพัฒนาให้เด็กพิการเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ และแหล่งเรียนรู้ นั้น ผู้สอนสามารถจัดทำและ พัฒนาขึ้นเอง หรือพิจารณาเลือกใช้จากคู่มือรายการสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และ ความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษามาใช้ประกอบในการจัดการเรียนรู้ สามารถส่งเสริมและสื่อสาร ให้เด็กพิการเกิดการเรียนรู้ โดยศูนย์การศึกษาพิเศษควรจัดให้มีอย่างพอเพียง เพื่อพัฒนาให้เด็กพิการ เกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริงควรดำเนินการดังนี้

๑. จัดให้มีแหล่งเรียนรู้ ศูนย์สื่อ นวัตกรรม และเครือข่ายการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ในสถานศึกษาและชุมชน เพื่อการศึกษา ค้นคว้า และการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ ระหว่างสถานศึกษา ท้องถิ่น ชุมชน

๒. จัดทำ จัดหาเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กพิการ ส่งเสริมให้ผู้สอนจัดทำ จัดหาสื่อที่หลากหลาย รวมทั้งประยุกต์ใช้สิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่นเป็นสื่อการเรียนรู้

๓. เลือกใช้เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ เหมาะสม และ หลากหลาย สอดคล้องกับวิธีการเรียนรู้และความแตกต่างของแต่ละบุคคล

๔. ประเมินความเหมาะสมคุณภาพของเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ ที่เลือกใช้ ในการจัดการเรียนรู้

๕. ศึกษา ค้นคว้า วิจัย เพื่อพัฒนาเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อการเรียนรู้ ให้สอดคล้องกับการพัฒนาเด็กพิการ

๖. จัดให้มีการกำกับ ติดตาม ประเมินคุณภาพ การใช้เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ และแหล่งเรียนรู้ อย่างสม่ำเสมอ

ในการจัดทำ การเลือกใช้ และการประเมินคุณภาพเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ และแหล่งเรียนรู้ที่ใช้ในศูนย์การศึกษาพิเศษ ควรคำนึงถึงหลักการสำคัญ เช่น ความสอดคล้องกับ หลักสูตร จุดประสงค์การเรียนรู้ การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ การจัดประสบการณ์ เป็นต้น

การประเมินพัฒนาการ

การประเมินพัฒนาการเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ อายุแรกเกิดถึง ๖ ปี เป็นการ ประเมินพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาของเด็ก โดยใช้แบบประเมินที่ หลากหลาย โดยนักสหวิชาชีพ รวมทั้งผู้ปกครองเป็นผู้ให้ข้อมูลและร่วมประเมิน ทั้งนี้โดยใช้กรอบ มาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และสภาพที่พึงประสงค์ รวมทั้งเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก ตามความ ต้องการจำเป็น ก่อนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อนำมาใช้ในการวางแผนการจัดการศึกษา เฉพาะบุคคล ระหว่างการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาและทบทวนแผนให้สอดคล้องกับ ความต้องการจำเป็นของแต่ละบุคคล และเมื่อสิ้นสุดการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ เพื่อประเมิน ความสามารถตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ทั้งนี้ นักสหวิชาชีพและผู้ปกครองต้องร่วมกันประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้ ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรตามช่วงอายุ

๑. แนวทางการประเมินพัฒนาการ

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ กำหนดเป้าหมายคุณภาพของเด็กโดยยึดพัฒนาการเด็กปฐมวัยด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ดังนี้

๑.๑ การประเมินพัฒนาการด้านร่างกาย ประกอบด้วย การประเมินน้ำหนักส่วนสูง และเส้นรอบศีรษะตามเกณฑ์ สุขภาพอนามัย สุขนิสัยที่ดี การรู้จักความปลอดภัย การเคลื่อนไหว และการทรงตัว การเล่นและการออกกำลังกาย และการใช้กล้ามเนื้อเล็กอย่างประสานสัมพันธ์กัน

๑.๒ การประเมินพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ ประกอบด้วย การประเมินความสามารถในการแสดงออกทางอารมณ์อย่างเหมาะสมกับวัยและสถานการณ์ ความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น มีความเห็นอกเห็นใจ ความสนใจ ความสามารถ และมีความสุขในการทำงานศิลปะ ดนตรี และการเคลื่อนไหว ความรับผิดชอบในการทำงาน ความซื่อสัตย์สุจริตและรู้สึกภูมิใจ ความเมตตากรุณา มีน้ำใจและช่วยเหลือแบ่งปัน ตลอดจนการประหยัด อดออมและพอเพียง

๑.๓ การประเมินพัฒนาการด้านสังคม ประกอบด้วย การประเมินความมีวินัยในตนเอง การช่วยเหลือตนเองในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน การระวังภัยจากคนแปลกหน้าและสถานการณ์ที่เสี่ยงอันตราย การดูแลรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การมีสัมมาคารวะและมารยาทตามวัฒนธรรมไทย รักความเป็นไทย การยอมรับความเหมือนความแตกต่างระหว่างบุคคล การมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น การปฏิบัติตนเบื้องต้นในการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๑.๔ การประเมินพัฒนาการด้านสติปัญญา ประกอบด้วย การประเมินความสามารถในการสนทนาโต้ตอบและเล่าเรื่องให้ผู้อื่นเข้าใจ ความสามารถในการอ่าน เขียนภาพ และสัญลักษณ์ ความสามารถในการคิดรวบยอด การคิดเชิงเหตุผล การคิดแก้ปัญหาและตัดสินใจ การทำงานศิลปะ การแสดงท่าทาง/เคลื่อนไหวตามจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ การมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และความสามารถในการแสวงหาความรู้

๑.๕ พัฒนาทักษะจำเป็นเฉพาะความพิการแต่ละประเภท

๑.๕.๑ การประเมินทักษะจำเป็นเฉพาะความบกพร่องทางการเห็น ประกอบด้วย ความสามารถในการบูรณาการประสาทสัมผัสที่เหลืออยู่ในการดำรงชีวิต ความสามารถในการสร้างความคุ้นเคยกับสภาพแวดล้อม และการเคลื่อนไหวของคนตาบอด การเตรียมความพร้อมในการอ่าน และเขียน อักษรเบรลล์ ความสามารถในการอ่านและเขียนอักษรเบรลล์พยัญชนะไทยที่มีเซลเดียวและตัวเลข และความสามารถในการใช้ลูกคิด

๑.๕.๒ การประเมินทักษะจำเป็นเฉพาะความบกพร่องทางการได้ยิน ประกอบด้วย ความสามารถใช้และดูแลเครื่องช่วยฟัง ความสามารถในการได้ยินที่หลงเหลืออยู่ในชีวิตประจำวัน

ความสามารถเปล่งเสียงหรือพูดตามแบบ ความสามารถอ่านริมฝีปาก ความสามารถใช้ภาษาท่าทาง และภาษามือในการสื่อสาร และความสามารถสะกดนิ้วมือ

๑.๕.๓ การประเมินทักษะจำเป็นเฉพาะความบกพร่องทางสติปัญญา ประกอบด้วย ความสามารถสื่อสารได้เหมาะสมกับสถานการณ์ ความสามารถดูแลตนเองและความปลอดภัยในชีวิตประจำวัน การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับผู้อื่นอย่างเหมาะสม การรู้จักใช้ทรัพยากรในชุมชน

๑.๕.๔ การประเมินทักษะจำเป็นเฉพาะความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ ประกอบด้วย การดูแลสุขอนามัยเพื่อป้องกันภาวะแทรกซ้อน ความสามารถใช้และดูแลรักษาอุปกรณ์เครื่องช่วยในการเคลื่อนย้ายตนเอง ความสามารถใช้และดูแลรักษาอุปกรณ์เสริมกายอุปกรณ์ อุปกรณ์ดัดแปลง ความสามารถใช้เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก เครื่องช่วยในการเรียนรู้ และการควบคุมอวัยวะที่ใช้ในการพูด การเคี้ยว และการกลืน

๑.๕.๕ การประเมินทักษะจำเป็นเฉพาะความบกพร่องทางการเรียนรู้ ประกอบด้วย ความสามารถในการรับรู้การได้ยิน ความสามารถในการรับรู้การเห็น ความสามารถในการจัดลำดับความคิด ความสามารถในการจัดระเบียบตนเอง และความสามารถในการบอกตำแหน่ง/ทิศทาง

๑.๕.๖ การประเมินทักษะจำเป็นเฉพาะความบกพร่องทางการพูดและภาษา ประกอบด้วย ความสามารถควบคุมอวัยวะในการออกเสียง สามารถออกเสียงตามหน่วยเสียงได้ชัดเจน สามารถเปล่งเสียงให้เหมาะสมกับธรรมชาติของแต่ละคน และความสามารถควบคุมจังหวะการพูด

๑.๕.๗ การประเมินทักษะเป็นเฉพาะความบกพร่องทางพฤติกรรมหรืออารมณ์ ประกอบด้วย ความสามารถจัดการกับอารมณ์ของตนเอง ความสามารถควบคุมพฤติกรรมของตนเองได้อย่างเหมาะสม และความสามารถปรับตัวในการอยู่ร่วมกับสังคม

๑.๕.๘ การประเมินทักษะจำเป็นเฉพาะบุคคลออทิสติก ประกอบด้วย การตอบสนองต่อสิ่งเร้าจากประสาทสัมผัสได้เหมาะสม ความสามารถในการเข้าใจภาษาและแสดงออกทางภาษาได้อย่างเหมาะสม และการแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมตามสถานการณ์

๒. ขั้นตอนการประเมิน

การประเมินพัฒนาการเพื่อนำไปใช้ในการวางแผนการจัดการศึกษาตามหลักสูตรปฐมวัยสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ควรมีการประเมินพัฒนาการโดยใช้แบบประเมินที่หลากหลาย โดยนักสหวิชาชีพ รวมทั้งผู้ปกครองเป็นผู้ให้ข้อมูลและร่วมประเมิน ทั้งนี้โดยใช้กรอบมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และสภาพที่พึงประสงค์ รวมทั้งเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก ตามความต้องการจำเป็น ทั้งก่อน ระหว่างและสิ้นสุดการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ดังต่อไปนี้

๒.๑ การประเมินพัฒนาการในแต่ละช่วงอายุ

๒.๑.๑ ศึกษาและทำความเข้าใจพัฒนาการของเด็กในแต่ละช่วงอายุทุกด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ จิตใจ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา พิจารณากิจกรรมในการอบรมเลี้ยงดู ลักษณะความพิการของเด็กแต่ละประเภท การจัดประสบการณ์ที่สะท้อนพัฒนาการของเด็ก

๒.๑.๒ วางแผนเลือกใช้วิธีการและเครื่องมือที่เหมาะสมสำหรับใช้บันทึกและประเมินพัฒนาการ เช่น สมุดบันทึกสุขภาพแม่และเด็กของกรมอนามัย แบบประเมินเฝ้าระวังและส่งเสริม

พัฒนาการเด็กปฐมวัย (Developmental Surveillance and Promotion Manual : DSPM) หรือแบบประเมินส่งเสริมพัฒนาการเด็กกลุ่มเสี่ยง (Developmental Assessment and Intervention Manual : DAIM) แบบบันทึกพฤติกรรม เหมาะที่จะใช้บันทึกพฤติกรรมของเด็ก การบันทึกประจำวันเหมาะกับการบันทึกกิจกรรมหรือประสบการณ์ที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน การบันทึกการเลือกของเด็กเหมาะสำหรับบันทึกลักษณะเฉพาะและปฏิกิริยาที่เด็กมีต่อสิ่งต่างๆรอบตัว เป็นต้น ด้วยเหตุนี้จึงเป็นหน้าที่ของพ่อแม่หรือผู้ดูแลที่จะเลือกใช้เครื่องมือประเมินพัฒนาการให้เหมาะสม เพื่อจะได้ผลของพัฒนาการที่ถูกต้องตามพัฒนาการ

๒.๑.๓ ดำเนินการประเมินและบันทึกพัฒนาการหลังจากที่ได้วางแผนและเลือกเครื่องมือที่จะใช้ประเมินและบันทึกพัฒนาการแล้ว ก่อนจะลงมือประเมินและบันทึกจะต้องอ่านคู่มือหรือคำอธิบายวิธีการใช้เครื่องมือเหล่านั้นอย่างละเอียด แล้วจึงดำเนินการตามขั้นตอนที่ปรากฏในคู่มือและบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรต่อไป

๒.๑.๔ ประเมินและสรุป ในการประเมินและสรุปนั้นพ่อแม่ ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลจะต้องเก็บรวบรวมข้อมูลของสิ่งที่ต้องการประเมิน เช่น การประเมินพัฒนาการด้วยวิธีการสังเกตเครื่องมือที่ใช้คือ แบบสังเกต วิธีการสนทนา เครื่องมือที่ใช้คือแบบบันทึกการสนทนา อาจเป็นการบันทึกการสนทนายาระหว่างเด็กกับเด็ก หรือเด็กกับครู พิจารณาผลงานโดยเปรียบเทียบกับพัฒนาการประเมินควรประเมินหลายครั้ง เพื่อให้ได้ข้อมูลว่าเด็กมีพัฒนาการอย่างไร ทำอะไรได้มากน้อยเพียงใด และสรุปผล

๒.๑.๕ รายงานผลการประเมิน เมื่อได้ผลจากการประเมินและสรุปพัฒนาการของเด็กแล้ว พ่อแม่หรือ ผู้ดูแลจะต้องตัดสินใจว่าจะรายงานข้อมูลนี้ไปยังผู้ใดและเพื่อจุดประสงค์อะไร และจะต้องใช้รูปแบบใด สำหรับการอบรมเลี้ยงดูตามวิถีชีวิตประจำวันโดยพ่อแม่ ผู้ดูแล มีการประเมินพัฒนาการเพื่อเฝ้าระวังและเป็นข้อมูลในการพบแพทย์ และอาจนำไปใช้ในการอบรมเลี้ยงดูและจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ สำหรับผู้ดูแลเด็กในศูนย์การศึกษาพิเศษ จะต้องรายงานต่อผู้บริหารศูนย์การศึกษาพิเศษ เพื่อให้ทราบว่กิจกรรมหรือประสบการณ์ที่ศูนย์การศึกษาพิเศษจัดให้เด็กนั้นส่งเสริมพัฒนาการของเด็กทุกด้านได้ตามจุดประสงค์หรือไม่ เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขการจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับเด็กต่อไป

๒.๑.๖ ผู้ดูแลเด็กจะต้องรายงานผลของการประเมินพัฒนาการไปยังผู้ปกครองเด็ก ซึ่งแต่ละศูนย์การศึกษาพิเศษจะต้องมีสมุดรายงานประจำตัวเด็ก หรือแบบบันทึกสุขภาพแม่และเด็กของกรมอนามัย หรือแบบประเมิน DSPM และคู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ผู้ดูแลเด็กใช้สมุดรายงานหรือแบบบันทึกสุขภาพแม่และเด็กของกรมอนามัย หรือแบบประเมิน DSPM นั้นเป็นเครื่องมือรายงานผู้ปกครองได้ และถ้าผู้ดูแลเด็กมีข้อเสนอแนะหรือจะขอความร่วมมือจากผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กก็อาจเขียนเพิ่มเติมลงไปในสมุดรายงานได้ และต้องคำนึงเสมอไม่ว่าจะใช้แบบรายงานใดข้อมูลควรจะมีความหมาย เกิดประโยชน์แก่เด็กเป็นสำคัญ

๒.๑.๗ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเป็นสิ่งสำคัญมาก ผู้ดูแลเด็กต้องตระหนักว่าการทำงานร่วมกับผู้ปกครองเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กเป็นเรื่องสำคัญ ผู้ดูแลเด็กควรยกย่องผู้ปกครองที่พยายามมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก ผู้ดูแลเด็กจะต้องต้อนรับผู้ปกครองที่มาศูนย์การศึกษาพิเศษ

ขอบคุณสำหรับความช่วยเหลือ เขียนจดหมายถึงผู้ปกครองเพื่อรายงานเรื่องเด็ก พุดคุยด้วยตนเอง หรือทางโทรศัพท์ สิ่งเหล่านี้จะทำให้ผู้ปกครองรู้สึกถึงความสำคัญของตนเองและต้องการที่จะมีส่วนร่วมกับผู้ดูแลเด็กในการพัฒนาเด็กของตน

๒.๒ การประเมินมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ สภาพที่พึงประสงค์

ผู้สอนต้องวิเคราะห์มาตรฐาน ตัวบ่งชี้ สภาพที่พึงประสงค์ และกำหนดสิ่งที่ประเมินจากการจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการปฏิบัติกิจกรรมประจำวัน เพื่อวางแผนการประเมินพัฒนาการ ดังนี้

๒.๒.๑ การวิเคราะห์มาตรฐาน ตัวบ่งชี้ สภาพที่พึงประสงค์

การนำหลักสูตรสถานศึกษาไปสู่การจัดประสบการณ์ ได้มีการวิเคราะห์สาระการเรียนรู้รายปีที่สอดคล้องของมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ สภาพที่พึงประสงค์ และสาระการเรียนรู้เพื่อกำหนดหน่วยการเรียนรู้ โดยการนำสภาพที่พึงประสงค์ที่ได้จากการวิเคราะห์มากำหนดเป็นจุดประสงค์การเรียนรู้ของหน่วยการเรียนรู้ต่างๆ และกำหนดกิจกรรมหลัก ๖ กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ กิจกรรมการเล่นตามมุม กิจกรรมเสริมประสบการณ์ กิจกรรมการเล่นกลางแจ้ง เกมการศึกษา หรือใช้รูปแบบการจัดประสบการณ์ตามที่สถานศึกษากำหนดในการพัฒนาเด็ก

๒.๒.๒ การกำหนดประเด็นการประเมิน

เป็นการกำหนดพัฒนาการที่ต้องการประเมิน คือ สภาพที่พึงประสงค์ที่นำมากำหนดเป็นจุดประสงค์การเรียนรู้ของหน่วยการเรียนรู้ซึ่งครอบคลุมพัฒนาการทั้ง ๔ ด้าน และทักษะที่จำเป็นเฉพาะความพิการ ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ และเชื่อมโยงไปยังจุดประสงค์ของแผนการจัดประสบการณ์ในแต่ละวัน ดังนั้นประเด็นการประเมินจึงประกอบไปด้วยจุดประสงค์ของแผนการจัดประสบการณ์ที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ของหน่วยการเรียนรู้ต่างๆ

๓. วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินพัฒนาการ

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินพัฒนาการเด็ก ครูผู้สอนต้องวางแผนและกำหนดวิธีการประเมินให้เหมาะสมกับกิจกรรม ใช้การสังเกตพฤติกรรม การประเมินผลงาน/ชิ้นงาน การพุดคุย หรือสัมภาษณ์เด็ก วิธีการที่ครูผู้สอนเลือกใช้ต้องมากกว่า ๒ วิธีการ หรือใช้วิธีการที่หลากหลาย เช่น

- ๑) การสังเกตและการบันทึก
- ๒) การบันทึกการสนทนา
- ๓) การสัมภาษณ์
- ๔) สารนิทัศน์สำหรับเด็กเพื่อการประเมินพัฒนาการ
- ๕) การประเมินการเจริญเติบโต
- ๖) การประเมินผลงานและชิ้นงาน
- ๗) ฯลฯ

๔. เกณฑ์การประเมิน

ในการวัดและประเมินผลมีวิธีการและเกณฑ์การประเมินดังนี้

๑. วิธีการวัดและประเมินผล ใช้การสังเกตพฤติกรรม และประเมินผลการเรียนรู้ตาม จุดประสงค์เชิงพฤติกรรมของพัฒนาการแต่ละด้านที่กำหนดในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล หรือแผนให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว

๒. เกณฑ์ในการประเมินผล ซึ่งจะนำไปสู่การสรุปผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ดำเนินการ ประเมินจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่กำหนดในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลหรือ แผนให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยมีเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

๑) ด้านพัฒนาการ ตัดสินคุณภาพผู้เรียนเป็น ๕ ระดับ คือ ดีเยี่ยม ดีมาก ดี พอใช้ และปรับปรุง

๒) ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตัดสินเป็น ๕ ระดับ คือ ดีเยี่ยม ดีมาก ดี พอใช้ และปรับปรุง

๓) ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ให้ตัดสินเป็นผ่านและไม่ผ่าน

๕. การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

เมื่อผู้สอนวางแผนการประเมินพัฒนาการแล้วควรทำการสังเกตพฤติกรรมของเด็กเป็น รายบุคคล หรือรายกลุ่ม ด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น การพูดคุย หรือสัมภาษณ์เด็ก หรือการ ประเมินผลงาน/ชิ้นงาน ของเด็กอย่างเป็นระบบ เพื่อรวบรวมข้อมูลพัฒนาการของเด็กให้ครอบคลุม เด็กทุกคนแล้วสรุปลงในแบบบันทึกผลการประเมินสภาพที่พึงประสงค์

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผลการประเมินพัฒนาการเด็กตามสภาพที่พึงประสงค์ ผู้สอนควร เก็บรวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคล โดยสภาพที่พึงประสงค์ ๑ ข้อ ควรได้รับการประเมินพัฒนาการ อย่างน้อย ๒ ครั้งต่อ ๑ ภาคเรียน ระยะแรกควรเป็นการประเมินเพื่อความก้าวหน้า ไม่ควรเป็นการ ประเมินเพื่อตัดสินพัฒนาการของเด็ก ดังนั้น การเก็บรวบรวมข้อมูลผลการประเมินพัฒนาการตาม สภาพที่พึงประสงค์จึงเป็นการสะสมเพื่อยืนยันว่าเด็กเกิดพัฒนาการตามสภาพที่พึงประสงค์นั้นๆ ชัดเจนและมีความน่าเชื่อถือ

๖. การสรุปผลการประเมินพัฒนาการเด็ก

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ควรสรุปผลการประเมินพัฒนาการเด็กรายตัวบ่งชี้ วิทยามาตรฐาน คุณลักษณะที่พึงประสงค์ และในภาพรวมของพัฒนาการรายด้าน ภาคเรียนละ ๑ ครั้ง สำหรับ แนวทางการสรุปผลการประเมินพัฒนาการเด็กตามสภาพที่พึงประสงค์ในแต่ละตัวบ่งชี้ ควรใช้ฐาน นิยม (Mode) ไม่ควรนำค่าระดับคุณภาพของสภาพที่พึงประสงค์มาหาค่าเฉลี่ย ในกรณีมีฐานนิยม มากกว่า ๑ ฐานนิยม คือ มีระดับคุณภาพซ้ำมากกว่า ๑ ระดับคุณภาพ การสรุปผลการประเมิน พัฒนาการเด็กในแต่ละตัวบ่งชี้ให้อยู่ในดุลยพินิจของสถานศึกษา โดยคำนึงถึงปรัชญาการศึกษา และ หลักการของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ รวมทั้งการนำข้อมูลผลการ ประเมินไปใช้เพื่อพัฒนาเด็กต่อไป

๗. การรายงานผลการประเมินพัฒนาการและการนำข้อมูลไปใช้

การรายงานผลการประเมินพัฒนาการเป็นการสื่อสารให้พ่อแม่ ผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้องได้ทราบความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของเด็ก ซึ่งสถานศึกษาต้องสรุปผลการประเมินพัฒนาการและจัดทำเอกสารรายงานให้ผู้ปกครองทราบเป็นระยะๆ หรืออย่างน้อยภาคเรียนละ ๑ ครั้ง การรายงานผลการประเมินพัฒนาการสามารถรายงานเป็นระดับคุณภาพตามพฤติกรรมที่แสดงออกถึงพัฒนาการแต่ละด้าน ที่สะท้อนมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้ง ๑๓ ข้อตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ

แนวทางการใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ

๑. ศึกษาหลักสูตร

ศึกษามาตรฐาน ตัวบ่งชี้ สภาพที่พึงประสงค์ ในแต่ละช่วงอายุจริงหรืออายุพัฒนาการของเด็ก

๒. รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็ก

ประวัติครอบครัว ประวัติทางการแพทย์ ประเภทความพิการ

๓. ประเมินพัฒนาการเด็ก

๓.๑ ใช้แบบประเมิน DSPM หรือ DAIM ของกรมอนามัย ต้นปีการศึกษาโดยครูและผู้ปกครอง

๓.๒ ใช้แบบประเมินที่หลากหลาย โดยนักสหวิชาชีพ

๓.๓ รวบรวมข้อมูลที่ได้จากการประเมินมาจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP)

๔. จัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP)

๔.๑ การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) ควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล และตรวจสอบหรือประเมินพัฒนาการ

๔.๒ การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) มีองค์ประกอบดังนี้

๔.๒.๑ ข้อมูลทั่วไป

๔.๒.๒ ข้อมูลด้านการแพทย์หรือด้านสุขภาพ

๔.๒.๓ ข้อมูลด้านการศึกษา

๔.๒.๔ ข้อมูลอื่นๆ ที่จำเป็น

๔.๒.๕ การกำหนดแนวทางการศึกษาและการวางแผนการจัดการศึกษาพิเศษ

๔.๒.๖ ความต้องการด้านสิ่งอำนวยความสะดวก เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา

๔.๒.๗ คณะกรรมการจัดทำแผน

๔.๒.๘ ความเห็นของบิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือผู้เรียน

๕. แผนบูรณาการ (IISP)

แผนบูรณาการ คือ การนำเนื้อหาหรือความรู้ในทักษะต่างๆ ที่สัมพันธ์กันนำมาเข้าด้วยกัน หรือผสมผสานได้อย่างกลมกลืนเพื่อนำมาจัดเป็นการเรียนการสอนภายใต้หัวข้อหรือกิจกรรมเดียวกัน เพื่อเชื่อมโยงกันและให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน โดยมีการเน้นองค์รวมของเนื้อหาในทักษะต่างๆ ที่ผู้เรียนยังไม่สามารถปฏิบัติได้ นำมาจัดกิจกรรม โดยมีขั้นตอนตั้งแต่การวิเคราะห์ผู้เรียนแต่ละทักษะ นำมาเขียนแผนบูรณาการ และมีวิธีการวัดประเมินผลผู้เรียนที่หลากหลาย

การบูรณาการมี ๒ ประการ

๑. บูรณาการภายในทักษะ
๒. บูรณาการระหว่างทักษะ

๖. จัดทำแผนการจัดประสบการณ์

๖.๑ ศึกษามาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และสภาพที่พึงประสงค์ ตามช่วงอายุของเด็ก เพื่อนำมาจัดทำแผนการจัดประสบการณ์

๖.๒ จัดทำแผนการจัดประสบการณ์อย่างหลากหลาย ครอบคลุมสภาพที่พึงประสงค์ ซึ่งเปลี่ยนเป็นจุดประสงค์การเรียนรู้ให้ครบทุกสภาพที่พึงประสงค์ในช่วงอายุจริงหรืออายุพัฒนาการ

๗. จัดกิจกรรมการเรียนรู้

๗.๑ จัดกิจกรรมตามแผนการจัดประสบการณ์โดยใช้กิจกรรมหลัก ๖ กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ กิจกรรมการเล่นตามมุม กิจกรรมเสริมประสบการณ์ กิจกรรมการเล่นกลางแจ้ง เกมการศึกษา หรือใช้รูปแบบการจัดประสบการณ์ตามที่ ศูนย์การศึกษาพิเศษกำหนดในการพัฒนาเด็ก

๗.๒ ในการจัดกิจกรรมให้คำนึงถึงแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) ของเด็กแต่ละคน เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นตามที่วางแผนไว้

๗.๓ ในบางทักษะที่จำเป็นเฉพาะความพิการหรือบางทักษะที่เป็นปัญหาของเด็ก อาจต้องจัดการเรียนการสอนเป็นรายบุคคล

๘. ประเมินพัฒนาการ

๘.๑ ประเมินตามแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) ซึ่งมี ๕ ระดับ เป็นระบบตัวเลข คือ ๕, ๔, ๓, ๒, ๑ หรือ เป็นระบบที่ใช้คำสำคัญ เช่น ดีเยี่ยม, ดีมาก, ดี, พอใช้, ควรส่งเสริม หรือตามที่ สถานศึกษากำหนด อย่างน้อยภาคเรียนละ ๑ ครั้ง

๘.๒ ประเมินตามแผนการจัดประสบการณ์โดยมีเกณฑ์เป็น ๓ ระดับ เป็นระบบตัวเลข คือ ๓, ๒, ๑ หรือ เป็นระบบที่ใช้คำสำคัญ เช่น ดี, พอใช้, ควรส่งเสริม ตามที่สถานศึกษากำหนด อย่างน้อยภาคเรียนละ ๒ ครั้ง

๘.๓ ประเมินอายุพัฒนาการเมื่อสิ้นปีการศึกษา เพื่อเปรียบเทียบกับต้นปีการศึกษา

๙. สรุป และรายงานผล

๙.๑ สรุปผลการประเมินเป้าหมายระยะสั้นและระยะยาวในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และรายงานผู้บริหาร และผู้ปกครอง

๙.๒ สรุปผลการประเมินพัฒนาการทั้ง ๔ ด้าน ตามมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และสภาพที่พึงประสงค์ในช่วงอายุของเด็กทุกมาตรฐานและรายงานผู้บริหาร และผู้ปกครอง

๙.๓ สรุปผลการประเมินอายุพัฒนาการเด็ก และรายงานผู้บริหาร และผู้ปกครอง

รูปแบบการเปลี่ยนผ่านเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ

การเปลี่ยนผ่านเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ จำเป็นต้องมีการวางแผนที่ชัดเจน ผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาต้องมีส่วนร่วมในการเปลี่ยนผ่านเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษไปสู่การศึกษาในระดับที่สูงขึ้น และต้องกำหนดแนวทางขั้นตอนในการเปลี่ยนผ่านอย่างเป็นระบบ โดยรูปแบบการเปลี่ยนผ่านเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดศรีสะเกษ มีดังนี้

๑) การเปลี่ยนผ่านภายในสถานศึกษา เป็นการดำเนินการภายในสถานศึกษา

๑.๑ การเปลี่ยนผ่านระดับห้องเรียน คือ การเปลี่ยนผ่านจากห้องเรียนหนึ่งไปสู่ห้องเรียนในระดับที่สูงขึ้น เช่น จากห้องเรียนออทิสติกไปสู่ห้องเรียนทรานซิชัน หรือจากห้องเรียนสติปัญญาไปสู่ห้องเรียนฝึกอาชีพ เป็นต้น

๒) การเปลี่ยนผ่านภายนอกสถานศึกษา เป็นกระบวนการเตรียมความพร้อมเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ก่อนการเคลื่อนย้าย จากศูนย์การศึกษาพิเศษไปสู่ระบบโรงเรียน เพื่อให้สอดคล้องและกลมกลืนกับ กิจกรรม สภาพแวดล้อมของโรงเรียนใหม่ ได้แก่

๒.๑ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

๒.๒ โรงเรียนเฉพาะความพิการ

๒.๓ โรงเรียนเรียนรวม

๒.๔ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

บทบาทของผู้ที่เกี่ยวข้อง

๑.บทบาทศูนย์การศึกษาพิเศษ

๑. เขียนโครงการเปลี่ยนผ่าน

๒. ดำเนินการตามกระบวนการเปลี่ยนผ่านเพื่อส่งต่อเข้าสู่ระบบโรงเรียน

๓. จัดทำข้อมูลสารสนเทศการเปลี่ยนผ่าน

๔. จัดทำคู่มือ เอกสาร ถอดบทเรียนการเปลี่ยนผ่าน

๕. จัดอบรม ให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะ ให้กับครู ผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้อง

๖. รายงานผล เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์

๒. บทบาทโรงเรียน

๑. กำหนดนโยบายการรับนักเรียนพิการเข้าเรียนร่วม
๒. กำหนดเกณฑ์คุณสมบัติ และการรับสมัคร อย่างชัดเจน
๓. แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อดำเนินการจัดการเรียนรวม
๔. ร่วมเป็นคณะดำเนินการเปลี่ยนผ่านทั้งระบบ ให้ความร่วมมือ สนับสนุน การดำเนินงานตามกระบวนการเปลี่ยนผ่านร่วมกับศูนย์การศึกษาพิเศษ
๕. ร่วมแสดงความคิดเห็น เสนอแนะ การดำเนินงานของกระบวนการเปลี่ยนผ่านร่วมกับศูนย์การศึกษาพิเศษ เช่น กรณีเด็กไม่ผ่าน ให้คำแนะนำ ทบทวนปรับปรุงแผน

๓. บทบาทผู้ปกครอง

๑. สังเกตพฤติกรรม ความต้องการ และเข้าใจผู้เรียนในทุกด้าน
๒. ให้ข้อมูลเกี่ยวกับครอบครัว ผู้เรียนที่เป็นจริง
๓. เป็นคณะทำงานร่วมวางแผน เตรียมความพร้อมผู้เรียน
๔. ประเมิน ติดตาม แก้ปัญหาาร่วมกัน
๕. ให้ความร่วมมือ สนับสนุนการดำเนินงานตามกระบวนการเปลี่ยนผ่านร่วมกับศูนย์การศึกษาพิเศษ และโรงเรียนใหม่

การกำกับ ติดตาม ประเมินและรายงาน

การจัดการศึกษาปฐมวัยมีหลักการสำคัญในการให้สังคม ชุมชน มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและกระจายอำนาจการศึกษาลงไปยังท้องถิ่นโดยตรง โดยเฉพาะสถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ซึ่งเป็นผู้จัดการศึกษาในระดับนี้ ดังนั้น เพื่อให้ผลผลิตทางการศึกษาปฐมวัยมีคุณภาพตามมาตรฐาน คุณลักษณะที่พึงประสงค์และสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและสังคม จำเป็นต้องมีระบบการกำกับ ติดตาม ประเมินและรายงานที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้ทุกกลุ่มทุกฝ่ายที่มีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจัดการศึกษา เห็นความก้าวหน้า ปัญหา อุปสรรค ตลอดจนการให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุน วางแผน และดำเนินการจัดการศึกษาปฐมวัยให้มีคุณภาพอย่างแท้จริง

การกำกับ ติดตาม ประเมินและรายงานผลการจัดการศึกษาปฐมวัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษา กระบวนการนิเทศ และระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาปฐมวัย สร้างความมั่นใจให้ผู้เกี่ยวข้อง โดยต้องมีการดำเนินการที่เป็นระบบเครือข่ายครอบคลุมทั้งหน่วยงานภายในและภายนอก ในรูปแบบของคณะกรรมการ ที่มาจากบุคคลทุกระดับและทุกอาชีพ การกำกับ ติดตาม และประเมินผลต้องมีการรายงานผลจากทุกระดับให้ทุกฝ่าย รวมทั้งประชาชนทั่วไปทราบ เพื่อนำข้อมูลจากรายงานผลมาจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยต่อไป

ภาคผนวก

ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดศรีสะเกษ
สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ